

VULKÁNOK VÖLGYE EGYESÜLET

**Vulkánok Völgye Egyesület LEADER Helyi Akciócsoport Helyi
Fejlesztési Stratégiája 2014-2020**

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló.....	2
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz.....	4
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata.....	6
3. A Helyi fejlesztési stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	11
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése.....	12
4.1 Helyzetfeltárás.....	12
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelés	27
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	31
4.4 SWOT elemzés.....	35
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	37
5. Horizontális célok.....	40
5.1. Esélyegyenlőség.....	40
5.2 Környezeti fenntarthatóság	42
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása.....	43
7. A stratégia beavatkozási logikája	43
7.1 A stratégia jövőképe.....	44
7.2 A stratégia célhierarchiája.....	44
8. Cselekvési terv.....	46
8.1 Az intézkedések leírása	46
8.2 Együttműködések.....	52
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	53
8.4 Kommunikációs terv	60
8.5 Monitoring és értékelési terv.....	61
9. Indikatív pénzügyi terv.....	63
Mellékletek.....	64

Vezetői összefoglaló

A 29 Balaton-felvidéki települést magában foglaló Vulkánok Völgye Vidékfejlesztési Egyesület 2016. tavaszáig végezte el a Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) elkészítését, amely meghatározza a 2014-2020-as fejlesztési időszak LEADER forrásból megvalósuló beruházásait.

A HFS a helyi partnerek (önkormányzatok, civilek, vállalkozások) megszólításával készült el, a tervezési folyamatban minden érdeklődőnek lehetősége volt, hogy javaslataival, avagy konkrét projekt-terveivel formálja a dokumentumot, amelynek végleges formáját az Egyesület elnöksége határozta meg és a közgyűlés hagyta jóvá. A stratégia szervesen támaszkodik az elmúlt fejlesztési ciklus tapasztalataira, az egyéb fejlesztési programokra (megyei TOP, balatoni fejlesztési program, egyéb operatív programok) és ezek meghatározott célkitűzéseire.

E fejlesztési dokumentum értékelte a Helyi Akciócsoport (HACS) településeinek elmúlt években tapasztalható környezeti, gazdasági, társadalmi folyamatait és egy szerteágazó helyzetelemzésben mutatta be a legfontosabb erősségeket és problémákat. Térségi szinten a legfontosabb erősségek közé tartozik rendkívül értékes táji-természeti környezet és gazdag kulturális örökség, balatoni települések betelepülést vonzó képessége, a viszonylag alacsony munkanélküliség, a növekvő idegenforgalmi kereslet, valamint a borászati és helyi termelői ágazat kiemelkedő jelentősége. A HACS legfontosabb problémáit pedig a drasztikus mértékű népességfogyás, a helyi munkahelyek hiánya, a vállalkozói szektor kiemelkedő tőkeszegénysége, a települések közötti éles észak-déli különbségek, a kistermelői feldolgozószektor gyengeségei, valamint az idegenforgalom erős korlátozottsága jelentik.

A meglévő adottságokból kiindulva, valamint egy pozitív és egy negatív előjelű lehetséges forgatókönyvet feltételezve a HACS számára a fejlesztési szükségletek elsősorban három területen határozhatóak meg: a kistelepülések élhetőségének és vonzóképességének javítása (az észak-déli különbségek csökkentésével), a helyi gazdaság fejlesztése a vállalkozói és termelői szektor támogatásával, valamint az idegenforgalom kiterjesztése a meglévő adottságok fokozottabb felhasználásával. Mindezekhez a LEADER források volumenük okán, elsősorban kiegészítő fejlesztésekkel tudnak hozzájárulni.

A HFS azt a jövőképet tűzte ki, hogy a Vulkánok Völgye HACS olyan magas életminőséget nyújtó terület legyen, amely a helyi erőforrások mozgósításával, a természeti és táji értékek védelmével, a fenntartható turizmusra építkezve tud fejlődni és megélhetést, belső piacot biztosítani a mezőgazdasági termelőknek és vállalkozásoknak egyaránt; valamint kellő vonzerőt képviselve képes a kistelepülések megtartóerejét javítani.

A célok eléréséhez a 2020-ig terjedő időszakban a HACS 405. 000. 000.-Ft forrással tud közvetlenül hozzájárulni, amelyből 344. 250. 000.- Ft fordítható támogatásra, míg a fennmaradó összeg a működési költségeket jelenti.

Az esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatóság horizontális szempontjai mellett a HFS három átfogó célt tűzött ki önmaga számára: 1. Élénkülő helyi gazdaság a mikrovállalkozások és helyi termelők támogatása révén, 2. Erősödő turisztikai vonzerő 3. Javuló életminőség, elérhető humánszolgáltatások.

A fenti célok megvalósulása érdekében a HFS több támogatási intézkedést is magában foglal, amelyek révén lehetőség lesz a konkrét fejlesztési projektek megvalósítására.

- 1. Működő mikrovállalkozások eszközfejlesztése és energetikai támogatása / mikro vállalkozások 50 %-os támogatási intenzitással. Intézkedésre allokált forrás: 90.000.000.- Ft,
- 2. Komplex termelési – feldolgozási – megújuló energetikai program/ *mellékállású* östermelő, induló mikro vállalkozás 50 %-os támogatási intenzitással. Intézkedésre allokált forrás: 120.000.000.- Ft,
- 3. Kulturális eszközbeszerzés támogatása/ egyházi jogi személy, települési önkormányzat, nonprofit szervezet 75 %-os támogatási intenzitással. Intézkedésre allokált forrás: 60.000.000.- Ft,
- 4. Kisléptékű zöldturisztikai fejlesztések a Bejárható Vulkánok Völgyében / települési önkormányzat, önkormányzati társulás, nonprofit szervezet, illetve ezek konzorciumai (min 3 taggal) 75 %-os támogatási intenzitással. Intézkedésre allokált forrás: 70.000.000.- Ft,
- 5. Hagyományos kézműves szakmák oktatása nemzetiségi roma személyek körében/ roma nemzetiségi önkormányzat, kisebbségi érdekképviselői nonprofit szervezet 75 %-os támogatási intenzitással. Az intézkedésre allokált forrás: 4.000.000.- Ft.

A HACS a fenti intézkedés megvalósításával kívánja elérni a foglalkoztatás bővülését, a új turisztikai vonzerők létrejöttét, új technológia és szolgáltatás bevezetését, a megújuló energetikai rendszerek elterjesztését, hátrányos helyzetű csoportok felzárkózása érdekében képzésben részesült kedvezményezettek minél magasabb számát.

Elvárt célkitűzés, hogy a foglalkoztatás 4 fővel bővüljön, 8 új turisztikai vonzerő jöjjön létre, 10 db új technológia kerüljön bevezetésre, az új szolgáltatásokat 500-an igénybe vegyék, 20 db megújuló energetikai rendszer kialakítása történjen meg, és a 20 db hátrányos helyzetű ember részesüljön képzésben.

Az Egyesület Közgyűlési döntés alapján a támogatási kérelmekről hozott döntés megalapozása érdekében helyi bíráló bizottságot állít fel, melynek feladata a munkaszervezet által felterjesztett projektek standard kiválasztási eljárásrend szerinti a felhívásban előírt tartalmi értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti sorrendiség alapján, minimum pontszám meghatározása, sorrendbe állítása

A Vulkánok Völgye HACS szervezeti formáját a Vulkánok Völgye Egyesület jelenti. A szervezet vezetését az Elnökség látja el, amelyben az önkormányzati, vállalkozói és civil szféra egyaránt

képviseltetik magukat. A fejlesztések és projektek lebonyolításában az operatív feladatok Tapolca székhellyel a Munkaszervezet látja el, amelynek az 2007-2013-as ciklusban megszerzett tapasztalatai, humán és technikai állománya alkalmassá teszik a következő évek hatékony forráskihasználásának lebonyolítására.

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz

4

A Vulkánok Völgye Helyi Akciócsoport (továbbiakban HACS) által megalkotott Helyi Fejlesztési Stratégia (továbbiakban HFS) több ponton kapcsolódik a 2014-2020-as fejlesztési időszakot meghatározó Vidékfejlesztési Programhoz és az EU2020 stratégia céljaihoz.

A **KSK rendeletben meghatározott 11 prioritás közül** a HFS szervesen kapcsolódik az alábbiakhoz:

3. A kis- és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása

A HFS tervezett támogatási programjai közül a helyi vállalkozások támogatása közvetlenül hozzájárul a versenyképességük és piaci helyzetük javításához, ezáltal erősítve a helyi gazdaság fejlődését.

5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése

6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése

A megújuló energián alapuló rendszerek elterjedését támogató fejlesztések és beruházások, valamint módszertani programok kidolgozása közvetlenül, valamint a közvetve is hozzájárul a fenti két prioritás megvalósulásához. A tervezett fejlesztések nyomán javul a térség éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának képessége valamint a helyi környezetvédelme és az erőforrások hatékonyabb felhasználása.

8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

A HACS területén működő mikro vállalkozások támogatása, valamint a rövid ellátási lánc területéhez tartozó tervezett fejlesztések közvetve, illetve közvetlenül is hozzájárulnak a helyi foglalkoztatás fejlesztéséhez.

A **Partnerségi Megállapodásban** meghatározott 5 fő prioritás közül a HFS az alábbiak megvalósulásához járul hozzá:

1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása

2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, a foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)

A HACS projektjeink keresztül a helyi vállalkozások támogatása közvetlenül hozzájárulhat a gazdasági szereplők versenyképességének javulásához, valamint a foglalkoztatás növeléséhez, így a társadalmi felzárkóztatás prioritásához.

3. Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése

A HFS-ben lefektetett tervezett megújuló-energia elterjedését szolgáló fejlesztések közvetlenül hozzájárulnak az energiahatékonyság növeléséhez, valamint a területhez kapcsolódó módszertani fejlesztések közvetve is szolgálják a fenti prioritás megvalósulását.

A Vidékfejlesztési Programmal összefüggésben az **EMVA rendeletben** meghatározott prioritások közül a HFS közvetlenül a 6. prioritás céljait segíti elő. A HFS céljai és tervezett fejlesztései közvetlenül kapcsolódnak az A és B fókuszterülethez.

6. Prioritás: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben, különös tekintettel a következő területekre:

6A fókuszterület: a diverzifikálásnak, kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahely teremtésnek a megkönnyítése;

6B fókuszterület: a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben.

A Vidékfejlesztési Program **LEADER intézkedéseinek** céljai közül a HFS alapvetően három ponthoz kapcsolódik. A helyi vállalkozások támogatása, a rövid ellátási láncokhoz és helyi termék rendszerekhez kapcsolódó fejlesztésekhez, valamint a megújuló-energetikai beruházások és térségi együttműködési kapcsolatok szervesen illeszkednek az

1. a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások),

3. a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképeségének erősítése,

4. a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése intézkedésekhez.

A fejlesztési időszakban a HACS munkaszervezete alapvetően azokon a területeken kíván **projektgeneráló** és projektmegvalósító feladatot is ellátni, amely kapcsolódik a saját fejlesztésekhez, így:

- a megújuló-energia területe,
- a helyi vállalkozások támogatása,
- helyi termékek és rövid ellátási lánc,
- zöldturizmus és aktív turizmus
- valamint térségek közötti együttműködések.

Ezen felül a HACS ösztönözni kíván minden olyan területhez kapcsolódó projektet, amely a térségben azonosított problémák megoldását elősegítheti. Ilyenek lehetnek a helyi gazdasági szektor fejlesztése, kistélepülések megtartó-képességének ösztönzése, kedvezőtlen demográfiai folyamatok ellensúlyozása, idegenforgalommal összefüggő projektek. Mindezekhez elsősorban a VP, GINOP, KEHOP programok tekintetében valósulhatnak be.

E tervezett projektgenerálási tevékenység a helyi gazdaság fejlesztése, energetikai beruházások, társadalmi tematikájuk projektek révén kapcsolódhat a KSK rendelet, a Partnerségi Megállapodás, valamint a Vidékfejlesztési Program keretében meghatározott prioritásokhoz.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Vulkánok Völgye Egyesület a HVS tervezése során a lehető legteljesebb **nyitottságra és partnerségre** törekszik. A tervezett és a későbbiekben megvalósuló rendezvények egy része, a **tervezési fórumok teljes mértékben nyitottak**, ahová egyrészt a térségi szereplők (vállalkozások, civilek, intézmények, stb.) közvetlen meghívást kapnak, ugyanakkor ezen események általánosan is meghirdetésre kerülnek a HACS honlapján, így bárki számára adott a véleménynyilvánítás lehetősége. **A térség érintett szereplői több csatornán is becsatlakozhatnak a tervezés folyamatába.** A projektötlet-gyűjtés nyilvánosan is meghirdetésre került, valamint a HACS meglévő és potenciális partnereinek közvetlenül is eljuttatta felhívását. Ezen felül az érintett intézmények, szervezetek, gazdasági egységek egy kérdőíven keresztül is kifejhették javaslataikat. A személyes javaslatétel nem csak a meghirdetett eseményeken, hanem a HACS munkaszervezetének munkatársaival ügyfélfogadási időben is folyamatosan lehetséges.

A HVS elkészítése során **a közösség megszólítása** a helyzetelemzés első verziójának elkészítését követően történt meg. Az eseményeken ekkor volt lehetősége a különböző érintetteknek a térség állapotáról véleményt nyilvánítani, valamint a **SWOT elemzés** állításait kialakítani. Ezt követően a partnerek javaslataikkal, észrevételeikkel először a **fejlesztési szükségletek, irányok**, majd a későbbiekben a **jövőkép** valamint az erre adandó válaszként a tervezett **intézkedések** tartalmát is befolyásolhatták, így kialakítva a **helyi stratégia tartalmát**.

A tervezés munkája **több partnerségi esemény** révén áll össze. A **tervezést koordináló csoport** rendszeresen ülésezik az éppen aktuális tematika megtárgyalása mellett. A csoport munkájában az egyesület elnöksége, munkaszervezete valamint külső szakértők vesznek részt. A csoportban **több ágazat is képviselteti magát**: települések, civilek, vállalkozások. A HACS települései közvetlenül is bekapcsolódhatnak a HVS kialakításába, a munkaszervezet képviselői önkormányzati testületi üléseket látogatnak, ahol lehetőség van a közvetlen véleményformálásra. A legszélesebb érintett kör elérését a **tervezéshez kapcsolódó fórumok** biztosítják, ahol szintén biztosított az ágazatközi elve, mivel érdekképviselői és társadalmi szervezetek, civilek, intézmények, vállalkozások, helyi döntéshozók egyaránt meghívást kapnak rá, valamint a nyilvános meghirdetés révén minden érintett bekapcsolódhat a közös munkába.

A **közvetett javaslatételt** a tervezéshez kapcsolódó projekt-ötletgyűjtés, valamint egy kérdőív teszi lehetővé. Mindkét lehetőség a HACS honlapján is meghirdetésre került, valamint a térség meghatározó vállalkozásainak, intézményeinek, településeknek, köztisztviselőinek, érdekképviselői szerveknek, helyi döntéshozóknak egyaránt kiküldetésre került. Az e fórumokon érkező javaslatok folyamatos feldolgozás révén formálják a HVS végső kialakítását, valamint minden érdemi javaslat lehetőség szerint beépítésre került.

A tervezés konkrét feladataiban több szereplő is részt vesz. A koordináló feladatokat a HACS munkaszervezete végzi, akik elkészítik a szükséges dokumentumokat, vitairatokat, gyűjtik és beépítik a különböző véleményeket, kialakítják a HVS végső formáját. A tervezést koordináló munkacsoportban alakítja ki a stratégia főbb fejlesztési irányait, valamint vitafórumot biztosít a különböző elképzelések összegzéséhez. A munkacsoport munkájában a térség vállalkozóit, településeit és civil szervezeteit is tagok képviselik, akik egy-egy ágazat problémáit és lehetőségeit is érdemben ismerik, tapasztalataikkal reálisan tudják formálni a HVS kialakítását. A tervezés folyamatát **alvállalkozóként külső szakértő segíti**, aki a részt vesz a HACS helyzetértékelésének kialakításában, valamint a vidékfejlesztési tapasztalataival a konkrét fejlesztési irányok kidolgozásában. E rendszerben csatornázhatók bele a **nyilvános rendezvényeken, valamint az egyéb fórumokon érkező információk**, amelyek széles körben tükrözik a különböző célcsoportok álláspontjait és elképzeléseit.

A Zalai Dombháaktól a Vulkánok Völgyéig Egyesület Közgyűlése 12/2015. (XI.5.) számú határozatával elfogadta a **Helyi Fejlesztési Stratégia Tervezői Munkacsoport tagságát**, amelyben az önkormányzati és vállalkozói szektor 4-4 fővel, a helyi civil szektor 1 fővel, valamint a HACS munkaszervezete és felkért külső szakértő vesz részt. (lásd 1.táblázat)

A tervezői munkacsoport tagja	Képviselt ágazat
Aklan András	vállalkozó
Bedő Lajos	önkormányzat
Berkenyész István	vállalkozó
Csiza Elemér	HACS munkaszervezet
Csom Károlyné	önkormányzat
Jáger András	vállalkozó
Kabai Gergely	külső szakértő
Krántz Patrícia	HACS munkaszervezet
Mészáros László	önkormányzat
Németh Gyula	vállalkozó
Takács Péter	önkormányzat

1. táblázat: A tervezői munkacsoport összetétele

A közösségi részvétel több eredményt is hozott a tervezés során. A nyitottság elsősorban a fejlesztési szükségletek megállapítása, valamint a konkrét fejlesztési intézkedések területén jelentett előrelépést.

A tervezési fórumoknak és tervezési munkacsoport ülésein felvetett ötletek sok tekintetben beépültek a végleges intézkedések kialakításába (lásd 3. táblázat). Ilyen fontos felvetés volt, hogy a Balaton fejlesztési programjához csatlakozva mindenképpen olyan kisléptékű turisztikai fejlesztésekre van szükség, amelyek az aprófalvak lehetőségeit bővítik. A TDM szervezettel történt egyeztetés során, mint kiegészítő lehetőség kapcsolódik a TDM-s projektekhez. Az általuk megvalósított 4 db Nordic Walking pálya a kettős finanszírozás elkerülése miatt az intézkedések konkrét kiírásánál kerül majd figyelembe véve. Hasonlóan fontos elvárás volt, hogy a HACS természeti adottságainak

figyelembevételével a megújuló energia jelenjen meg a fejlesztések során, valamint, hogy lehetőség szerint az előző fejlesztési ciklus legfontosabb eredményei közül lehessen folytatni egyes folyamatokat. Ez leginkább a kulturális eszközfejlesztés területén épült be az intézkedésekbe. Szintén a tervezés során érkezett javaslat volt, hogy a HACS területén élő hátrányos helyzetű csoportokat is szükséges lenne egy-egy projekttel megszólítani, amelynek tartalmának kidolgozása kisebbségi önkormányzat képviselőinek bevonásával valósult meg. A tervezési fórumok során felmerült több olyan felvetés is, amely végül nem került beépítésre, elsősorban a rendelkezésre álló forrás elaprózódásának elkerülése érdekében. A HACS területén illetékes Balaton-felvidéki Nemzeti Park a tervezési folyamat során külön került megszólításra, amely egyeztetések révén a nemzeti park tervezett fejlesztései is szempontként kerültek feldolgozásra a saját intézkedések kidolgozása során. Jelenleg futó projekt az UNESCO-s DANUBE-GEOTOUR vulkáni örökség turisztikai promóció, mely szintén az intézkedések konkrét kiírásánál kell figyelembe venni.

A **projektgyűjtési adatlapok** és kérdőívek kiküldése nyomán a térségi szereplők nagy részvételi aktivitásról tettek tanúbizonyságot. **Szektoronkénti bontásban** az alábbi javaslatok érkeztek. (lásd 2.táblázat)

Javaslattevő ágazat	Javaslat témája				
	Helyi mezőgazdasági feldolgozó képesség, megújuló energetikai fejlesztésekkel	Kisléptékű turisztikai fejlesztések	Közbiztonsági infrastruktúra fejlesztése ¹	Kulturális eszközbeszerzés	Hátrányos helyzetű csoportok integrációja
Önkormányzat	3 település projektötlet javaslata helyi feldolgozó-képesség kialakítására	5 önkormányzat nyújtott be ötletet közel 10 konkrét fejlesztés megnevezésével	3 önkormányzat tervezett fejlesztése	2 helyi fejlesztési javaslat	1 település részéről érkezett csatlakozó javaslat
Vállalkozó	1 csatlakozó javaslat	2 vállalkozó csatlakozó javaslata	-	-	-
Civil/egyházi szektor	-	1 civil szervezet csatlakozó javaslata	-	9 egyházi szervezet nyújtott be igényt eszközeinek fejlesztésére	-
Összesen:	4	8	3	11	1

2.táblázat: Projekt-ötlet gyűjtés tematikájának összesítése

A közösségi részvételt az alábbi lehetőségek és csatornák biztosították:

¹ Más operatív programmal való ütközés miatt végül elvetésre került.

Előzetes események				
Megnevezés	Időpont/helyszín	Résztevők létszáma	Rövid összefoglaló/tartalom	Egyéb megjegyzés
Előzetes projektötlet-gyűjtés	2015.02.03-tól	29		
Előzetes fórum HFS	Badacsonytomaj, 2015.05.15.	12	A Vidékfejlesztési Program várható irányai, LEADER elképzelések.	
Előzetes fórum HFS	Tapolca, 2015.05.28	9	A Vidékfejlesztési Program várható irányai, LEADER elképzelések.	
Előzetes fórum HFS	Badacsonytomaj, 2015.09.21.	5	A 2014-2020-as fejlesztési időszakra történő felkészülés.	
Előzetes fórum HFS	Gyulakeszi, 2015.10.22	11	A 2014-2020-as fejlesztési időszakra történő felkészülés	
Előzetes fórum HFS	Gyenesdiás, 2015.10.22	22	A 2014-2020-as fejlesztési időszakra történő felkészülés.	
Előzetes fórum HFS	Badacsonytomaj, 2015.11.10	9	A 2014-2020-as fejlesztési időszakra történő felkészülés	
Előzetes fórum HFS	Lesencetomaj 2016.01.29	17	A 2014-2020-as fejlesztési időszakra történő felkészülés	
2015. év végéig megvalósult események				
Megnevezés	Időpont/helyszín	Résztevők létszáma	Rövid összefoglaló/tartalom	Egyéb megjegyzés
Lesencetomaj vidékfejlesztési fórum	2015.11.25	13	MNVH megyei referens beszámolója a vidéki térségek fejlesztési lehetőségeiről, Vulkánok Völgye Egyesület fóruma a HFS tervezéséről, javaslatok és észrevételek gyűjtése	
Szigliget testületi ülés	2015.11.26	24	A Vidékfejlesztési Program, valamint a LEADER intézkedések bemutatás, a HFS elkészítésének folyamata, javaslatlattétel	
Káptalanfői testületi ülés	2015.11.29.	22	A Vidékfejlesztési Program, valamint a LEADER intézkedések bemutatás, a HFS elkészítésének folyamata, javaslatlattétel	
Zalahaláp testületi ülés	2015.12.15	6	A Vidékfejlesztési Program, valamint a LEADER intézkedések bemutatás, a HFS	

			elkészítésének folyamata, javaslatlátétel	
HFS fórum	2016.02.24	9	HFS draft, forrásallokáció	
HFS fórum	2016.05.30	5	HFS tervezés	
HFS fórum	2016.06.06	7	Végleges HFS bemutatása	
Tervezést koordináló csoport ülése	2015.11.23	6	Előkészített munkaanyag megtárgyalása	
Tervezést koordináló csoport ülése	2015.11.30	6	Elkészített fejezetek megbeszélése	
Tervezést koordináló csoport ülése	2015.12.02	10	Elkészült munkaanyag megbeszélése	
Tervezést koordináló csoport ülése	2015.12.07	9	Elkészült munkaanyag megbeszélése	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.01.12	9	HFS előkészítése közgyűlési elfogadásra	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.03.10	6	Forrásallokáció	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.04.02	7	Monitoring	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.05.30	6	Az IH tervezői iránymutatások átbeszélése	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.06.03	8	Intézkedések átdolgozása	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.06.06	9	SWOT analízisátdolgozása	
Tervezést koordináló csoport ülése	2016.06.08	9	HFS előkészítése közgyűlési elfogadásra	
Egyéb megvalósult tevékenységek				
Megnevezés	Időpont/helyszín	Résztvevők létszáma	Rövid összefoglaló/tartalom	Egyéb megjegyzés
HVS megalapozó kérdőív kiküldése vállalkozásoknak	2015.11.24.	9	Térségi helyzetértékelés, problémák azonosítása, fejlesztési szükségletek azonosítása, partnerség, javaslatlátétel	E-mailben a HACs tagoknak, valamint korábbi nyertes pályázatoknak
HVS megalapozó kérdőív kiküldése egyéb térségi szereplőknek	2015.12.03	8	Térségi helyzetértékelés, problémák azonosítása, fejlesztési szükségletek azonosítása, partnerség, javaslatlátétel	Térségi települések, intézmények, kamarák, civilszervezetek, stb.
Monostorapáti	2016.06.03		Egyeztetés a HFS-sel,	

Roma Önkormányzat			fejlesztéssel kapcsolatban	
Badacsonytomaj TDM szervezet	2016.06.06		Egyeztetés a HFS-sel kapcsolatban, közös kapcsolódási pontok keresése	
Balaton-felvidéki Nemzeti Park	2016.06.06		Egyeztetés a Nemzeti Park fejlesztéseiről, hogy hogyan kapcsolódik a Bejárható Magyarország programhoz.	

3. táblázat: Tervezési események

3. A Helyi fejlesztési stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A **Vulkánok Völgye HACS-ot 29 település alkotja**; 28 községi rangú, és 1 városi rangú helység. Az akcióterület **népessége az elérhető 2013-as adatok szerint mindösszesen 17273 fő**. (1. melléklet) A legnépesebb település Badacsonytomaj város 2186 fővel, míg a legkisebb népességű település a mindössze 76 főt számláló Kékkút. Az HACS területét alkotó települések **átlagos népessége nem éri el a 600 főt**. Mivel a terület népessége meghaladja a 10 ezer főt és nem éri el a 150 ezer főt, és nem található 10 ezer főt meghaladó lakosságú település, így a HACS **lakosság tekintetében megfelel a vonatkozó uniós jogszabályoknak**.

A Vulkánok Völgye HACS egészében **Tapolca város vonzáskörzetében** található. Bár e kisváros az adminisztratív előírások miatt nem lehet része az akciócsoportnak, de természetes térszervező szerepe miatt szükséges az együttműködések lehetséges szerepének lefektetése. A közszolgáltatások, oktatási és gazdasági szerepe miatt a térség bármilyen jellegű fejlesztése elválaszthatatlan a város betöltött pozícióinak szem előtt tartásától. A tervezés során e szempontokat is mérlegelni szükséges. A járásszékhely **Tapolca természetes vonzáskörzet szerepét** igazolja, hogy a közúton a HACS legtávolabb fekvő településéről is kevesebb, mint 20 perc alatt megközelíthető. **Tapolca városa a folyamatban levő tárgyalások értelmében külső partnerként segíti a HACS tevékenységét**. A HACS pedig a tapasztalataival járul hozzá a városi CLLD projektjeihez.

A HACS területén kizárólag kistelepülések találhatóak (míg a városi rangú Badacsonytomaj lakossága sem haladja meg egy nagyobb falu népességét), amelyeket **alapvetően két természetföldrajzi tényező köt össze**. Az egykori vulkanikus működés nyomait viselő Tanúhegyek sok évszázadon keresztül meghatározták az itt élők megélhetési lehetőségeit. A meredek dombhátak és klimatikus viszonyok elsősorban a szőlőművelés és borkészítés gyakorlatának kedveztek (máig hatóan), amely szinte kivétel nélkül minden település életét egykor meghatározta. A táji elemek közül hasonlóan fontos térszervező erőt jelent a Balaton is, amelynek hatása a térség egészét nézve elsősorban az elmúlt egy évszázadban jelentkezett igazán az idegenforgalom megerősödésével párhuzamosan. A

vonzó természeti környezetnek köszönhetően az 1980-as évektől a Nyugat-balatoni, Balaton-felvidéki kistelepülések élete sok tekintetben megváltozott, az elvándorló korábbi népesség helyére nyugalmat és pihenést kereső értelmiségi rétegek költöztek, amely nyomán egy viszonylag heterogén adottságú társadalom alakult ki a térségben.

A sajátos társadalmi és gazdasági tényezők, valamint a táj vonzereje okán a Balaton térségében országos szinten is **rendkívül erős a társadalmi kohézió**.² Bár önálló vizsgálat viszonylag régen foglalkozott a területtel, de a HACS területével jórészt egyező egykori Tapolcai Kistérségben a Balaton térség viszonylatában is **rendkívül erős volt a térségi identitás és kötődés**.³

A fejlesztési célok elérését elősegíti, hogy a **2007-2013-as uniós ciklusban a HACS települései**, a szomszédos Keszthely térségi településekkel összefogva **valósították meg helyi LEADER** programjukat. Az együttműködésben kialakult bizalom és helyi sikerek nyomán döntöttek úgy az érintett települések, hogy az új fejlesztési ciklusban is együtt kívánnak dolgozni. Mindez a térségi integritást támasztja alá, amely lehetővé teszi, hogy a fejlesztések kell hatékonysággal, a lokális igényeknek megfelelően tudjanak megvalósulni.

A térség térszerkezeti adottságai, a táji-földrajzi egységesség, valamint a területi identitás nyomán kialakuló társadalmi kohézió, a korábbi fejlesztési együttműködésekkel együtt elősegítik, hogy a HACS alkalmas legyen a HFS-ben megfogalmazott célok közös és integrált megvalósulására.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

A **Vulkánok Völgye HACS a Balaton nyugati medencéjében található**. Közúton északi irányból a 84-es főúton, keleti irányból a 77-es, valamint keleti-nyugati irányból a 71-es jelzésű úton közelíthető meg. Mindegyik útvonal jellemzője (minőségi problémáikon túl), hogy számos településen vezetnek keresztül, így a **térség megközelítése bármely irányból viszonylag hosszú időt vesz igénybe**. Hasonlóan problémás a vasúti közlekedés is, mivel Tapolca másodrendű vasúti fővonalak találkozásánál fekszik. Annak ellenére, hogy a Balaton északi partja, különösen a turisztikai főidényben rendkívül forgalmas, a nem korszerű állapotok okán a vasúti közlekedés viszonylag lassú.

² Kabai Gergely: *A balatoni társadalom kohéziójának kérdései*. Területi Statisztika. 2014. július 54. évfolyam 4. szám.

³ „Akik állandóan itt élnek” Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Kutatása. Kutatásvezető: Oláh Miklós. Balatonfüred, 2002.

A térség központját, Tapolcát a fővárossal naponta 3 pár közvetlen járat köti össze, a menetidő 4h körüli. A térség **megközelíthetősége** mindezek következtében **alapvetően gyenge**.

A HACS területének **természetes központja Tapolca** városa, amelynek a középszintű szolgáltatások, valamint a gazdaság területén van kiemelt szerepe, mivel a térség nagyobb arányban foglalkoztatni képes vállalkozói itt működnek. Bár a szomszéd megyében található, de a HACS nyugati felén lévő települések szempontjából meghatározó helye van **Keszthely** városának is. Főként az egészségügyben és oktatásban, kereskedelemben és szolgáltatásban betöltött szerepe folytán az akcióterületén élő lakosság jelentős része kötődik e városhoz. A kisvárosok közül **Ajka** szerepét is érdemes megemlíteni, amely közelsége folytán elsősorban a HACS területének észak-keleti felére fejti ki jobban hatását és vonzerejét.

Veszprém megyeszékhely rangja és központi szerepe folytán tölt be jelentős szerepet a települések életében. A rendelkezésre álló adatok szerint 2013-ban átlagosan csaknem egy órára (57 min) volt szükséges a megyeszékhelyre való eljutáshoz, amely még a **napi szintű ingázást** is lehetővé teszi. A **főváros** viszonylag gyors megközelítése (gépjárművel) a **térség esetében sokkal nehezebb**: a legközelebbi autópálya felhajtó átlagosan egy órányi távolságra található.

A HACS belső térszerkezetében az **aprófalvak** dominálnak. A 29 település több mint felén (15) a lakosság a 400 főt sem éri el. Mindez együtt jár azzal, hogy sok településen az alapfokú szolgáltatások sem érhetőek el. Közelsége folytán e szerepeket elsősorban Tapolca városa tudja pótolni. **Mikrotérségi pozíciója** elsősorban **Badacsonytomaj** városának van, a 2200 főt megközelítő lakossága mellé alapvető városi rangú funkciókkal is rendelkezik, amelynek hatása kizárólag a HACS déli, Balaton-parti területén érvényesül.

A **térszerkezeti adottságok** szempontjából a HACS tehát egy jól azonosítható központtal (Tapolca) rendelkezik, ugyanakkor a környező városok hatása is jelentős. E folyamatokat erősíti, hogy e területén szinte kizárólag aprófalvak vagy kistelepülések találhatók, amelyek **funkció- és szolgáltatás hiányos** jellegükből adódóan városi központokhoz koncentrálnak.

A Vulkánok Völgye HACS területe **táji adottságait** tekintve Magyarország leggazdagabb, sok tekintetben **egyedülálló területe**, amely a fejlesztések egyik legfontosabb endogén erőforrása lehet. A Keszthelyi-hegység keleti nyúlványai, az egykori vulkanikus működés nyomait őrző tanúhegyek (Badacsony, Szent György-hegy, Csobánc, Gulács, Tóti-hegy és Haláp), valamint a Tapolcai- és a Káli-medence, és a közvetlen Balaton-part egészében **rendkívül vonzó táji környezetet jelent**, amely a térség egyik legfontosabb tartaléka, a helyi idegenforgalom alapja. (2. melléklet)

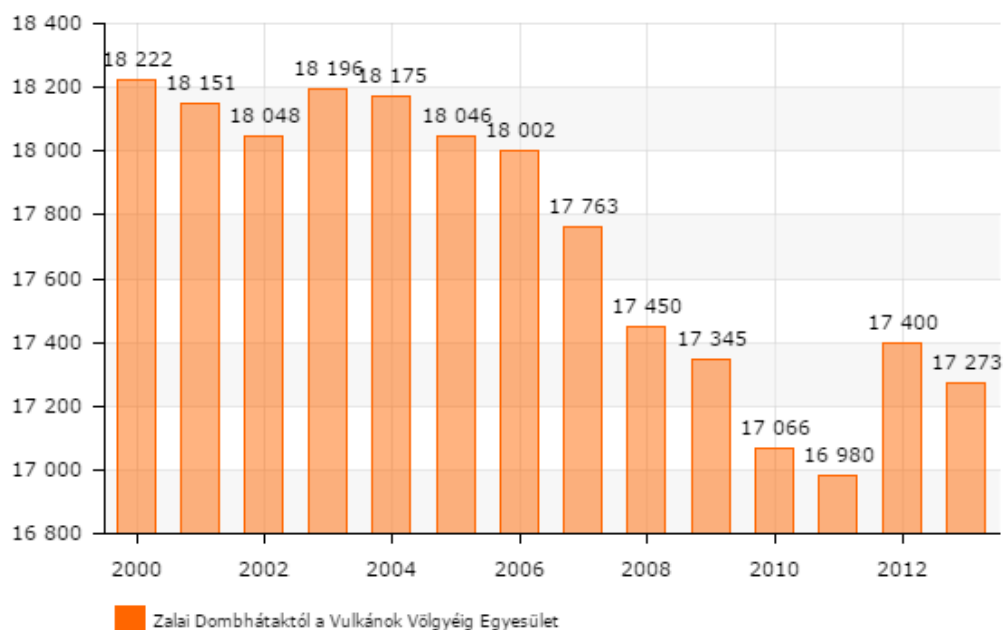
A környezet szempontjából szintén fontos elemet jelentenek a **természeti értékek**. Az élővilág védettsége mellett a térség kiemelten gazdag egyedülálló geológiai formációkban is, amelyek jelentős része a **Balaton-felvidéki Nemzeti Park** gondozásában található. Tapolca városától délre és keletre gyakorlatilag a HACS teljes területe különböző besorolású **természetvédelmi terület**. Ezen túlmenően Uzsa, Hegyed, Monostorapáti, Balatonhenye, Köveskál, Badacsonytomaj, Hegymagas, Raposka és Lesencefalu térségében kiterjedt **Natura2000-es védettségű** területek is találhatók. Fontos ökológiai

folyosó található Uzsa és Tapolca-Diszel környezetében. A természet viszonylagos épségét mutatja, hogy a területi szabályozás szerint ökológiai és táji rehabilitációt igénylő területek csak két község, Uzsa és Salföld határában vannak. (3. és 4. melléklet)

A természeti értékek és az ember alkotta formációk egy **kiemelkedően magas presztízsű tájat hoztak létre**. A HACS 29 településén a Tájérték Kataszter adatbázis összes **909 kiemelt természeti, építészeti, táji értéket** tart nyilván.

A táji, környezeti adottságok elválaszthatatlan részét képezi az épített örökség gazdag állománya is. A térség rendkívül értékes **népi építészeti hagyománnyal** rendelkezik, amely a (térségben egykor sok helyen bányászott) kő alapanyagként történő felhasználásával nem csak a lakóházakban, hanem a különleges értéket képviselő préházpincékben is alkalmazásra került. A sok településen napjainkig megmaradt **utcakép, a tájhoz szervesen kapcsolódó épületek**, építmények, egyéb létesítmények rendkívül komoly vonzerőt jelentenek. Bár az elmúlt évtizedekben a múlt értékei közül számos veszendőbe ment, megsemmisült, valamint az egykori települések képe is átalakult, de az egykori építészeti hagyomány napjainkban is sokak számára inspirálóan hat. Ennek köszönhetően, a megsemmisült értékek mellett, örömdetesen jelen van napjaink építészetében is az egykori szemlélet. Az **épített környezetet** egészében, a sok évszázados munka nyomán kialakuló **kultúrtájjal** együtt a térség másik **legjelentősebb endogén erőforrásaként** értékelhetjük. Az épített környezet fontos elemei a **kiemelkedő kulturális örökséget** hordozó építmények. Ezek közül nem csak az eredeti állapotot tükröző népi építészeti alkotások (lakóházak, pincék, malmok) különlegesek, hanem a Badacsony és Szent György-hegy vincellérházai, a különleges történelmi emléket jelentő szigligeti vár vagy a még rekonstrukcióra váró Csobánc vára. A kulturális örökség szempontjából hasonlóan fontos a badacsonyi Kisfaludy-ház vagy a térség egykori betyárhagyományait máig őrző csárdák, egyedi tájértékek. A HACS területén összesen **321 országos és helyi védettségű műemlék van**. Kiemelkedő mennyiségű kulturális örökséggel rendelkezik Szigliget, Hegymagas, Nemesvita és Kővágóörs. Mindezek nyomán a HACS szinte összes településének környezete nem csak szabályozási tervben rögzített kiemelt tájképvédelmi övezet, hanem a térség már hosszú ideje a **Magyar Világörökségi Várományosi Helyszínek** között szerepel.

A **társadalom állapotára rátérve**, megállapítható, hogy a HACS 29 települését napjainkban (2013-ban) alig több mint **17 ezer fő lakja**. Az elmúlt évtized vonatkozásában a **lakosság folyamatosan csökkent**, 2000-ben még több mint 1000 fő élt e térségében (lásd 3. ábra).

3. ábra: A HACS népessége 2000-2013 között (fő)

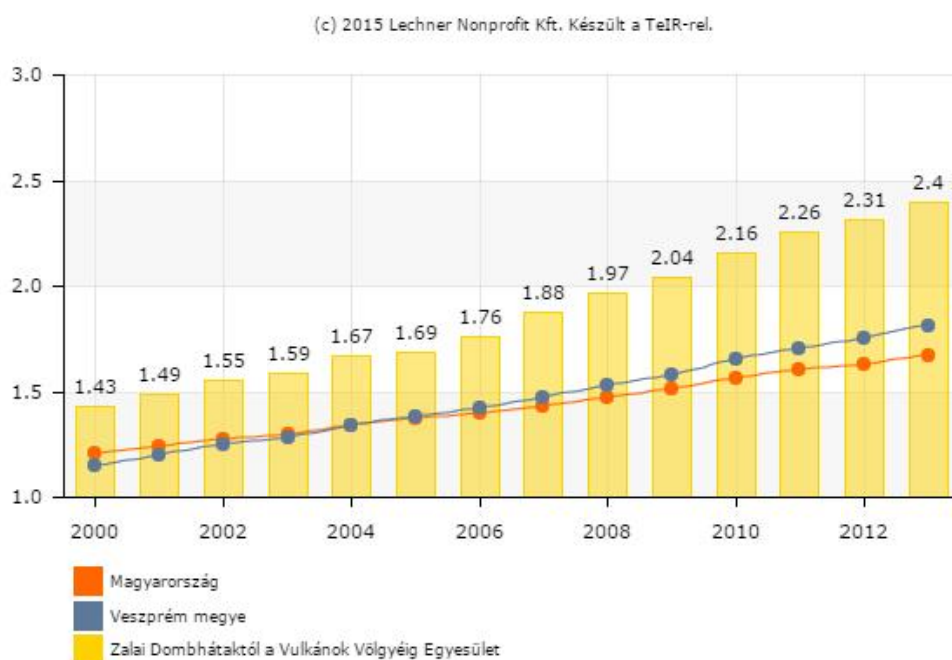
Magyarország egészéhez hasonlóan a **népességfogyás jelentős része elsősorban a természetes folyamatoknak**, így a születésszám csökkenésének és halálozások arányának növekedésének köszönhető. Az elmúlt 15 év viszonylatában az érintett települések **természetes népességfogyása mindvégig meghaladta az országos és megyei átlagokat**. A legutolsó ismert évben 6 ezrelékes népességfogyás volt regisztrálható, amely 1/3-al rosszabb, mint a megyei és országos értékek.

A 2000-es évek elején a jelentősebb mértékű odavándorlás valamelyest kompenzálta a természetes népesedési folyamatokat, és **2005-től kezdődően az elvándorlás vált a domináns folyamattá az érintett településeken**. Azóta mindösszesen 2 olyan év volt, amely rendkívül minimális pozitív vándorlási egyenleget hozott a térség életébe. A legutóbbi ismert év, 2013 kapcsán úgy tűnik, hogy főként a **Káli-medence és Balaton-part települései bírnak még kellő letelepülést ösztönző vonzerővel**, de a többi településen sokkal inkább az elvándorlás dominál. A népesedési folyamatok kapcsán kijelenthető, hogy a **HACS településeire összességében az országos és megyei átlagot is meghaladó népességfogyás a jellemző, amelyet az idevándorlás már csak egyes települések kapcsán kompenzál valamelyest**.

A negatív népesedési trendek a térség lakosságának **koreloszlásában** is tükröződnek. Míg 2000-ben az érintett településeken a 14 év alatti korosztály az országos és megyei adatokkal egyezően egyaránt 16%-os volt, addig napjainkra ez a mutató jelentősen megváltozott. **A térségben ma már jelentősen kisebb a gyermekkorúak aránya (11,1%), mint Magyarország (14,3%) vagy Veszprém megye (13,4%) tekintetében**. A 14 éven aluliak száma a településeket tekintve elsősorban a Tapolca

közvetlen közelében található községekben magasabb, míg a Balaton parti településeken a térségi átlagnál is jelentősen alacsonyabb.

Az időskorú népesség belső területi megoszlása ellentétes tendenciákat mutat. A **sajátos beköltözési folyamatok eredményeképpen** a vízparti településeken sokkal magasabb a 60 évnél idősebbek aránya (nem egy helyen 40%-ot megközelítő vagy meghaladó), míg Tapolca közvetlen „agglomerációjában” általában kisebb. A **térség általános előregedését mutatja, hogy az elmúlt közel másfél évtized vonatkozásában a 60 évnél idősebb népesség aránya jelentősen magasabb volt, mint az országos vagy a megyei átlag.** (2013-ban ez a mutató HACS településeinek egészében 27,2%-os volt.) Mindezen demográfiai folyamatok az öregedési index vonatkozásában egyértelműen kirajzolódnak (lásd 4. ábra).

4. ábra: A HACS öregedési indexe 2000-2013

A HACS területén **nemzeti kisebbségek rendkívül kis számban élnek.** A legutóbbi, 2011-es népszámlás adatai szerint a roma kisebbséghez tartozók voltak a legnagyobb számban. Az ország egészéhez képest arányuk 1/3-os volt, a térség lakosságának mindösszesen 1,1%-a vallotta magát cigánynak. A településeket tekintve arányuk Sáskán, Monostorapátiban, Lesenceistvándon volt a legmagasabb.

A **közzolgáltatások tekintetében a HACS települései sok tekintetben gyéren ellátottak, amely a népesedési adatokkal is szerves összefüggésben van.** Bölcsőde nem üzemel egy településen sem. Az óvodai férőhelyek száma az elmúlt másfél évtizedben 100 darabbal csökkent, napjainkban 543 hely áll a családok rendelkezésére. Az érintett települések több mint felén (16) egyáltalán nem működik óvoda, amelyet a rendkívül alacsony gyermekszám indokol. A demográfiai folyamatokat jól mutatja, hogy az

rendelkezésre álló helyek az elmúlt években sosem voltak teljesen kihasználtak, 2013-ban egy óvodai férőhelyre 0,71 fő 3-5 éves korú lakos jutott.

Általános iskola 9 településen működik. Az átlagos gyermeklétszám 2013-ban 92 fő volt. A jövő tekintetében jelentős problémák elé fogja állítani településeket, hogy az **iskoláskorú gyermekek száma meredeken esik**. Míg 2001-ben 1500 általános iskolai tanuló volt a térségben, 2013-ra ez az érték 921-re csökkent.

Középiskola a HACS területén nem működik, a tanulók számára **legközelebb Tapolcán** áll rendelkezésre különféle továbbtanulási lehetőség a város több középiskolájában. A tágabb vonzáskörzetben Keszthely, Hévíz, Sümeg, Ajka, Zánka, Balatonfüred, Balatonalmádi és Veszprém középiskolái közül választhatnak a továbbtanulók.

A **házi orvosi ellátás tekintetében** az egy orvosra jutó lakosok számában a térség az **országos és megyei adatokhoz közel azonos szinten áll**. Szakrendelések elsősorban Tapolcán állnak rendelkezésre, míg magasabb szintű ellátásokat a keszthelyi, ajkai és veszprémi kórház biztosít a rászorulóknak.

Alapszintű könyvtári ellátás minden településen biztosított. A szolgáltatás igénybevétele átlagosan messze elmarad az országos és megyei adatoktól. **A kultúrafogyasztás kapcsán is kimutathatóak a belső területi különbségek**, a magasabb képzettségű népességgel bíró települések kapcsán a könyvtárlátogatás aránya is magasabb.

A bűnözés szempontjából a térség nem kiemelkedően fertőzött, bár az értékelésnél mindenképpen figyelembe szükséges venni, hogy az idegenforgalmi szerepből adódóan bizonyos bűncselekménytípusok a Balaton-parti településekre kiemelten jellemzőek. Az elmúlt másfél évtizedet tekintve a HACS területére jutó ezer főre eső bűncselekmények számra csak ritkán haladta meg az országos átlagot és többnyire attól elmaradt.

Vulkánok Völgye HACS népességének **képzettsége több tekintetben elmarad az országos és megyei átlagoktól**. A csak általános iskolát végzettek aránya 2011-ben a 27%-os volt, amely az országos és megyei értékeknél 2%-kal jobb volt. 2011-ben az **érettségizettek aránya 36%-os volt**, amely 2001-hez képest jelentős előrelépést jelent, ugyanakkor a **megyei (44%) és országos (48%) adatok viszonylatában jelentős lemaradás**. **Hasonló a helyzet a felsőfokú végzettségűek tekintetében is**. A 25 évnél idősebb népesség alig több 11%-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel, míg az országos mutató esetében 19%-os volt ez az érték.

A képzettségi adatok tekintetében is kimutatható a térségre jellemző észak-déli megosztottság. A Balaton-parton és a Káli-medencében található települések népessége az északabbra találhatóakhoz képest jelentősen magasabb iskolai végzettséggel bír, amely annak eredményeképpen alakult ki, hogy betelepülők nagy többsége elsősorban a magasabb társadalmi rétegekből került ki az elmúlt évtizedekben.

A **jövedelmi helyzetet** tekintve a HACS területe sok tekintetben eltér az országos viszonyoktól. A **száz lakosra jutó adófizetők számát** tekintve a helyi társadalom a 2000-es évek óta a **megyei**

átlagnál kismértékben mindig rosszabbul teljesített, ugyanakkor az országos átlaggal megegyező szinten, vagy az utóbbi években annál valamivel jobb helyzetben volt. 2013-ban az érintett településeken 100 lakosra valamivel több mint 46 adófizető jutott. Annak ellenére, hogy a lakosság közel fele rendelkezik valamilyen adózott jövedelemmel, ennek mértéke nem éri el sem a megyei, sem az országos átlagot. Az elmúlt években folyamatosan szélesedett az az olló, amely az országos szinten és helyben elérhető jövedelmek között alakult ki. 2013-ban egy főre vetítve 564 126 Ft adózott jövedelemből gazdálkodhattak az HACS területén élők, Veszprém megye átlagában ez az érték több mint 150 000Ft-tal több volt. Ez az érték jól mutatja, hogy a térségből hiányoznak azok a megélhetési lehetőségek, ahonnan igazán versenyképes jövedelem szerezhető.

A jövedelmi helyzet tekintetében is egyértelműen látszik a települések közötti éles különbség. A Balaton-parti települések kapcsán sokkal magasabb jövedelmi helyzet mutatható ki, kiemelkedik Szigliget, Révfülöp, Ábrahámhegy; vagy néhány északabbra fekvő település (Uzsa, Monostorapáti, Zalahaláp) mutatója is az országos átlaghoz közelít. Ugyanakkor némely település, Lesencetomaj és Lesencefalu, illetve Salföld, Hegymagas, Kővágóörs lakossága a HACS átlagos vagy az alatti jövedelemből gazdálkodott 2013-ban.

A térség településein 2006-tól kezdődően meredeken emelkedett azon gyermekes családok száma, ahol a saját jövedelem nem elégséges volta miatt rendszeres gyermekvédelmi támogatás volt szükséges adni. 2011-et követően pozitív változások indultak el és a legutóbbi adatok szerint már csak 809 fő részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban. A legtöbben Monostorapátiban, Zalahalápon, Lesencetomajon kapnak ilyen típusú juttatást.

A 2001-es népszámlás idején a 29 település aktív korú (15-59) lakosságának közel fele(!), 45,6%-a nem rendelkezett munkából származó jövedelemmel. Az országos érték ekkor 36,9%, míg a megyei mutató 38,7% volt. Egy évtizeddel később jelentősen javult a helyzet, Tapolca térségében az aktív korú népesség már csak 37%-a nem rendelkezett semmilyen munkából származó jövedelemmel, amely jelentősen közelebb áll a megye (35,6%) és Magyarország átlagához (33%). E mutató tekintetében is jelentős a különbség a vízparthoz közelebbi és a Balatontól távolabb eső települések között. A rendszeres munkajövedelem hiánya az alacsony képzettségűeket a térségében a megyei és országos átlagnál jobban sújtja. A maximum általános iskolai végzettségűek több mint 10%-a nem rendelkezett rendszeres munkából származó jövedelemmel.

Az egyes települések vagyoni helyzetét jól mutatja az egy főre eső személygépkocsik száma. Ebben a mutatóban a térség meghaladja az országos és megyei átlagot is (35,3 darab gépkocsi/100 lakos), ugyanakkor az a kedvező érték leginkább a közvetlen balatoni településeknek köszönhető, ahol az országos átlag kétszeresét meghaladó mutató is jelen van.

A lakáshelyzet tekintetében a HACS területe a megyétől jelentősen elmaradva az országos átlag szintjén van. 2011-ben a lakásállományból 10,4% nem rendelkezett komfortfokozattal, amely a 30%-kal rosszabb érték, mint Veszprém megye egészében. A komfortos lakások hiánya különösen sújtotta

Lesencefalut, Salföldet, Balatonhenyét, Kékkutat, Mindszentkállát, ugyanakkor a közvetlen vízparti településeken minimális arányban vannak jelen ilyen épületek.

A lakásépítési kedv az elmúlt másfél évtizedben gyakorlatilag együtt mozgott az országos és megyei folyamatokkal és csak az elmúlt években (2011, 2012) észlelhető a trendektől eltérő **lakásépítési aktivitás**. A térségben belül e mutató tekintetében messze kiemelkedik Hegyesd község, amely kedvelt célpontja az új lakást építőknek.

Környezetvédelmi okok miatt, valamint az ún. „Balaton törvény”⁴ szigorú előírásai miatt is fontos, hogy a 2000-es évek elejének jelentős hátrányait ledolgozva, ma már a **közcatorna hálózatba bekötött lakások aránya elérte, sőt némiképp meghaladja az országos és megyei átlagot**. Mindez a közműolló kedvező értékeiben is tetten érhető.

A térség rurális jellegéből is adódik, hogy a háztartások gázfelhasználása az országos és megyei adatoknál kisebb. Sokan fával, vagy más megoldásokkal fűtenek, így csak a háztartások mintegy 62%-a van rákötve a gázhálózatra, amely az országos értékeknél 10%-kal kevesebb. A fenntartható fejlődés és környezettudatos életminőség szempontjából fontos eredmény, hogy a térség lakásainak 42%-a a szelektív hulladékgyűjtésbe bevont, amely az országos és megyei átlag tekintetében is jobb.

A modern információ áramlásban a térségnek jelentős lemaradásai vannak. Szélessávú internet (30Mbps adatforgalom) hozzáféréssel a vonatkozó mutatószám szerint csak mintegy 589,4 fő rendelkezik. 14 településen nincs hozzáférési lehetőség a gyors adatforgalmat nyújtó internethez.

A társadalmi kohézió szempontjából kiemelt fontossága van az önszervező képességnek. A **Balaton térségének egészéhez hasonlóan a vizsgált térségben is kiterjedt civil, nonprofit rendszerrel találkozhatunk**.⁵ Mindennek komoly balatoni hagyományai és erős polgárosultság irányába mutató ösztönzői vannak.⁶ A **2000-es években általában 30-40%-kal több ezer lakosra vetített nonprofit szervezet működött a térségben, mint az országos, illetve megyei átlag**. 2011-et követően adatgyűjtési módszertani változások miatt változott e mutató, 2013-ban az országos átlaggal közel azonos számú 12 darab nonprofit szervezet/1000 lakos működött a HACS területén. A fent már többször említett belső ellentmondások a civil kezdeményezések megoszlásában is egyértelműen kimutathatók.

Annak ellenére, hogy több társadalmi problémára valamint belső ellentmondásokra utalnak a statisztikai adatok az **életminőséget tekintve** a Vulkánok Völgye HACS területe hazánkban a **viszonylagos magas értékkel** bíró területek közé tartozik. A nemzetközi gyakorlatban az életminőségi

⁴ 2000. évi CXII. tv. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balaton Területrendezés Szabályzat megállapításáról.

⁵ BKÜ Helyzetelemzés (2013): *A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszútávú Területfejlesztési Koncepciója 2014-2020 Helyzetelemzés*. Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. 2013. http://www.balatonregion.hu/a_balaton_regio_201420_tervezesi_feladatai_dokumentumai (Letöltés ideje: 2013. december 10. 14:01) Készült a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014 – 20 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0013 projekt keretében.

⁶ *A Balaton régió nonprofit szektora*. Kutatási zárótanulmány. Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. Balatonfüred, 2002.

folyamatok területi összehasonlítására alkalmazott emberi fejlettség indexet (HDI – Human development index) tekintve a Tapolcai kistérség (a mai Tapolcai járás) területe (amely 3 település híján egyezik a HACS területével) a legutóbbi országos elemzések szerint a kistérségek rangsorában a 2. legjobb kategóriában foglal helyet.⁷

A fejlesztések tervezése szempontjából a **térség gazdaságának értékelése** a társadalomhoz hasonlóan fontos.

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint a 15-64 éves korú **népesség 58,4%-a volt foglalkoztatott**, amely a 10 évvel korábbi eredményekhez képest csaknem **10%-os javulást** jelent. Ugyanakkor ez az érték az **országos átlaggal csaknem megegyező** és a megyei szinttől is minimálisan marad el. A foglalkoztatottak arányában is tetten érhető a már többször említett területi kettősség.

Jelentősen árnyalja a képet és jól jellemzi a **helyben lévő munkahelyek hiányát**, hogy az összes foglalkoztatott **59%-a kénytelen naponta ingázni** munkahelyre. Ez az érték csaknem kétszerese az országos átlagnak és 14%-kal a megyei szintet is meghaladja. E mutató tekintetében a 2001-es adatokhoz képest valamelyest negatív változások indultak el. Az ingázás rendkívül magas (akár 80%-ot meghaladó) arányban sújtja Sáska, Hegyesd, Gyulakeszi, Lesenceistvánd, Raposka, Kisapáti lakosságát, igaz **csaknem mindegyik település Tapolca közvetlen szomszédságában fekszik, ahová feltehetőleg az ingázás jelentős része irányul.**

A térség lakosságának **munkanélküliségi mutatói szinte teljesen átlagosak**, az elmúlt évtizedben a folyamatok együtt mozogtak az országos folyamatokkal. 2011-től kezdődően a munkanélküliségi ráta az országos értékeknél valamivel kedvezőbb volt, ugyanakkor a megyei értékeknél általában rosszabbak. A legutóbbi ismert teljes év viszonylatában, 2013-ban a HACS területén **5,8%-os volt a munkanélküliségi ráta**, amely kerekén 700 regisztrált munkanélkület jelentett. A gazdasági válság után 2009-ben tapasztalt negatív adatokhoz (1228 regisztrált munkanélküli) képest ez **jelentős javulást** jelent. 2013-ban a munkanélküliség arányaiban leginkább Lesencefalva, Balatonrendes, Köveskál, Mindszentkállya településeket sújtotta.

A helyi gazdaság szempontjából fontos jelenség, hogy a **térség egészét tekintve alacsony a tartós munkanélküliek aránya**. 2000-től kezdődően a 180 napnál hosszabb ideig regisztrált munkanélküliek aránya minden évben 10-20 százalékponttal alatta maradt az országos értékeknek és 5-10 százalékponttal a megyei mutatóknak. Ez a jelenség nagyban köszönhető annak, hogy az **idegenforgalomnak köszönhetően nagyon sokan legalább szezonálisan el tudnak helyezkedni**. Ezt támasztja alá, hogy **tartós munkanélküliséget tekintve nagyon jelentős szakadékok észlelhetők a**

⁷ Pannon.Elemző Iroda Kft. adatai alapján lásd pl. BKÜ Helyzetelemzés (2013): *A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszútávú Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020 Helyzetelemzés*. Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. 2013. http://www.balatonregion.hu/a_balaton_regio_201420_tervezesi_feladatai_dokumentumai (Letöltés ideje: 2013. december 10. 14:01) Készült a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014 – 20 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0013 projekt keretében.

HACS települései között. A Balaton-parti vagy ahhoz közelebb eső településeken a tartós munkanélküliség mértéke 10-30% körül mozog, addig a viszonylag távolabb eső, idegenforgalmilag nem frekventált településeken 45-73% között volt ez az érték. A legrosszabb mutatókkal Sáska (70%), Lesencefalu (73%), Hegymagas (60%) és Hegyesd (60%) települések bírtak.

A munkanélküliség jellemzése kapcsán említést érdemel, hogy a regisztrált álláskeresői körében nem kiemelkedően magas a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Szemben az országos mutató 39,7%-val 2013-ban a térségben csak 33,8%-os volt a legfeljebb alapfokú tanulmányokkal bírók aránya.

A térség korszerkezetével összefüggésben, valamint (nem bizonyítottan) a külföldi munkavállalást megkönnyítő földrajzi közelség miatt, de a regisztrált **munkanélküliek körében a 25 évnél fiatalabbak aránya az országos értéknél minimálisan kedvezőbb volt az elmúlt másfél évtizedben.** Az idősebb korosztályt sújtó munkanélküliség a térségre fokozottan jellemző. 2001-óta minden évben 3-8 százalékponttal meghaladta a térségben a 45 évnél idősebb regisztrált álláskeresői aránya a megyei és országos mutatókat. A 2013-as év adatai szerint a **korábbi negatív tendenciák tovább erősödtek,** a HACS területén összes álláskereső 48%-a volt 45 évnél idősebb, szemben Veszprém megye 40,7%-os, Magyarország 37,9%-os értékével.

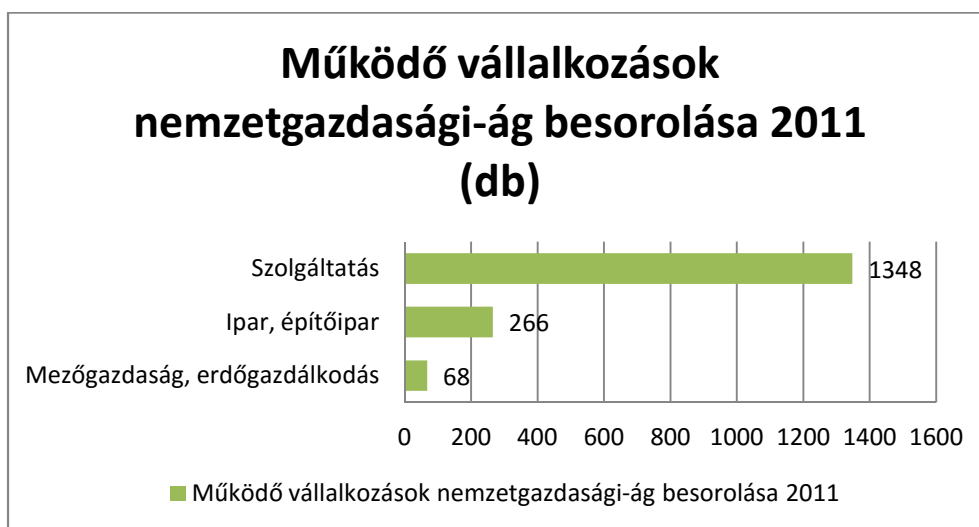
Részben a balatoni településekre jellemző nyugdíjas háztartások magas száma, kisebb részben a háttértelepüléseket sújtó munkanélküliség eredményeként a területen **országos szintnél magasabb a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.** Bár a 2001-es adatokhoz képest javulás következett be, de 2011-ben a háztartások csaknem 42%-a foglalkoztatott nélküli volt, amely 4%-kal magasabb az országos, és 6%-kal a megyei adatoknál.

Az adatgyűjtési módszertani változások miatt az összehasonlítás nehézkes, de megállapítható, hogy az **elmúlt másfél évtizedben a térség-vállalkozás sűrűsége az országos és megyei átlagot magasan meghaladta.** Ezer lakosra vetítve 2013-ban a HACS területén 217,6 regisztrált vállalkozás jutott, míg a megyében csak 147,8 db, országosan 170,5 db. Arányaiban a legtöbb regisztrált vállalkozás a balatoni településeken, illetve azok közvetlen közelében, Káptalantóiban, Szentbékállán, Hegymagason volt. Itt nem ritkán az országos átlag kétszeresét jelentő vállalkozás-sűrűség volt mérhető. Mindez jelentősen összefügg a turizmus szerepével, amely általánosan jellemző a Balaton egész térségére.

A 29 település gazdasági szerkezetéről többet árul el, hogy a **működő vállalkozások aránya elmarad az országos és megyei mutatóktól.** 2012-ben ezer lakosra vetítve mindösszesen 54,3 vállalkozás működött, míg országos szinten ez az érték 65,1 volt. Lakosságarányosan a **legtöbb vállalkozás a HACS déli felén, valamint a Káli-medence településein székelt.** A működő egyéni vállalkozások száma 2012-ben 577 db volt, a legtöbb ilyen gazdasági egység (pozíciójából eredően) Badacsonytomajon (97db), valamint Balatonedericsen, Ábrahámhegyen, Révfülöp, illetve Zalahalápon, Monostorapátiban volt bejegyezve. A társas vállalkozások száma 368 db volt, amelyek a Balaton közeli településeken csoportosultak.

A térség **gazdaság szerkezetében a szolgáltatás, kereskedelem dominál** (lásd 5. ábra). A közel 1400 szolgáltató vállalkozás túlnyomó többsége a Balaton-part, vagy ahhoz közeli településeken összpontosul, kiszolgálva a turizmus okozta többletigények és piaci lehetőségeket.

Az ipari, építőipari működő vállalkozások száma jelentősen kevesebb, és ebben az ágazatban nem figyelhető meg ilyen jellegű területi koncentrálttság. Mezőgazdasági vállalkozások száma nagymértékben elmarad a másik két ágazattól, főként a borászattal, szőlőműveléssel összefüggésben Badacsony térségben figyelhető meg egyfajta sűrűsödésük. Az **őstermelők száma elmúlt években lecsökkent**, 2013-ban mindössze 667 fő volt található a térségben. A legnagyobb számban Badacsonytomajon, Nemesgulácson, Balatonedericsen voltak jelen.

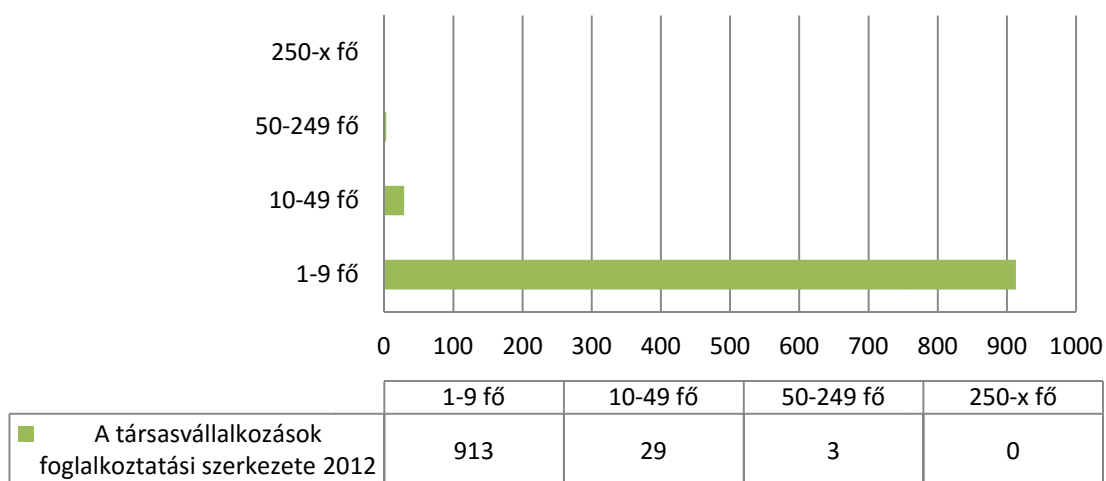

5. ábra: A HACS gazdaság szerkezete 2011

A térség gazdaságára fokozottan jellemző, hogy az **országos szintnél magasabb** (de nem kiemelkedően) az **alacsony presztízsű munkakörökben foglalkoztatottak aránya**. Ez az érték 2012-ben 29%-os volt, szemben az országos mutató 25%-ával. Az alacsony presztízsű munkakörökben foglalkoztatottak aránya főként a Tapolcától északabbra található településeken volt magas. Mindez azt mutatja, hogy részben **hiányoznak a magas hozzáadott értéket kívánó munkakörök** a térség gazdaságából.

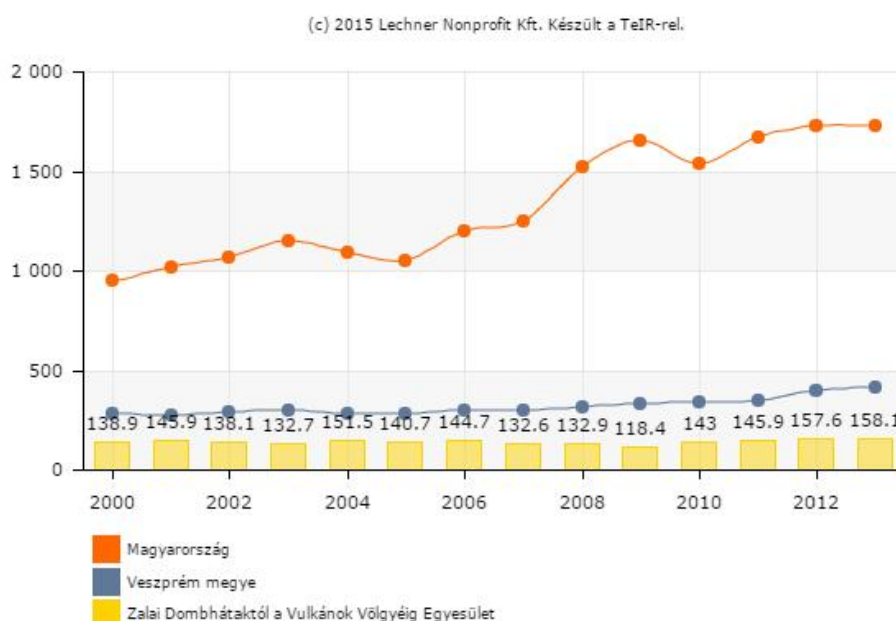
A térségben egyértelműen a **mikrovállalkozások dominálnak**. A társas vállalkozások túlnyomó többsége 10 főnél kevesebb alkalmazottal végzi tevékenységét (lásd 6. ábra). Kisvállalkozás mindösszesen 29 van jelen a térségben, míg közepes, 50 főnél több alkalmazottal csak három.

A társasvállalkozások foglalkoztatási szerkezete 2012 (db)

6. ábra: A HACS foglalkoztatás szerkezete 2012

A térség vállalkozásai országos összehasonlításban rendkívül tőkeszegények (lásd 7. ábra). 2000-óta a hazai vállalkozások tőkeállománya meredeken növekszik, addig Veszprém megye egészére csak minimális ütemű növekedés a jellemző, amely a vizsgált terület esetében még kisebb arányú. 2013-ban egy lakosra vetítve 158 ezer Ft jegyzett tőkeállomány jutott, a megyei érték 413 ezer Ft volt, országosan pedig 1730 ezer Ft. **A térségbeli vállalkozások lakosságra vetített átlagos tőkeértéke az országos érték kevesebb, mint 10%-a** (lásd 7. ábra).

7. ábra: A HACS vállalkozásainak tőkearánya 1000 főre vetítve (ezer Ft)

A Vulkánok Völgye HACS területén működő vállalkozások azonban nem csak a jegyzett tőkét tekintve, hanem a **termelékenység szintjében is jelentős lemaradásban vannak** országos és megyei átlagoktól. Míg az elmúlt évtizedben a megyei és országos szinten is jelentősen emelkedett a vállalkozások egy lakosra jutó **bruttó hozzáadott értéke** (mindkét téregység szintjén csaknem megduplázódott), addig a HACS településein **10 év viszonylatában csak minimális volt a növekedés**. 2013-ban a térségben egy lakosra vetítve 350 ezer Ft volt a hozzáadott érték, szemben Veszprém megye 989 ezer Ft-os és Magyarország 2039 ezer Ft-os értékével.

Az **iparűzési adó** mértékének növekedése e területen pontosan követte az országos és megyei folyamatokat, ugyanakkor **nominálisan az elmúlt másfél évtizedben minden esetben elmaradt** azoktól. Egy-egy jelentősebb vállalkozásnak köszönhetően az elmúlt években egy főre vetítve Zalahaláp, Kékkút és Szigliget községek tudták a legmagasabb iparűzési adójövedelmet elérni.

A HACS területe Sáska és Zalahaláp kivételével része a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetnek. A balatoni turizmus okán a **térség meghatározó gazdasági ágát jelenti az idegenforgalommal összefüggő szolgáltató-ipar**. Napjainkban a területen kevesebb, mint 3000 kereskedelmi szállásférőhely van, amely a 10 évvel korábbi állapothoz képest mintegy 40%-os csökkenést jelent. A **szállásférőhely szolgáltatás teljes egészében a Balaton-partra és a Káli-medencére összpontosul**, az egyéb településeken ilyen típusú idegenforgalomról nem beszélhetünk.

Öröndetes eredmény, hogy a térség egyre kedveltebb területe az idegenforgalomnak, 2000-óta kisebb megszakításokkal, de a **kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégek száma folyamatosan növekszik**. Az utolsó ismert év adatai szerint csaknem 50 ezer vendég választotta céljának a HACS településeit. Szálláshely-kapacitásának, adottságainak köszönhetően a helyi idegenforgalmi piacot gyakorlatilag három település uralja: **Badacsonytomaj, Révfülöp, Kővágóörs településekre érkezik az összes vendég 84%-a. Ennek következtében a térség turizmusa rendkívüli módon koncentrált.**

Mint ahogy a BKÜ egészén,⁸ úgy a HACS területén is jellemző, hogy az átlagos tartózkodási idő egyre csökken, tehát az adott területen **sokkal kevesebb időt töltenek el a vendégek**. Napjainkban átlagosan 3,3 napot töltenek a kereskedelmi szálláshelyeken megfordult vendégek, amely csaknem fele a 2000-ben mért értékeknek.

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött időhöz hasonló ütemben alakult át a vendégkör is. Napjainkban a Balaton, benne a **HACS területe már sokkal inkább a belföldi turisták célpontja**. Míg 2000-ben az összes vendégéjszaka közel 80%-át külföldiek töltötték el, addig 2013-ra ez az érték 43%-ra csökkent az akciócsoport területén.

⁸ BKÜ Helyzetelemzés (2013): *A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszútávú Területfejlesztési Konceptiója 2014-2020 Helyzetelemzés*. Készítette a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. 2013. http://www.balatonregion.hu/a_balaton_regio_201420_tervezesi_feladatai_dokumentumai (Letöltés ideje: 2013. december 10. 14:01) Készült a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014 – 20 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0013 projekt keretében.

A helyi **idegenforgalmi adó** tekintetében a térség települései országos és megyei szinten is **jobban teljesítenek**. 2013-ban egy lakosra átlagosan 2800 Ft adóbevétel jutott, amely csaknem hatszorosa az országos értékeknek. Mivel a balatoni háttértelepüléseken gyakorlatilag semmilyen idegenforgalom nincs jelen, így a helyi idegenforgalmi adó nyújtotta lehetőségekből is főként vízparti települések profitálnak.

A **mezőgazdaságban működő vállalkozások** kis számban vannak jelen a többi szektorhoz képest, ugyanakkor a termelés, kiemelten a **szőlőtermesztés és borkészítés** rendkívül nagy jelentőséggel bír a térség életében.

2010-et követően a térségben működő **őstermelők** számra kismértékben emelkedett, 2012-ben 862-en rendelkeztek őstermelői igazolvánnyal. 2013-ra ez a szám drasztikusan lecsökkent, 667-re. (Ennek hátterében feltehetőleg a 2012-es változó jogszabályi környezet állt.) Országos összehasonlítás hiányában nem lehet megállapítani, hogy mennyire jelentős ez a szám, de egy **stabilan jelenlévő kistermelői rétegre utal**. A 2013-as adatok szerint, **beleértve az egyéni vállalkozókat is, összesen 1122 mezőgazdasági szektorban regisztrált vállalkozás volt a HACS területén**. A társas vállalkozások száma 51 volt, míg mezőgazdasági szövetkezet összesen 7 volt jelen.

A **2010-es mezőgazdasági összeírás 1716 gazdasági egységet rögzített a településeken**. Valamilyen termőterületet használók száma 1680 volt, szőlő termőterületet 1252-en, gyümölcsöst mindössze 199-en használtak. Az állattartó gazdaságok száma 727 volt. A mezőgazdasági termőterületek nagysága csaknem elérte a 6500 ha-t, ebből a szőlő termőterület csaknem 1000ha volt, míg a gyümölcsös mindössze 85ha.

A kiváló adottságú táj lehetővé tette, hogy évezredek óta szinte megszakítás nélkül **szőlőtermesztés és borkészítés** folyjék e területen. Napjainkban is e vidék, köszönhetően a kiváló termőhelyi lehetőségeknek, **Magyarország egyik legismertebb bortermelő tájaként** ismert. A HACS települései közül 14 a **Badacsonyi Borvidék** része, ahol az olaszrizling, szürkebarát, kéknyelű, rajnai rizling, budai zöld termesztése évszázadok óta zajlik, rendkívül nagy vonzerőt és helyi értéket jelentve. A térség többi települése a **Balaton-felvidéki Borvidék** Káli- és Lesencei-körzete között oszlik meg, ahol szintén a szürkebarát és olaszrizling fajták dominálnak. A borkészítés gazdag hagyománya, a kapcsolódó szellemi és kulturális tőke, a megélhetésüket és piacukat biztosítani tudó termelők a térség jövőképe szempontjából kiemelkedő jelentőségűek. A térség idegenforgalmának egyik fontos mozgatója a **borturizmus**, amely így összességében hatással volt a települések gazdasági és foglalkoztatási lehetőségeire is.

A **kistermelők helyzete az elmúlt években jelentősen változott** és jelentős figyelmet kaptak a magasabb hozzáadott értéket képviselő termékek. A HACS szűkebb környezetében számos olyan lehetőség alakult ki, amely kizárólag a helyi termelők piacra jutását segíti elő. Kifejezetten **csak helyi termelőknek szóló piac** (néhányik csak szezonális jelleggel) működik a HACS vonzáskörzetében: Veszprémben, Sármelléken, Hévízen, Tapolcán, Badacsonytomajon, Dörgicsén, Pécselyen, Kehidakustányban, Csopakon, Tihanyban, Balatonfüreden, Gyenesdiáson, Vonyarcvashegyen,

Kapolcson, Köveskálon, Nemesvámoson, Vigántpetenden, Vászolyon és Vindornyalakon. Nem csak helyi termékeket és helyi termelőket befogadó rendszeres piac van Tapolcán, Keszthelyen, Sümegen. Országos hírű a HACS területén a Káptalantótiban működő Liliomkert piac is, amely ugyanakkor nem csak a helyi gazdák termékeit fogadja be.

A szerencsésen kialakult **értékesítési lehetőségekkel** sok termelő tud élni a HACS területéről, ugyanakkor ennek aránya még jelentősen elmarad a jelen lévő kistermelői potenciáltól. Az érintett településekről, a legtöbb termelőnél **hiányoznak azok a feldolgozási lehetőségek**, amely lehetővé tennék a szélesebb termékkínálat, magasabb hozzáadott értéket képviselő áru előállítását.

A társadalmi és gazdasági folyamatokról a helyzetelemzés kapcsán az alábbi **összegző megállapítások** tehetők:

A **HACS terület számos gazdasági és társadalmi jelenség tekintetében megosztott**. Egyértelműen elkülöníthető egy viszonylag **jobb gazdasági adottságokkal bíró Balaton-parti** rész, amelyhez a Káli-medence egyes települései is csatlakoznak; valamint egy sok tekintetben **hátrányosabb helyzetű északi rész**, ahol a helyi gazdaság gyengébb teljesítménye mellett a településeket társadalmi problémák is kihívások elé állítják. A **térségi kohézió erősítése** érdekében a fejlesztések tervezése során a problémákkal küszködő településekre nagyobb hangsúlyt érdemes helyezni.

A térség gazdaságának egyik mérvadó problémája a **megközelíthetőség gyengesége**. Ennek megoldása nem várható a LEADER típusú beavatkozások révén, ugyanakkor a probléma megkerülése érdekében szükséges a **helyben rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb megszervezése**, kihasználása. Mindezt elősegíthetik a térség országos szinten is **kiemelkedő táji, természeti és épített adottságai**.

Társadalmi tekintetben a **legnagyobb problémát a negatív demográfiai folyamatok** jelentik, a természetes népességfogyást a beköltözők száma csak egyes települések esetében kompenzálja. Mindezek mellett a beköltözők szociológiai jellemzői a népesség országos mértékben is nagy elöregedését ösztönzi. A helyi adottságok jobb kihasználásával szükséges a vonzóbb települési lakókörnyezet kialakítása, amely **helyi munkahelyek létrehozásával** a beköltözést ösztönözheti, valamint az **elvándorlás mértékét csökkentheti**.

A társadalom szempontjából három fő probléma emelhető ki. A helyi munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok egészében nem kiemelkedő problémákról árulkodnak, ugyanakkor a **munkanélküliek körében a 45 év feletti korosztály magasan felülreprezentált**. A fejlesztések során létrejövő munkahelyek kapcsán érdemes e társadalmi csoport helyzetére koncentrálni.

Hasonló problémát jelent, hogy a kistelepüléseken országosan is kiemelkedő arányban hiányoznak a munkahelyek, ennek okán **rendkívül nagy a napi szinten ingázók aránya**. Ennek részleges megoldására a konkrét projektek szintjén a legrosszabb helyzetben lévő településeken létrehozandó munkahelyeket érdemes támogatni.

A társadalmi kihívásokból kiemelendő, hogy a **térségben elérhető jövedelem** elmarad az országos és főként a megyei átlagoktól. Mindezt komplex megoldásokkal lehetne kompenzálni, ugyanakkor a helyi beavatkozások révén a **kiegészítő jövedelem-szerző lehetőségek** irányában érdemes tervezni a programot.

A táji, természeti adottságok mellett a **térség egyik legnagyobb előnye a civil szektor kiterjedtsége**, amelyre széleskörű partnerséggel építkezve lehet tervezni.

A gazdaság szempontjából a legnagyobb kihívást az jelenti, hogy bár rendkívül magas a regisztrált vállalkozások száma, a **ténylegesen működő vállalkozások aránya messze elmarad az országos szinttől**.

A helyi gazdaságban drasztikus mértékben a **szolgáltató, kereskedelmi egységek dominálnak**, amely az idegenforgalmi szerepből erednek. Ugyanakkor a **mezőgazdasági, termelő vállalkozások is rendkívül koncentráltan** vannak jelen.

A HACS északi felének **településeink rendkívül kevés a működő vállalkozás**, amely a **helyi gazdaság gyengeségeit** mutatja.

Éppen a szolgáltató szektor dominanciája miatt a **helyi vállalkozási szektor országos és megyei összehasonlításban is tökeszegény, valamint kevésbé termelékeny**. A **mikrovállalkozások dominanciája okán a helyi foglalkoztatási képesség gyenge**.

A helyi **mezőgazdaság húzóágazata a nagy hagyományokra építő szőlőtermesztés és borkészítés**, ezen kívül a helyi élelmiszer-termelésnek is vannak eredményei. A közelmúlt eredményei (pl. helyi termék piacok létrejötte, erősödő bormarketing) ellenére, **fontos szektorális gondokra utal, hogy az őstermelők száma az elmúlt években lecsökkent**. Hiányoznak a feldolgozás lehetőségei.

Bár a HACS területe **bővelkedik turisztikai látnivalókkal**, az szálláshely-kapacitás túlnyomó többségét mindössze három vízparti település uralja. Ennek következtében a helyi idegenforgalmi bevételekből is elsősorban ezek a települések részesülnek. Az elmúlt évek viszonylatában **a HACS területe egyre népszerűbb desztináció a vendégforgalmi adatok szerint**. Szükséges a vízparttól távolabb fekvő települések fokozott idegenforgalmi integrálása.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelés

A 2007-2013 –as fejlesztési időszakban az alapvető cél a munkahelyek teremtése, megtartása, helyi közösségek megújítása, közösségi programok, térségek közötti együttműködések, hálózatok kialakítása volt. A társadalmi tőke erősítése a korszerű ismeretek közvetítése segítségével, oktatás-képzés vonatkozásában. Az akciócsoport a fejlesztési stratégián belül kiemelt figyelmet szentelt az örökségvédelmi, falufejlesztési, gazdaságfejlesztési, helyi hagyományokra épülő közösségmegújítást célzó intézkedés csoportokra, amelyek a térség fenntartható fejlődése szempontjából megkerülhetetlenek. További kiemelt cél volt az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások felhasználásának növelése. A térség gazdasági környezetének fejlesztése progresszív

módon segítette elő a térség vállalkozásainak versenyképesség megőrzését. A gazdaság, turizmusfejlesztési célok elérésére irányuló intézkedések jelentős mértékben fejlesztették a térség mezőgazdasági, turisztikai, építőipari, kereskedelmi, szolgáltatási és egyéb vállalkozásainak eszköz és infrastrukturális ellátottságát, ezzel a térségi vállalkozási környezetet.

A gazdaságfejlesztési célokat szolgáló intézkedések primer hatása a térség kedvezőbb vállalkozási környezetének megteremtésében nyilvánult meg, mely a vállalkozások infrastrukturális felszereltségének javulásában mérhető le. A közösségi infrastruktúrafejlesztések hatásaiként fejlődtek a térség előnyös turisztikai tulajdonságaira jellemző turizmusformák, a szálláshely-szolgáltatás és a kiskereskedelem.

A III. tengelyes fejlesztések teljes mértékben központilag kialakított feltételrendszer szerint voltak pályázhatók, így valamilyen szinten felesleges volt az ezekre a célokra vonatkozó HPME-k kialakítása. A III. tengelyben a jogcímrendeletek megegyeztek a HPME-k irányával, mert előzőleg ismertették azokat, de a rendeletek tartalma, a sarokparaméterek és a benyújtott kérelmek kezelésénél alkalmazandó eljárásrend iránymutatása sokszor nem engedte az eredeti HPME-célok teljesülését. A források kiosztása a Hacs területén nagyon pozitívan alakult. A 4 körben történt kiírás alkalmával 89 kérelem került támogatásra 1.177. 356.733.- Ft összegben (lásd 4. táblázat).

HVS Forrásallokációja III. tengelyre (forráshelyezés alapján - tényleges):

Zalai Dombháaktól a Vulkánok völgyéig Egyesület				
	Beadott kérelmek száma	Beadott igény	Nyertes kérelmek száma	Nyertes összeg
III. tengely első kör	89	1 476 459 193 Ft	48	779 988 281 Ft
III. tengely második kör	45	377 608 702 Ft	21	155 501 233 Ft
III. tengely negyedik kör	19	75 000 000 Ft	10	38 608 879 Ft
III. tengely ötödik kör	23	443 205 164 Ft	10	203 258 340 Ft
			89	1177356733 Ft

4. táblázat

A IV. tengely esetén szabadon határozhattuk meg a támogatandó célokat, tevékenységeket, az értékelési szempontokat, a támogatások minimum és maximum értékhatárait és a támogatás intenzitását. Ez jelentős szabadságot adott a helyi szempontok érvényesítéséhez.

Az alulról jövő építkezéssel együtt jár a források hatékony felhasználása. A 2007-13-as tervezési időszakban kiemelt szerep jutott a Leader tervezésnek.

A kis fejlesztési forrás miatt a támogatás főként a IV. tengely vonatkozásában kis léptékű fejlesztések megvalósítására nyújtott lehetőséget.

Akciócsoportunk kiemelten kezeli a LEADER szellemiség érvényesülését, és érvényesítését mind az Egyesület működése, mind programjainak megvalósítása és a HVS tervezése során is. Olyan projektek lettek főként támogatva, melyek a LEADER-ben együttműködésekben alapulnak.

A IV. tengely kiírásai alapján 131 benyújtott kérelemből a formai tartalmi értékelés után 112 kérelem került támogatásra **563 942 013.- Ft** összegben (lásd 5. táblázat).

	Beadott kérelem	Beadott igény	Támogatott kérelem	Támogatás összege
IV. tengely első kör	46	144 435 089 Ft	36	108 959 487 Ft
IV. tengely második kör	37	27 940 000 Ft	28	158 622 026 Ft
IV. tengely harmadik kör	48	297 634 736 Ft	48	296 360 500 Ft
Összesen:	131	470 009 825 Ft	112	563 942 013 Ft

5. táblázat

2013-ban kidolgozásra és benyújtásra kerültek a LEADER Térségek közötti együttműködésekkel kapcsolatos pályázataink:

Leader Zenei Udvar

Komolyzene elterjesztése a vidékeken. Az együttműködés keretében kapcsolatot, hálózatot építettünk ki a következő partnereinkkel:

- Hangistálló Kft – Óbarok
- Badacsonytördemic Községért Alapítvány – Badacsonytördemic
- Alsóörsért Közalapítvány – Alsóörs
- Hévíz Város Önkormányzata – Hévíz

Együttműködési megállapodás megkötésére került sor két, zeneművészettel foglalkozó egyetemmel:

- Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest
- Széchenyi István Egyetem, Győr

A ZDDV Hacs, mit koordinátor az 5 éves hálózatépítési, projekt koordinációs, kapcsolatépítési tapasztalataival segítette a hálózat létrehozását és a nyitórendezvény szakmai kidolgozását. A pályázati kiírás keretében a Hacson kívüli ügyfelek 1-1 hangszer beszerzésére volt lehetőségük, mellyel adottá váltak különböző komolyzenei programok, koncertek tartására.

Főszezon Turisztikai Kiállítás

A projekt keretében 2014-ben Tapolcán a Köztársaság téren és Tihanyban a Visszhangdombon, két helyszínen került megtartásra a Főszezon című turisztikai rendezvény. Színes programok, gasztronómiai különlegességek, finom borok és nem utolsósorban a turisztikához kapcsolódó szolgáltatások, lehetőségek bemutatója várta az érdeklődőket a kiállításokon. A rendezvények elsődleges célja a vidék értékeinek, szálláshelyeinek, éttermeinek, turisztikai attrakcióinak bemutatása, népszerűsítése volt. Helyi termékek bemutatása és vására is a programban szerepelt.

Innovatív akadálymentes vízibejáró

A fejlesztés célja, hogy az turizmus keretében a mozgássérültek vízbejutása a balatoni strandokon akadálymentes vízi bejárók létesítésével megvalósulhasson.

Kutatás-fejlesztésének eredményeként mozgáskorlátozott személy átül a saját székéből egy biztonságos, egyedien kialakított székbe, beindítja a szerkezetet, ami lassan leengedi a kívánt vízmélységig.

E pályázat keretében többek között a következő balatoni településeken került átadásra akadálymentes vízi bejáró: Ábrahámhegy, Badacsonytomaj, Balatonfüzfő (2 strand), Balatongyörök, Balatonudvari (2 strand), Gyenesdiás, Kővágóörs, Révfülöp (2 strand) és Zánka.

Káli könyv

A projekt célja Magyarország egyik különleges régióját bemutató, népszerűsítő, különleges minőségű és megjelenésű könyv és a hozzá kapcsolódó honlap elkészítése és eljuttatása a turizmussal, és ország marketinggel foglalkozó szervezetek számára, és ez által a térség idegenforgalmának fejlesztése.

A 2007-2013-as időszak két legsikeresebb fejlesztési területe a mikrovállalkozások támogatása és a turisztikai ágazat fejlesztése volt.

Különös jelentőséggel bírt, hogy ennek a két ágazatnak a gazdasági válság kezdeti időszakában forrásokat tudtunk biztosítani, amivel az „előre menekülésüket” segítettük elő. Pár esetben ez biztosította, hogy a vállalkozás életben maradt, munkahelyeket tudott megtartani. Pl. : villamos szerelési Kft. jelentős piacvesztést szenvedett volna el és min 3 főmunkavállalót el kellett volna küldeni., ha nem tudja időben a daru felépítményt beszerezni és a komplex nagy munkát bevételezni. Az azóta eltelt idő igazolta, hogy hasznos volt a befektetés mind a vállalkozás mind a térség számára. Munkahely megtartást és 1 fő bővülést jelentett. A következő évben a bevételét sikerült majdnem megdupláznia. Hasonló mondható el az 1-3 fős mikrovállalkozások esetében is, akik a fejlesztési forrásaink segítségével tudtak technológiát váltani, piaci résekre betörni, a vállalkozást életben tartani. A teljes időszakban nagyon sikeres és hatékony volt a vállalkozások eszközbeszerzéseinek támogatása, olyannyira, hogy a közösség igényei alapján a IV: tengely utolsó körében is kiírásra került.

A turisztikai területe szálláshely, borturisztikai és lovas turisztikai fejlesztések domináltak. Jelentős eredmény a vállalkozási és a turisztikai területen is, hogy a fejletlenebb háttér települések is aktívan kivették részüket a pályázatokból.

Jelentős fejlesztések valósultak meg a Balatontól távolabbi háttér településeken is.

Minkét fejlesztési területet az új ciklusban is támogatni szeretnénk átalakított formában.

Az eszköz, gép beszerzést kombinálva a környezetvédelmével, a megújuló energiatermelő rendszerek használatának, alkalmazásának elterjesztésével.

A turisztikai fejlesztések területén a meglévő, a HACS területén jelentős hosszban húzódó országos túraútvonalakhoz (Kéktúra, Mária-zarándok út) kapcsolódó kisléptékű fejlesztéseket kívánjuk támogatni. Ezekkel eddig kevésbé ismert vagy elszigetelt részek, nevezetességek, kapcsolódnak az országos hálózatba.

Jelentős volt a településképet meghatározó épületek, templomok, közösségi terek, bemutatóhelyek, tájházak rekonstrukciója, játszóterek, parkok létesítése, felújítása is. Bár ezeknek a fejlesztéseknek jelentős hatása volt az ott élők életére, komfort érzetének javítására, de a kevés forrás és a más OP-k által biztosított lehetőségek miatt nem visszük tovább ezt a programot.

A LEADER tengely adta lehetőségek közül kiemeljük a vidéki rendezvények és a LEADER Zenei Udvar hálózat rendezvényeit, eszközbeszerzéseit. A vidéki rendezvényeket önállóan nem kívánjuk támogatni a jövőben a lokális hatása miatt.

A LEADER Zenei Udvar hálózat a térségek közötti együttműködésnek köszönhetően országos ismertségre tett szert. Ezt a programot mind a HACS-on belül, mind a térségek közötti együttműködésnél szeretnénk tovább folytatni rendezvényekkel, eszközbeszerzésekkel (szezonz hosszabbítás, turizmusfejlesztés, minőségi komolyzenével a háttértelepülések bekapcsolása a turisztikai vérkeringésbe..

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

Külső koherencia, kiegészítő jelleg:

A helyzetfeltárásban azonosított problémák nyomán, kiegészítő jelleggel a HACS az előzetes tervek szerint az alábbi egyéb operatív programok prioritásaihoz kíván csatlakozni, konkrét pályázatok megvalósításával vagy projektgeneráló, tanácsadó szereppel. A konkrét pályázati kiírások függvényében a tematika változhat.

- **Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program:** 2.1. Klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás, 2.5. Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása prioritási tengelyek jövőbeni csatlakozó pályázatai. A HACS egyedülálló táji értékei alkalmassá teszik, hogy a zöld, természet közeli arculata erősítésre kerüljön, amelyhez a fenti prioritási tengelyek jelenthetnek alapot.
- **Emberi Erőforrás Fejlesztési Program:** 1. Együttműködő társadalom prioritási tengely H. beavatkozási pontja *Hátrányos helyzetű személyek, kifejezetten romák szociális gazdaságban való részvételének növelése.* A HACS foglalkoztatási helyzetének javítása érdekében, kifejezetten az alacsony képzettségű személyek integrálása céljából. 3. Gyarapodó tudástőke prioritási tengely F. célkitűzése *Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése.* A térség országos szinttől elmaradó képzettségi helyzetének javítása.

- **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program:** A helyi KKV szektor erősítése érdekében, a térség idegenforgalmi jellege, valamint a helyi társadalmi problémák ismeretében elsősorban az alábbi prioritási tengelyek kapcsán tud a HACS projektgeneráló szerepet folytatni. 5. Foglalkoztatás, 6. Versenyképes munkaerő, 7. Turizmus.
- **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program:** A HACS adottságai és problémái az alábbi TOP prioritásokból származó pályázatok megvalósítását teszik szükségessé: 2A. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére, 2B. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés, 2E. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés,
- **Vidékfejlesztési Program:** Alapvető szolgáltatások és falvak megújítása a vidéki térségekben M07-es beavatkozási terve szervesen kapcsolódhat a térség aprófalvas jellegéhez, a közszolgáltatások újjászervezésének szükségességéhez, valamint az életminőségi helyzet javításához.

A HACS a VP célkitűzéseire hozzá tud járulni, hogy megvizsgálja és megkeresi azokat a pontokat, szegmenseket, célcsoportokat, amelyek a VP kiírásaiból kimaradtak, és amelyekre a térségben szükség lenne. Kiegészíti és kapcsolódik VP 4.2 kiírásához az induló vállalkozások, a VP 6.3 kiírásához mellékállású östermelők, a VP6.2 kiírásához működő vállalkozások pályázási lehetőségével. A HACS a programjaival hozzájárulhat a REL megvalósításához is.

A HFS tartalmát területi szinten két dokumentum célkitűzéseire szükséges integrálni. Egyrészt Veszprém megye Területfejlesztési Koncepciója és Stratégiai Programja valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2020-ig tartó időszakra vonatkozó területfejlesztési dokumentumai.

Veszprém megye Területfejlesztési Koncepciója Tapolca várostérség számára elsősorban a Balaton nyugati kapuja gondolat köré felépített célrendszert határozott meg, amely elsősorban a közút és kerékpárút hálózat fejlesztésével valósulhat meg. Az idegenforgalmi területen a borturizmus fejlesztése került lefektetésre. A mezőgazdaság dimenziójában a borászatok és az egészséges helyi termékek előállításának elősegítése került a koncepcióba, amelyhez az értékesítést segítő szövetkezeti hálózat kialakítása is szerepel. A gazdaság területén a telephely és ipari park kialakítása jelent meg célként, míg az környezetvédelem kapcsán a megújuló energetikai jellegű beruházások ösztönzése emelhető ki. Ezzel kapcsolatban a **járási vezérprojektek területén** a Tapolcai járás számára a **természeti erőforrásokra épülő, fenntartható gazdaságfejlesztés** került meghatározásra. Mindez két részelemből áll össze: 1.1. Környezetipar- és gazdaságfejlesztés 1.2. Turisztikai potenciálok, szolgáltatásbővítésen alapuló foglalkozásbarát- és gazdaságfejlesztés.

Veszprém Megye Területfejlesztési Programja Stratégiai Program a Tapolcai járás fejlesztését kettős céllal fogalmazta meg: negatív demográfiai folyamatok mérséklése, valamint a táji adottságokra épülő, munkahelyteremtést elősegítő gazdaságfejlesztés. Ennek érdekében olyan célokat kívánnak támogatni, amelyek sok más mellett a vállalkozások versenyképességét, a turizmus tematikus és rendszer szintű fejlesztését, a gazdasági egységek magasabb hozzáadott értékét, a helyi termékek

előállításának ösztönzését, a foglalkoztatás bővítését, a fenntartható fejlődést, energetikai beruházásokat, a borászatok fejlesztését, a térség elérhetőségét és belső közlekedési rendszerét, a lakosság életminőségét, stb. egyaránt segítik.

A **Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja Konceptió 2014-2030** dokumentum a BKÜ fejlesztése során az **alábbi stratégiai célokat** fogalmazta meg:

- A Balatoni gazdaság jövedelemtermelő és foglalkoztatási képességének javítása a helyi és kapcsolódó tudásbázisokkal való együttműködés eredményeként az új termékek, szolgáltatások fejlesztése révén.
- A turizmusból származó bevételek növelése, illetve a kapacitások egész éves kiegyensúlyozottabb kihasználása a turisztikai termékek és szolgáltatások összehangolt fejlesztésének eredményeként.
- A régióban élők és ide látogatók egészségi állapotának és életminőségének javítása a térség természeti forrásaira épített egészségipari szolgáltatások igénybe vétele és közvetítése által.
- Helyben előállított és feldolgozott egészséges élelmiszerek termelésének, feldolgozásának és fogyasztásának az ösztönzése
- A társadalom harmonikus fejlődésének záloga a dinamikusan működő gazdaság mellett a térségben élő közösségek folyamatos megújulása.
- A táj fenntartható módon való használata az eltérő területi adottságok figyelembe vételével, a biodiverzitás lehetőség szerinti megőrzése, a környezet szennyezés mérséklése és a környezet terhelésének a térség fenntartható fejlődését biztosító keretek közé szervezése a települések építészeti színvonalának növelése.
- Környezetbarát és a változó igényekre rugalmasan reagálni képes, erőforrás hatékony közlekedési rendszer működtetése a Balaton térségében.

Ennek érdekében **BKÜ Stratégia Programjának elemei közül a HFS-sel kapcsolatban** az alábbi **prioritások és intézkedések** emelhetők ki.

- 1. Gazdaság-fejlesztés, kutatás-fejlesztés, innováció (Intézkedések: 1.2 Balatoni kézművesipar fejlesztése, 1.3 Turisztikai vállalkozások tevékenységének diverzifikációja)
- 2. Turizmus (Intézkedések: 2.1 Kerékpáros turizmus, 2.2 Természetjárás, gyaloglás, 2.3 Vitorlázás fejlesztése, 2.4 Strandok fejlesztése, 2.5 Horgászturizmus, 2.6 Kulturális turisztikai vonzerő, programok fejlesztése, 2.7 Turisztikai menedzsment rendszer és marketing fejlesztése, 2.8 Szálláshelyek, vendéglátás fejlesztése - elsődlegesen minőség színvonalának javítása)
- 4. Mezőgazdaság, helyi termékek (Intézkedések: 4.1 Mezőgazdasági termelés és értékesítés ösztönzése, 4.2 Mezőgazdasági termék helyi feldolgozás, minőségi élelmiszerfogyasztás, vendéglátás és helyi termék értékesítés ösztönzése, 4.3 Szőlészet és borászat fejlesztése)

- 6. Környezet-fejlesztés (Intézkedések: 6.4 Települési környezet minőségének javítása, 6.5 Biodiverzitás és természeti rendszerek fenntartása, 6.6 Energiahatékonyság javítása és kapcsolódóan megújuló energia használat terjesztése.)

A HFS tartalmát befolyásoló, a térség gazdasági és környezeti fejlődését befolyásoló programok közül több is kiemelhető.

Turisztikai desztináció-menedzsment (TDM) szervezet jelenleg csak egy működik a térségben. A Badacsonytomaj, Badacsonytördemic, Ábrahámhegy és Szigliget települések idegenforgalmát formáló **Badacsonyi Céh Turisztikai Egyesület** 2007-óta látja el feladatát, tagsága ma már meghaladja a 150-et. 2009-től uniós forrásból nagyarányú fejlesztéseket tudott végrehajtani, az egyesület kezelésében több szolgáltatás is nagy sikerrel működik. A térséget is érintve működik a **Bakony és Balaton Térségi Turisztikai Nonprofit Kft**, amelynek tagságában több a HACS-al szomszédos település is képviselteti magát: Kapolcs, Sümeg és térsége, Tapolca városa, az együttműködő partnerek körében a HACS területéről Monostorapáti községet találjuk. A teljes térség desztináció fejlesztését látja el a **Balatoni Regionális TDM Szövetség**, amelynek a badacsonyi szervezet is tagja. A HACS egyeztetéseket folytatott a Badacsonyi Céh Turisztikai Egyesülettel, amelynek egy tervezett nordic walking projektje több szalon kapcsolódhat a saját kisléptékű turisztikai fejlesztésekhez. Elsősorban a kiegészítő jellegre törekedve a konkrét együttműködések kidolgozása a konkrét projektek kapcsán válik relevánssá.

A HACS gyakorlatilag teljes területén működik a **Balaton-felvidéki Nemzeti Park (BFNP)**. A szervezet hatósági feladatai körében ellátja a természeti értékek védelmét, emellett a tájképi, faluképi elemek védelmében is fokozott feladatai vannak. A nemzeti park irányítása alatt kifejezetten a geológiai értékek védelmére, kutatására és megismertetésére működik a **Bakony-Balaton Geopark**. A HACS területén Salföldön működik önálló bemutatóhelye a szervezetnek, emellett számtalan tematikus program szolgálja az ismeretterjesztést, valamint a természet-közeli turizmus fejlődését. A Káli-medence, a Tapolcai-medence önálló tájegységként áll a nemzeti park gondozásában. A BFNP-vel történő tervezői egyeztetések révén kiderült, hogy Bakony-Balaton Geopark egyes természetvédelmi helyszínein terveznek zöldturisztikai fejlesztéseket, amelyekhez való kapcsolódásokat a saját projektek területén szintén támogatni kívánja a HACS.

A **Nemzeti Kastély- és Várprogram** a HACS-ot a Szigligeti vár további rekonstrukciója, valamint a Gyulakeszi Csobánc vár állagmegóvása kapcsán is érinti. A térség szempontjából elsősorban idegenforgalmi potenciál-növekedést hozhatnak a beruházások, amelyben Csobánc várának megújítása elsősorban a HACS északi települései számára nyithatnak turisztikai lehetőségeket.

A GINOP 7-es prioritásból finanszírozott **Bejárható Magyarország Keretprogram (1184/2013. (IV. 9.) Korm. határozat)** a szabadidős turizmus területét célozza meg. A HACS területén ez alapvetően három adottsághoz kapcsolódik: gyalogos turizmus (A HACS területén keresztül halad az Országos Kék Túra útvonala, érintve Badacsonyt, Szent György-hegyet, Tapolcát és Lesence-völgyét; valamint a Mária út zarándokútvonalai közül is kettő érinti a településeket.) (5-6. melléklet), lovasturizmus és a

Balaton adottságaiból eredően a vízi turizmus. A HACS a Bejárható Magyarország zöldturisztikai fejlesztéseihez elsősorban kiegészítő szempontok szerint kíván csatlakozni, elsősorban olyan projektek támogatásával, amely helyszíneket a Bejárható Magyarország program beruházásai közvetlenül nem érintettek.

A HACS fejlesztései szempontjából **kiemelt jelentőségű A Kormány 1821/2015. (XI. 12.) Korm. határozata a Balaton Területfejlesztési Koncepció (2014–2030) és a Balaton Területfejlesztési Stratégiai Program elfogadásáról, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén a 2014–2020-as uniós és hazai forrásokból megvalósuló beruházásokról. A kormányhatározat a BKÜ számára mintegy 290 milliárd Ft uniós és közel 25 milliárd Ft hazai forrást különített el a következő fejlesztési ciklus vonatkozásában. A HACS és fejlesztési céljai vonatkozásában e keretösszegben kiemelendő a Bejárható Magyarország komplex víziturisztikai-, és egyéb állomásai prioritás keretében meghatározott 3,5 milliárd Ft, valamint összességében a GINOP7 prioritásban meghatározott mintegy 27 milliárd Ft turisztikai forrás. Hasonló szerepe lehet a Vidékfejlesztési Programban lehatárolt mintegy 18 milliárd Ft-nak is.**

4.4 SWOT elemzés

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
1. Országosan és nemzetközileg is kiemelkedő táji, természeti adottságok, azok kialakult védelmi rendszere. 2. Országosan is kiemelkedő életminőségi lehetőségek betelepülést ösztönző ereje. 3. Javuló foglalkoztatási szint, alacsony munkanélküliség. 4. Magas vállalkozói hajlandóság. 5. Folyamatosan növekedő vendégforgalom, erősödő belföldi kereslet a borturizmusra és zöldturizmusra építve. 6. A szőlőtermesztés és borkészítés országosan is kiemelkedő erőssége. 7. Helyi termékek értékesítési lehetőségeinek kialakulása.	1. A HACS területének észak-déli megosztottsága, jelentős különbségei. 2. Országosan is kiemelkedő negatív társadalmi folyamatok: drasztikus népességfogyás, elvándorlás, elöregedés. 3. A kistelepülések közszolgáltatásainak hiányai. 4. Helyi munkahelyek hiánya, az ingázás extrém mértéke. 5. Nagyarányú korosztályos (45+) munkanélküliség. 6. Kiemelkedően tőkeszegény vállalkozói szektor, alacsony termelékenység, hiányzó magasabb hozzáadott értékű munkahelyek. 7. A turizmus időbeni (nyári szezon, rövid tartózkodási idő) és térbeli (4-5 település) koncentrálttsága. 8. Hiányzó feldolgozó infrastruktúra a

		kistermelők körében.
LEHETŐSÉGEK 1. A betelepülők számának növekedése. 2. A tervezett megyei és balatoni uniós fejlesztési forrásoknak és nagyprojekteknek köszönhetően a Tapolcatertség gazdasága erősödik, csökken a munkanélküliség, mérséklődik a vállalkozói tőkeszegénység. 3. Növekedik a bel- és külföldi kereslet a zöld-, bor- és kulturális turizmus iránt. 4. Csökken a keresleti piac szezonálisitása. 5. A helyi borászati ágazat tovább erősödik, amely helyi kistermelői szektorra is pozitív hatással lesz. 6. Fokozódik a magas hozzáadott értéket képviselő helyi termékek iránti kereslet. 7. Létrejön a régóta tervezett többszintű balatoni védjegyrendszer, amely piaci bővülést eredményez.	OFFENZÍV STRATÉGIA 1.A kistelepülések vonzóképességének fejlesztése, a betelepülés ösztönzése. (E1,E2, L1) 2. A helyi vállalkozói szektor fejlesztése (E3,E4,L2) 3. A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (E1, E4, E5, E6, L3, L4, L5, L6, L7) 4. A kistermelői ágazat átfogó támogatása (E4, E5, E6, E7, L3, L6, L7)	FEJLESZTŐ STRATÉGIA 1.A kistelepülések vonzóképességének fejlesztése, a betelepülés ösztönzése. (GY2, GY3, L1) 2.A helyi vállalkozói szektor fejlesztése (GY1, GY4, GY5, GY6, L2) 3. A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (GY1, GY7, L3, L4, L5) 4. A kistermelői ágazat átfogó támogatása (GY6, GY8, L5, L6, L7)
VESZÉLYEK 1.A térség kettészakad, az északi települések hátrányosabb helyzete mélyül. 2.A természeti és kulturális értékek sérülnek, leépülnek. 3.A kistelepülések elnéptelenedése, végleges funkcionális kiürülése. 4.A fejlesztések elmaradnak, a tartós tőkehiány következtében a helyi gazdaság leépül. 5.A balatoni turizmus-ágazat egészének folytatódó és tartós hanyatlása. 6.Leépülnek a kistermelői értékesítési lehetőségek.	VÉDEKEZŐ STRATÉGIA 1.A térség hátrányosabb helyzetű településeinek fokozott támogatása. (E1, E2, V1, V3) 2.A természeti és kulturális értékek megőrzése, fokozott védelme. (E1, E2, V2) 3. A helyi vállalkozói szektor fejlesztése (E4, V4, V5, V6) 4. A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (E1, E2, E5, E6, V1, V3, V4, V5) 5. A helyi kistermelői szektor átfogó támogatása (E5, E6, E7, V3, V4, V5, V6)	ELKERÜLŐ STRATÉGIA 1.A térség hátrányosabb helyzetű településeinek fokozott támogatása (GY1, GY2, GY3, V1, V3) 2.A helyi vállalkozói szektor átfogó fejlesztése (GY1, GY4, GY5, GY6, V4, V5) 3.A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (GY1, GY7, V1, V3, V4, V5) 4. A helyi kistermelői szektor átfogó támogatása (GY6, GY8, V3, V4, V5, V6)

A Vulkánok Völgye HACS helyzetértékelése során a SWOT elemzésben a helyi fejlesztési stratégia vonatkozásban a környezet, a társadalom, a gazdaság (benne az idegenforgalom és mezőgazdaság)

tényezőit dolgoztuk fel. Az erősségek és gyengeségek mellett, alapvetően két, egy pozitív és egy negatív előjelű forgatókönyv lehetőségével számoltunk, amely egyúttal a lehetőségek és veszélyek dimenzióit is kijelölte. Mindez együttes a négytípusú beavatkozási irányt is meghatározta.

A pozitív irányú folyamatok esetében elsősorban azzal számoltunk, hogy a következő évek tervezett fejlesztési beruházásai tartós növekedési pályára állítják a térséget, amely egyúttal a helyi turisztikai és mezőgazdasági kínálat iránti kereslet növekedésével párosul. Mindezek a jelentősen javítják a települések élhetőségét is, amely népességmegtartó vagy –vonzó képesség erősödését is jelenti.

Negatív irányú folyamatok esetében a fejlesztési beruházások nem, vagy csak részben valósulnak meg; ugyanakkor az idegenforgalmi kereslet is jelentősen csökken, valamint a helyi termékek forgalma és értékesítési lehetőségei is devalválódnak. Mindez együttesen a térség gazdaságára rendkívül negatív irányban hat, amely tovább rontja az, amúgy is hanyatló irányú demográfiai folyamatokat, csökkenti a térségen belüli kohéziót.

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

1.A kistelepülések közszolgáltatásainak, népességmegtartó képességének javítása

Az offenzív, fejlesztő, védekező és elkerülő lehetséges stratégiai irányban egyaránt megjelent, hogy a funkcióhiányos, gyenge közszolgáltatásokkal bíró kistelepülések fejlesztésre szorulnak a népességmegtartó (-vonzó) képesség erősítése érdekében. Ehhez közvetve, vagy közvetlenül több stratégia cél is csatlakozik:

- A kistelepülések vonzóképeségének fejlesztése, a betelepülés ösztönzése. (E1,E2, L1)
- A helyi vállalkozói szektor fejlesztése (E3,E4,L2)
- A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (E1, E4, E5, E6, L3, L4, L5, L6, L7)
- A kistermelői ágazat átfogó támogatása (E4, E5, E6, E7, L3, L6, L7)
- A térség hátrányosabb helyzetű településeinek fokozott támogatása. (E1, E2, V1, V3)
- A természeti és kulturális értékek megőrzése, fokozott védelme. (E1, E2, V2)

Mivel a HACS egy dinamikus növekedési központhoz sincsen közel (a megyeszékhely is relatív távol található) a helyi népesség megőrzése vagy további bevonása csak a saját erőforrások mozgósításával érhető el. Ennek érdekében a helyi gazdaság fejlesztésére fokozott súlyt kell helyezni, amely csökkentheti az elvándorlás mértékét, valamint a táji – természeti - kulturális környezet erősítésével szükséges erősíteni azokat a trendeket, amelyek a Balaton-felvidéki települések eddigi pozitív migrációs eredményeit jelentették.

Léptékéből kifolyólag a LEADER források e célkitűzésben csak kismértékű beavatkozásokat jelenthetnek elsősorban a kistelepülések közszolgáltatási és idegenforgalmi kínálatának területén, míg a nagyobb beavatkozások várhatóan a TOP és egyéb ágazati, valamint a balatoni fejlesztési programokból várhatóak.

2. A helyi gazdaság versenyképességének és termelékenységének növelése

Az offenzív, fejlesztő, védekező és elkerülő lehetséges stratégiai irányban egyaránt megjelent, hogy a helyi gazdaság számos problémával küszködik, amelynek megoldása minden lehetséges forgatókönyv esetén rendkívül fontos. Ezt támasztják alá a SWOT-mátrixban megjelent lehetőségek is:

- A helyi vállalkozói szektor fejlesztése (E3,E4,L2)
- A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (E1, E4, E5, E6, L3, L4, L5, L6, L7)
- A kistermelői ágazat átfogó támogatása (E4, E5, E6, E7, L3, L6, L7)

A helyzetértékelés rámutatott, hogy a helyi vállalkozói szektor országos összehasonlításban rendkívül tökeszegény, termelékenysége alacsony. A gazdaság két húzóágazata az idegenforgalom és a mezőgazdasági szektor. A helyi termékek értékesítési csatornái hiába alakultak ki az elmúlt években, a feldolgozó-képesség rendkívül gyenge. A vállalkozói szektor tökeszegénysége okán fejlesztéseit saját erőből megvalósítani csak korlátozottan tudja. Ennek érdekében LEADER forrásokból elsősorban olyan fejlesztések megvalósítása szükséges, amely egyrészt növeli a helyi vállalkozások versenyképességét, valamint a helyi termelők feldolgozási lehetőségeit. Mindez közvetlenül a munkahelyteremtéshez is hozzájárul. A nagyobb, de tematikailag csatlakozó fejlesztések várhatóan a GINOP, VP, TOP forrásokból lesznek megvalósíthatóak.

3. A HACS turisztikai kínálatának szélesítése

A helyzetértékelés, valamint a SWOT-elemzés stratégiai irányai is rámutattak, hogy a térség egyik fontos fejlesztési szükséglete a turisztikai kínálat szélesítése, amely az alábbi stratégiai beavatkozási irányokkal is összefüggésben van.

- A kistelepülések vonzóképségének fejlesztése, a betelepülés ösztönzése. (E1,E2, L1)
- A térség hátrányosabb helyzetű településeinek fokozott támogatása. (E1, E2, V1, V3)
- A természeti és kulturális értékek megőrzése, fokozott védelme. (E1, E2, V2)
- A helyi vállalkozói szektor fejlesztése (E4, V4, V5, V6)
- A turisztikai szektor átfogó fejlesztése (E1, E2, E5, E6, V1, V3, V4, V5)

A HACS gazdaságának egyik húzóágazata az idegenforgalom, különös a bor- és vízparti turizmusra. Ugyanakkor az idegenforgalom jelenleg térben (a HACS déli településeihez kötődően) és időben (nyári szezon) is rendkívül koncentrált. Tematikai tekintetben a meglévő adottságok (mint a zöld- és kulturális turizmus) még rendkívül kevésbé vannak kihasználva. Az évről-évre növekvő vendégforgalmat kihasználva LEADER forrásból elsősorban olyan kisléptékű fejlesztési szükségletek megvalósítása szükséges, amelyek a tematikai kínálatot erősítik, nem a főszezonhoz kötődőek; valamint kiegészítik a következő évek várható nagyobb turisztikai fejlesztéseit (Balaton program, GINOP, Bejárható Magyarország, Nemzeti Kastély- és Várprogram, vízparti fejlesztések). Fontos szükséglet, hogy ezek a beruházások lehetőség szerint az idegenforgalom által kevésbé érintett településeken valósuljanak meg.

HFS keretében, a fenti helyzetelemzés megállapításait követve az alábbi, várhatóan a **LEADER intézkedésből megvalósítható fejlesztési szükségletek** tudtuk azonosítani:

- **A helyi kistermelői szektor támogatása, feldolgozó-képességének erősítése:** A térségi mezőgazdasági adottságok és piaci lehetőségek lehetővé teszik, hogy a kistermelők magas hozzáadott értékű termékeket állítsanak elő, ezzel erősítve jövedelmi helyzetüket. Jelenleg ez a képesség általánosan gyenge, így a források bevonásával lehet kompenzálni e helyzetet.
- **A megújuló energetikai rendszerek elterjedésének ösztönzése:** A HACS természeti és táji adottságaihoz, valamint ezek védelméhez kiemelten kapcsolódhatnak a megújuló energiával működő rendszerek. Jelenleg a térségben kisszámú ilyen beruházás valósult eddig meg. Módszertani és bemutató komplex projektek megvalósításával szükséges e rendszerek népszerűsítése, míg a konkrét nagyobb beruházások más operatív programokból lesznek megvalósíthatók.
- **A kistelepüléseken élők életminőségének javítása:** Az aprófalvas jellegből adódóan napjainkban a HACS területén több szolgáltatásihiányos kistelepülés található, amely jelentősen rontja e helységek népességmegtartó képességeit. LEADER forrásokból elsősorban kiegészítő jellegű, kisléptékű fejlesztések támogatása megvalósítható, míg nagyobb beruházások más operatív programokból lesznek finanszírozhatók.
- **A kistelepülések integrálása a térségi idegenforgalomba a kínálat szélesítésével:** Mivel jelenleg a HACS turisztikai kínálata és forgalma rendkívül koncentrált (elsősorban a közvetlen Balaton partra), így a helyi táji, természeti és kulturális értékekre építve szükséges a vízparttól távolabb fekvő településeket is integrálni a kínálati piacra.
- **A helyi vállalkozói szektor támogatása:** A helyzetelemzés megállapításai szerint a HACS területén működő vállalkozások tökeszegények, valamint termelékenységük is messze elmarad az országos átlagoktól. A helyi gazdaság fejlődése érdekében szükséges olyan beruházásokat támogatni, amelyek javítják a vállalkozások termelékenységének hatékonyságát, így hozzájárulva a térségi foglalkoztatási helyzet javításához.

Várhatóan **nem LEADER forrásokból vagy közvetett formában támogatható fejlesztési szükségletek:**

- **Munkahelyteremtés ösztönzése:** Bár a HACS területén nem mérhető kiemelkedően magas munkanélküliség, sőt az elmúlt években javulás is tapasztalható volt, de a települések nagy többségéről hiányoznak a munkalehetőségek, így a legtöbben napi szintű ingázásra szorulnak. Mindez az aprófalvak megtartó képességére is jelentős hatással van. Olyan források bevonása szükséges, amely érdemben tud hozzájárulni a munkahelyek létrejöttéhez. A LEADER intézkedés keretében megvalósítható fejlesztések, volumenük okán elsősorban közvetetten tudnak hozzájárulni e szükségletek megoldásához.
- **A HACS-on belüli területi hátrányok kezelése:** A helyzetelemzés megállapításai szerint a HACS-on belül a különböző társadalmi és gazdasági mutatók szerint jól elkülöníthető egy

viszonylag fejlett déli, balatoni rész, valamint rosszabb adottságokkal rendelkező északi rész. Ahhoz, hogy a térségen belüli területi különbségek csökkenjenek a Balatontól távolabb fekvő településekre nagyobb erőforrásokat szükséges koncentrálni. Volumene folytán ehhez a LEADER források nem elégségesek, így a projektgeneráló tevékenység során szükséges e területre nagyobb hangsúlyokat fektetni.

- **Táji és épített környezet védelme és fenntartása:** a HACS területe országosan is kiemelkedően gazdag táji értékekben és épített örökségben. A rendkívül vonzerőt képviselő adottságok védelme folyamatos kihívások elé állítja a településeket, ugyanakkor az adottságok megőrzése nagyobb források bevonását teszi szükségessé.
- **Az aprófalvak élhetőségének javítása:** A HACS területén számos olyan település található, amely az elmúlt években rendkívül nagy demográfiai veszteséget szenvedett el. Ezzel együtt a helyi közszolgáltatások leépülése is megfigyelhető volt, amely tovább ösztönözte a negatív folyamatokat. Minden olyan fejlesztési forrás elérésére szükség van, amely pozitívan járulhat hozzá a kistelepülések helyzetéhez.
- **A turizmus tematikus fejlesztése:** A HACS területén a elsősorban a klasszikus vízparti és borturizmus jelenti a húzóágazatot, de ebből a települések jelentős része nem tud feladatot vállalni. Ugyanakkor a térség kiváló adottságokkal rendelkezik a kulturális turizmus és a zöldturizmus területén. A nagyobb turisztikai vonzerők kialakítása elsősorban GINOP forrásokból támogatandó, amelyet a LEADER források kiegészíthetnek.
- **A társadalom képzettségi helyzetének javítása:** A HACS területén élők az országos átlagnál alacsonyabb képzettségi szinttel rendelkeznek, mindemellett jellemző az idősebb korosztály körében tapasztalható magasabb munkanélküliség. Felnőttképzési programok elindításával szükséges a tartós munkanélküli réteget az elsődleges munkaerőpiacra visszatérésre ösztönözni.

5. Horizontális célok

5.1. Esélyegyenlőség

A HACS működése és fejlesztései során az esélyegyenlőség teljes körűen biztosítani kívánja. A saját pályáztatási rendszerében, mindennapi tevékenységében is törekszik arra, hogy minden potenciális pályázó egyenlő esélyekkel indulhasson a források megszerzéséért, ebben bármilyen ok miatt ne érhesse hátrány.

A HACS társadalmában több olyan hátrányos helyzetű csoportot tudunk azonosítani, akikre a fejlesztések megvalósítása során nagyobb figyelmet szükséges fordítani, helyzetük javítása érdekében.

A legfőbb ilyen társadalmi csoport a **tartós munkanélküliek** köre. Bár a HACS egészére kevésbé jellemző a tartós munkanélküliség, de a Balatontól távolabb eső települések közül sokban egy nagyon jelentős, e körbe tartozó társadalmi csoport alakult ki. A helyi társadalom szempontjából kiemelt jelentőségű a helyzetük javítása. Ennek érdekében a fejlesztések megvalósítása során, lehetőség szerint a pályázatokba olyan ösztönzőket szükséges építeni, amely a társadalmi csoportot érinti. Így a támogatások elbírálásánál előnybe kívánjuk részesíteni azon projekteket, ahol egy korábbi tartós munkanélküli munkahelyhez juttatására is sor kerül.

Hasonlóan fontos elem a **45 événél idősebb munkanélküliek** segítése is. Ennek érdekében a pályázati rendszerbe, az előzőekben említettek mellé olyan ösztönzőket kívánunk beépíteni, amely e társadalmi csoport munkához juttatását segíti elő.

A munkanélküliség másik fontos jellemzője a területen belüli megosztottság. A társadalmon belüli **területi hátrányok** ellensúlyozása érdekében szükséges olyan kedvezmények beépítése a bírálati rendszerbe, amely előnyben részesíti azokat a projekteket, amelyek a HACS átlagát el nem érő munkanélküliségi mutatókkal bíró településeken valósulnak meg.

A fiatalok elvándorlásának mérséklésére a **pályakezdő munkavállalók** helyzetét is segíteni akarjuk. Hasonlóan az előzőekhez, a támogatási rendszerben előnyben kívánjuk részesíteni azokat a projekteket, amelyben pályakezdő munkanélküli foglalkoztatására is sor kerül.

A fenti célok elősegítése érdekében a járási munkaügyi szervezettel kívánunk együttműködést kialakítani.

Mivel a HACS területén roma nemzetiségűek elenyészően kis számban élnek, valamint a 2013-as adatok (KSH - TSTAR) szerint az álláskereső és tartósan munkanélküliek körében mindkét nem gyakorlatilag azonos számban képviselteti magát, így a nemzetiség vagy nemi arányok vonatkozásában külön ösztönzőket nem kívánunk beépíteni. E társadalmi csoportok, hasonlóan minden más csoporthoz a pályázatok és konkrét fejlesztések terén, a jogszabályi előírásoknak megfelelően teljes egyenlőséget élveznek.

A HACS **tervezése során az esélyegyenlőség biztosítása érdekében** a különböző rendezvényekre a lehető legszélesebb körből kívánjuk a partnereket meghívni, akik egy-egy hátrányosabb helyzetű társadalmi csoport érdekeit tudják képviselni. A Tapolcai járás területéről azokat a társadalmi szervezetek is megszólítottuk, akik egy-egy hátrányos helyzetű csoportot képviselnek. (Pl.: *Értelmi Fogyatékosok és Segítők Országos Érdekvédelmi Szövetsége Tapolcai Közhasznú Egyesület, Mozgássérültek Megyei Egyesülete Tapolcai Csoport, Tapolca és Környéke Kistérségi Nyugdíjasok Érdekvédelmi, Érdekképviselői Egyesülete, Tapolcai Hajléktalanokért Alapítvány, stb.*) Megszólításunkra egyik szervezet sem csatlakozott a tervezési folyamatba. Sikeres együttműködést alakítottunk ki a Monostorapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, akik konkrét javaslatokkal is hozzájárultak a tervezés eredményességéhez.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A HACS számára kiemelt fontosságú a táji és természeti értékek védelme, hiszen ezek az erőforrások jelentik a térség egyik fő vonzerejét, fejlesztési lehetőségének alapjait, az itt élők életminőségének kereteit. Ennek érdekében a fejlesztések során a lehető legteljesebb mértékben érvényesíteni kívánjuk a környezeti fenntarthatóság és klímavédelem szempontjait teljes egyetértésben a vonatkozó hazai és uniós direktívákkal.

A tervezés során igyekszünk megszólítani azokat a helyi szervezeteket, amelyek tevékenységi körükben felvállalják a fenti feladatokat és aktívan közreműködnek azok megvalósításában. Ezzel együtt már a stratégiaalkotás folyamatában ösztönözzük azon prioritások kialakítását, amelyek a természeti erőforrások védelmét, éghajlat megóvását támogatják.

A működése során a HACS külön szabályokat nem kíván alkalmazni. **A térség egészét érintve olyan jogszabályok és hatóságok működnek, amelyek alapvetően biztosítják a környezeti fenntarthatóság szempontjait, amelyek következtében a HACS semmilyen olyan fejlesztés nem tud támogatni, amely ellentmond ezeknek az irányelveknek és kereteknek.** A Balaton Kiemelt Üdülőkörzetre vonatkozó „Balaton törvény”⁹ Magyarország legkötöttebb terület- és tájrendezési jogszabálya, amely a környezeti és táji szempontok maximális figyelembevételével alakítja a térhasználat kereteit. Mindez alapvetően lehetetlenné teszi, hogy bármilyen környezetkárosító beruházás megvalósítható legyen a térségben. A HACS területének túlnyomó többsége természetvédelmi oltalom alatt áll, ahol a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága hatósági feladati körében érvényesíti a természeti, környezeti és táji védelmet szolgáló jogszabályokat. Ennek következtében e településeken csak olyan fejlesztés valósítható meg, amely nem ellenkezik e szigorú előírásokkal. Mindezek mellett a HACS jelentős része Világörökségi Várományosi Helyszínek között is szerepel, amely jelen állapotban jogszabályi kötöttséggel még nem jár, ugyanakkor a helyzet még inkább fontossá teszi a környezeti fenntarthatóság szem előtt tartását.

A HACS területén két olyan település van, amely nem része a kiemelt üdülőkörzetnek, így rájuk nem vonatkoznak a szigorú megkötések. A fejlesztési tevékenység során ösztönözni kívánjuk, hogy a helyi tervezés során e községekben is a legszigorúbb, a táji és természeti értékeket előtérbe helyező beruházások valósulhassanak meg.

Mindezek mellett a fejlesztések és beruházások kapcsán a támogatási rendszer kialakítása során érvényesíteni kívánjuk a klíma- és környezetvédelmi elveket. A HACS alapvetően olyan kisléptékű intézkedéseket tervez megvalósítani, amelyek a helyi adottságokhoz igazodva a lehető legkisebb terhelést jelentik a környezet számára. E körbe tartozik, hogy olyan előírásokat kívánunk kidolgozni, hogy pályázatok során csak olyan gépek, eszközök legyenek beszerezhetőek, amelyeknek

⁹ 2000. évi CXII. törvény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról

energiahatékonysági mutatói maximálisan megfelelnek a korszerű igényeknek. A fenntartható fejlődés jegyében olyan konkrét megújuló energetikai fejlesztések támogatását is tervezzük, amelyek sikeresen hozzájárulnak a környezeti szemlélet elterjedéséhez. A HACS területe ugyanakkor ebből a szempontból is különleges, a szigorú táj és természetvédelmi előírások lényegében csak a napenergia hasznosítását teszik lehetővé.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A HFS-ben megfogalmazott célokat a HACS minél több szereplő összekapcsolásával kívánja megvalósítani. Ennek keretében olyan fejlesztési rendszer szándékozunk kidolgozni, amely **egységes célok alá tudja rendezni a LEADER és egyéb forrásból megvalósuló projekteket egyaránt**. Az integráció lényege, hogy e rendszerben meg tudjuk találni minden érintett településnek, szolgáltatóknak, gazdasági egységeknek, turisztikai attrakcióknak a szerepét, valamint egymáshoz való csatlakozásuknak a potenciális keretét.

A következő fejezetben részletesen kifejtendő **célrendszer**, amely a környezettudatos, a természeti és táji értékeket őrző, zöldszturizmusra építkező HACS szerepét vázolja fel alapvetően magában hordozza az **integráció** lényegét. E rendszerben aktívan össze tudnak kapcsolódni az eddig kevés térségi szereppel bíró ún. háttér települések a ma is már prosperáló településekkel, a mezőgazdasági termelők a turisztikai szolgáltatókkal, a gazdasági szereplők a megújuló energetikai módszertani központokkal, és mindemellett a közintézmények és civilek is tevékenyen partnerként integrálódhatnak a rendszerhez. **Olyan fejlesztéseket kívánunk a források segítségével támogatni, amelyek a HACS színterén egy közös hálózatba fűzhetők**, egymást kiegészítik és együttesen járulnak hozzá a magas életminőséget nyújtani tudó kistelepülések idegenforgalmi szerepének növekedéséhez, valamint a „Bejárható Vulkánok Völgye” gondolatához.

A HACS településein jelenleg is nagyon sok szolgáltató, termelő vállalkozás, turisztikai vonzerő vagy helyi termék előállító jelen van és működik. Ennek ellenére hiányoznak azok az egységes távlati irányok, amely mögé minden érintett valamilyen szerepvállalással be tud kapcsolódni, önmaga helyét és szerepét, fejlesztési mozgásterét meghatározva. **A HFS innovációja elsősorban abban fogalmazható meg, hogy a stratégia-alkotással megteremtheti a közös haladási irány alapjait**. Erre épülve a HACS már a konkrét fejlesztési tevékenységek során tudja ösztönözni, hogy a helyi fejlesztések az egyéb forrásokból finanszírozott projektekhez kapcsolódjanak, valamint saját hatókörben olyan beruházások valósuljanak meg, amelyek az integrált szemlélet megvalósulását segíthetik elő.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

A Vulkánok Völgye HACS olyan magas életminőséget nyújtó terület legyen, amely a helyi erőforrások mozgósításával, a természeti és táji értékek védelmével, a fenntartható turizmusra építkezve tud fejlődni és megélhetést, belső piacot biztosítani a mezőgazdasági termelőknek és vállalkozásoknak egyaránt; valamint kellő vonzerőt képviselve képes a kistelepülések megtartóerejét javítani.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép

A Vulkánok Völgye HACS olyan magas életminőséget nyújtó terület legyen, amely a helyi erőforrások mozgósításával, a természeti és táji értékek védelmével, a fenntartható turizmusra építkezve tud fejlődni és megélhetést, belső piacot biztosítani a mezőgazdasági termelőknek és vállalkozásoknak egyaránt; valamint kellő vonzerőt képviselve képes a kistelepülések megtartóerejét javítani.

	Átfogó cél(ok)
1.	Élénkülő helyi gazdaság a mikrovállalkozások erősítése révén
2.	Erősödő turisztikai vonzerő
3.	Javuló életminőség, könnyebben elérhető humánszolgáltatások

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	Szélesedő turisztikai kínálat	új turisztikai vonzerők létrejötte	8 db
2.	Versenyképes mikrovállalkozások	létrehozott munkahelyek száma új technológiát bevezető vállalkozások száma	3 FTE 10 db
3.	Könnyebben elérhető humánszolgáltatások	az új szolgáltatás igénybe vevők száma	500 fő/év
4.	Megújuló energetikai rendszerek használata a helyi gazdaságban	létrehozott munkahelyek száma megújuló energetikai rendszert használó vállalkozások száma	1FTE 20 db

5.	Hátrányos helyzetű csoportok felzárkózása	képzésben részesült kedvezményezettek száma	20 fő
----	---	---	-------

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá					
		1.	2.	3.	4.	5.	
1.	Működő mikrovállalkozások eszközfejlesztése és energetikai támogatása	x	x		x		
2.	Komplex termelési – feldolgozási – megújuló energetikai program	x	x		x		
3.	Kulturális eszközbeszerzés támogatása	x		x			
4.	Kisléptékű zöldszturisztikai turisztikai fejlesztések	x		x			
5.	Hagyományos kézműves szakmák oktatása nemzetiségi roma személyek körében			x		x	

A választott célok szöveges indoklása

A SWOT elemzés rámutatott, hogy térség számára alapvetően három fejlesztési irány állapítható meg, amely így lényegében az átfogó célokat is kijelölte. Elsődleges fontosságú cél **az élénkülő helyi gazdaság a mikrovállalkozások erősítése révén.** A HACS területén tapasztalható általános tökeszegénység és alacsony termelékenység kiemelt feladattá teszi a gazdaság mikro szintjének fejlesztését. Önmagában a LEADER források csak kiegészítő megoldást jelenthetnek e feladatban, azonban a kérdés komplex megoldását több eszköz is szolgálhatja. A HACS hatáskörében felhasználható keretek alkalmasak arra, hogy a mikrovállalkozások képesek legyenek technikai fejlesztéseiket végrehajtani, korszerű, környezetbarát formában. E törekvés a specifikus célok körében is megjelenik. Ugyanakkor a helyi gazdaság élénkülését a helyi idegenforgalom tematikus fejlesztése, valamint a mezőgazdasági termelők és vállalkozások támogatása is elősegíti. Mindhárom területhez önálló intézkedések is kapcsolódnak. A nagyobb, de gazdaság fejlesztéséhez kapcsolódó beruházások várhatóan majd a GINOP és TOP forrásokból lesznek megvalósíthatóak.

Az erősödő turisztikai vonzerő átfogó célként való meghatározását elsősorban az indokolta, hogy a térség legfontosabb gazdasági ágazata az idegenforgalom, amely azonban jelenleg még számos kihasználatlan kapacitással bír. Az egyedülálló táji és természeti adottságok, valamint a már meglévő turisztikai adottságok, a helyi gazdaság sajátos szerkezete megalapozza, hogy a HACS országosan is kiemelkedő központjává váljon az aktív, természetközeli turizmusnak. Ezen felül az ágazat fejlesztése számos olyan funkcionális problémákkal küzdő település számára is alternatívát nyújthat, amelyek ma még nem tudtak bekapcsolódni az idegenforgalomba. A HACS területén ma még a vendégforgalom tematikailag, területileg és időben is koncentrált. Ennek fényében nem csak a szélesedő turisztikai

kínálat specifikus célja kapcsolódik ide, hanem mikrovállalkozások fejlesztése, valamint közvetve a humánszolgáltatásokhoz való hozzáférés is. A térségi idegenforgalom fejlesztése elsősorban **GINOP7** Bejárható Magyarország program keretében valósulhat meg, amelyet elősegíthet a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet részére elkülönített forráskeret. A HACS ezt kiegészítve, kisléptékű, a helyi értékek feltárását és elérhetőségét javító fejlesztésekkel tud hozzájárulni a térségi idegenforgalom erősítéséhez, elsősorban a tematikus kínálat szélesítésével. A térség turisztikai fejlesztése olyan átfogó cél (az idegenforgalmi tematikus bővítésének specifikus céljával egyetemben), amely továbbgyűrűző hatásával hozzá tud járulni a helyi termelők piachoz jutásához, a kistelepüléseken élők és vállalkozók helyzetének javulásához és összességében növelheti a népességmegtartó és - vonzó adottságokat.

A harmadik átfogó cél a **javuló életminőség, könnyebben elérhető humánszolgáltatások**. A HACS területén található kistelepülések, mint sok helyen az országban, strukturális problémákkal küszködnek. A demográfiai változások és évtizedes szakpolitikai intézkedések eredményeként a helyi közszolgáltatások való hozzáférés jelentősen lecsökkent. A HFS e problémakörnek két szegmensére kíván reagálni a kulturális kínálat szélesítésével. Az elmúlt fejlesztési ciklusban a HACS sikeres és országosan is elismert, kistelepüléseknek szóló kulturális programot valósított meg *Leader Zenei Udvar* néven. Az eddig elért eredmények és már kiépült hálózatokra alapozva olyan intézkedéseket kívánunk megvalósítani, amely magas kultúra hozzáférhetőségének segítségével javíthatja a kistelepülések közszolgáltatási színvonalát, ezzel együtt olyan kínálatot jelent, amely a helyi idegenforgalom tematikai szélesítéséhez, így összességében a helyi gazdaság fejlesztéséhez is hozzájárulhat (ezzel a specifikus célokat is szolgálva). Mindezek mellett a kulturális programsorozat a kistelepüléseken élők esélyegyenlőségét is javítja, hiszen e társadalmi réteg is hozzáférhet olyan szolgáltatásokhoz, amelyre egyébként csak nehézkesen lenne lehetősége. Kapcsolódó specifikus cél a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása. A HACS területén csak egyes településeken élnek roma közösségek, ugyanakkor őket az elmúlt években alig érték el fejlesztési programok. felzárkózásukat a HFS egy önálló, képzési-kulturális intézkedés megvalósításával kívánja elősegíteni. Az átfogó célt szolgáló nagyobb beruházásokat várhatóan a VP, TOP vonatkozó kiírásaiból lehet majd megvalósítani.

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

1. MŰKÖDŐ MIKROVÁLLALKOZÁSOK ESZKÖZFEJLESZTÉSE ÉS ENERGETIKAI TÁMOGATÁSA

1. <i>Specifikus cél:</i>	- Szélesedő turisztikai kínálat
---------------------------	---------------------------------

	- Versenyképes mikrovállalkozások - Megújuló energetikai rendszerek használata a helyi gazdaságban
2. Indoklás, alátámasztás:	A HACs területén a működő vállalkozások aránya elmarad az országos és megyei mutatóktól, a vállalkozások kevéssé termelékenyek, valamint tökeszegények. A helyi vállalkozások korszerű termék előállítási képességek megteremtésének, modern eszközök és gépparkok beszerezésének, valamint megújuló energia hasznosítását célzó beruházások támogatása közvetlenül hozzájárul a versenyképességük és piaci helyzetük javításához, ezáltal erősítve a helyi gazdaság fejlődését és hozzájárulhat a helyi foglalkoztatás fejlesztéséhez.
3. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A 2014-2020-as EU támogatási ciklusban nincs olyan intézkedés, amely kisleptéktű támogatási méretben (maximum 5 millió Ft) támogatná a helyi vállalkozásokat. A GINOP fejlesztések nem támogatják a működő mikrovállalkozásokat 5 millió Ft támogatási összeg alatt. A VP 6.4, VP 4.1, VP 6.3 és részben a VP 4.2 alintézkedésétől való lehatárolás érdekében a Vulkánok Völgye Egyesület olyan vállalkozásokat támogat, amelyek árbevétele kevesebb, mint 50%-a származik mezőgazdasági termelésből, tehát nem jogosultak a VP 6.4, VP 4.1, VP 6.3 és részben a VP 4.2 intézkedésére pályázni. Az intézkedésben nem támogatható: mezőgazdasági termék elsődleges (Annex I) előállítására, feldolgozására és értékesítésére irányuló fejlesztés, továbbá agrár- és élelmiszer feldolgozási tevékenységhez kapcsolódó megújuló energia termelésre irányuló beruházás, tehát nem jogosult a VP 4.2 intézkedésre pályázni.
4. A támogatható tevékenységterületek meghatározása:	A meglévő vagy új tevékenységekhez kapcsolódó eszköz és gépbeszerzés, és az egész vállalkozásra irányuló megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés. • eszköz-, gépvásárlás, 20-50% • megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés: - napelemek alkalmazása hálózati, vagy autonóm (hálózatra nem kapcsolódó) villamosenergia-termelés céljából a vállalkozás villamosenergia-ellátásához.
5. A jogosultak köre:	A HACs területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező mikrovállalkozások.
6. Kiválasztási kritériumok alapelvek:	- hozzájárul a klímavédelmi célkitűzésekhez, megújuló energia használata kötelező elem; - közvetlenül szolgálja a vidéki gazdaság fejlődését; - előnyben részesül hátrányos helyzetű csoporthoz tartozó személy foglalkoztatása, önfoglalkoztatása - pénzügyi terv
7. Tervezett forrás:	Intézkedésre allokált forrás: 90.000.000.- Ft a.) támogatás aránya: 50%, b.) az elnyerhető támogatás összege: 2.000.000.- Ft - 5.000.000.- Ft között c.) a projektméret korlátai: 4.000.000.- Ft - 10.000.000.- Ft d.) a támogatás módja:

	hagyományos költségelszámolás
8. <i>A megvalósítás tervezett időtartama:</i>	2016 II. félév – 2018. I. félév
9. <i>Kimeneti indikátorok:</i>	a.) támogatott projektek száma 20 db b.) támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: mikrovállalkozás 20 (db)

2. **KOMPLEX TERMELÉSI – FELDOLGOZÁSI – MEGÚJULÓ ENERGETIKAI PROGRAM**

48

1. Specifikus cél:	- Szélesedő turisztikai kínálat - Versenyképes mikrovállalkozások - Megújuló energetikai rendszerek használata a helyi gazdaságban
2. Indoklás, alátámasztás:	A helyzetfeltárás is rámutatott, hogy a HACS területén rendkívül gyenge a mezőgazdasági termékek feldolgozottsága, hiányoznak az ehhez kapcsolódó helyi képességek. Az intézkedés célja, hogy lehetőséget biztosítson a HACS területén működő a mezőgazdasági termelők, valamint a mezőgazdasági termelőnek nem minősülő mikrovállalkozások számára olyan fejlesztések végrehajtására, amelyek hozzásegítik őket tevékenységük gazdaságos folytatásához, mezőgazdasági termelés, feldolgozás elindításához, bővítéséhez. A támogatás különösen a fejlődőképes mezőgazdasági termelők jövedelemszerzését segíti elő a jelenleginél korszerűbb technológiák, eszközök, gépek beszerzésével, korszerű ültetvények kialakításával, versenyképességük javítása korszerűbb technológiák megvalósításával.
3. A támogatható tevékenységterületek meghatározása:	- növénytelepítés - infrastruktúra kiépítés, kizárólag a termeléshez, feldolgozáshoz kapcsolódóan (pl. tároló konténer, kútúrás, épület) - termeléshez kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, - megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés: - napelemek alkalmazása hálózati, vagy autonóm (hálózatra nem kapcsolódó) villamosenergia-termelés céljából, a vállalkozás villamosenergia-ellátásához; Az intézkedés, olyan komplex beruházásokat támogat, amely kötelezően tartalmaz a feldolgozáshoz kapcsolódó növénytelepítést, feldolgozásához szükséges infrastruktúra létesítést, eszközök gépek beszerzését, a vállalkozás az üzem energia ellátását biztosító napelemes rendszert, valamint a látogathatóság kötelező biztosítását.
4. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	VP 4.1, 4.2 alintézkedésektől való lehatárolás érdekében a Vulkánok Völgye Egyesület olyan induló vállalkozást támogat, mely a felhívásának évének január elseje után alakított. Az intézkedés kiegészíti a VP 6.3. alintézkedését. A VP 6.3 alintézkedéstől való lehatárolás érdekében a Vulkánok Völgye Egyesület olyan <i>mellékállású őstermelőt</i> támogat, akiknek 6000 euro STÉ alatti üzemmérettel vagy a mezőgazdasági termelésből és Annex 1 termék feldolgozási tevékenységből származó értékesítés nettó árbevétele nem éri el a 6000 eurót.
5. A jogosultak köre:	A HACS területén lakcímmel, székhellyel vagy telephellyel rendelkező <i>mellékállású őstermelő</i> , induló <i>mikrovállalkozás</i> .
6. Kiválasztási kritériumok	- mindegyik projektem kötelezően megvalósítandó

alapelvek:	- látogathatóság, bemutathatóság megjelenjen - közvetlenül szolgálja a vidéki gazdaság fejlődését - hozzájárul a térség helyi sajátosságának bemutatásához - a projekt önmagában életképes - hatékony technológia fejlesztés - előnyben részesül hátrányos helyzetű csoporthoz tartozó személy foglalkoztatása, önfoglalkoztatása
7. Tervezett forrás:	Intézkedésre allokált forrás: 120.000.000.- Ft, a.) támogatás aránya: másodállású östermelő, mikrovállalkozás: 50%, b.) az elnyerhető támogatás összege: 5.000.000.- Ft - 20.000.000.- Ft között c.) a projektméret korlátait: 10.000.000.- Ft - 40.000.000.- Ft d.) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
8. A megvalósítás tervezett időtartama:	2016 II. félév – 2018. I. félév
10. Kimeneti indikátorok:	a.) támogatott projektek száma: 10 db b.) támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: másodállású östermelő, mikrovállalkozás 10 (db)

3. KULTURÁLIS ESZKÖZBESZERZÉS TÁMOGATÁSA

1. Specifikus cél:	- Szélesedő turisztikai kínálat - Könnyebben elérhető humánszolgáltatások
2. Indoklás, alátámasztás:	A helyzetelemzés rámutatott, hogy a HACs településeinek jelentős részén hiányoznak a különböző közszolgáltatások, különös tekintettel a közművelődés területére. Az esélyegyenlőség biztosításával az intézkedés e hátrány leküzdéséhez kíván hozzájárulni. A kistelepüléseken élők közszolgáltatásokhoz való hozzájutása az egyház közösségi, hitéleti, kulturális, közösségépítő és felzárkóztató tevékenységek támogatása a kulturális kínálat szélesítésével, a háttértelepülések becsatolásával, szezon meghosszabbítással. Az előző pályázati ciklusban elindított Leader Zenei Udvar hálózat kiterjesztése, alaphangszerek és orgonák beszerzésének támogatásával. Támogatás hiányában hiányoznak a megfelelő és korszerű technikai felszereltségük. A támogatás a kulturális kínálatot bővíti, és bekapcsolja a háttértelepüléseket a turisztikailag frekvenciátalabb Balaton-parti települések szezonális lehetőségeihez, valamint lehetőséget biztosít a szezon meghosszabbításra
3. A támogatható tevékenységterületek meghatározása:	- alaphangszer (orgona, zongora) beszerzés - hozzá kapcsolódó hangtechnika, színpad, kellékek - programok
4. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az operatív programok nem tartalmazzák hasonló támogatást. A VP 7.2 és a VP 7.4 intézkedésekben nem szerepel kulturális eszközbeszerzés.
5. A jogosultak köre:	A HACs területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező egyházi jogi személy, települési önkormányzat, nonprofit szervezet.

6.Kiválasztási kritériumok alapelvek:	- az alaphangszerekhez kapcsolódó programkínálatukban meghatározott ideig biztosítják az ingyenességet, - hozzájárul a kistelepülések élhetőségek javításához - erősíti a térség turisztikai kínálatát - egy vagy több hátrányos helyzetű Zeneiskolai tanulónak lehetőséget biztosítanak a bemutatkozásra, a Zeneiskolával kötött kötelező együttműködés alapján.
8.Tervezett forrás:	Intézkedésre allokált forrás: 60.000.000.- Ft a.) támogatás aránya: 75 % b.) az elnyerhető támogatás összege: 3.000.000.- Ft - 7.500.000.- Ft között c.) a projektméret korlátai: 4.000.000.- Ft-10.000.000.- Ft d.) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
8.A megvalósítás tervezett időtartama:	2016 II. félév – 2018. I. félév
9.Kimeneti indikátorok:	a.) támogatott projektek száma: 12 db b.) támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: - egyházi jogi személy 6 (db) - települési önkormányzat: 2 (db) - nonprofit szervezet 4 (db)

4. KISLÉPTÉKŰ ZÖLDTURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK A BEJÁRHATÓ VULKÁNOK VÖLGYÉBEN

1.Specifikus cél:	- Szélesedő turisztikai kínálat - Könnyebben elérhető humánszolgáltatások
2.Indoklás, alátámasztás:	A HACS területének egy része turisztikailag frekvenciált, ugyanakkor egyéb települések is rendelkeznek látnivalókkal. A zöldturizmus fő áramát az Országos Kéktúra és a Mária zarándokút jelenti, amely a Hacs területén kevés települést érint. A HACS területe alapvetően három adottsághoz kapcsolódik: gyalogos turizmus (A HACS területén keresztül halad az Országos Kék Túra útvonala, érintve Badacsonyt, Szent György-hegyet, Tapolcát és Lesence-völgyét; valamint a Mária út zarándokútvonalai közül is kettő érinti a településeket.), lovasturizmus és a Balaton adottságaiból eredően a vízi turizmus. Olyan fejlesztéseket kívánunk a források segítségével támogatni, amelyek a HACS színterén egy közös hálózatba fűzhetők, egymást kiegészítik és együttesen járulnak hozzá a magas életminőséget nyújtani tudó kistelepülések idegenforgalmi szerepének növekedéséhez, valamint a „Bejárható Vulkanok Völgye” gondolatához, mely szerint biztosítani szükséges az egyéb vonzerők megközelíthetőségét, kevésbé elérhető kulturális, természeti látnivalókat a turizmus rendszerébe bekapcsolni. Kizárólag az országos zöldturisztikai útvonalakhoz, programokhoz közvetlenül kapcsolódó fejlesztések támogathatóak Országos Kék Túra útvonal, Mária út, Kastély és várprogram és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park DANUBE-GEOTOUR vulkáni örökség turisztikai fejlesztéseihez kapcsolódva.

3.A támogatható tevékenységterületek meghatározása:	<i>Elsődlegesen nem jövedelemtermelő beruházásokhoz kapcsolódóan:</i> - turisztikai vonzerőt fejlesztő kisléptékű beruházások (pihenő helyek kialakítása, biciklitároló, természeti vonzerőhöz kapcsolódó bemutatóhelyek kialakítása) - turisztikai útvonalak kijelöléséhez kapcsolódó infrastruktúra (információs táblák, térképek) - a bejárhatóságot segítő korszerű digitális tartalom fejlesztése - marketing tevékenység kizárólag beruházással együtt támogatható
4.Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedés a GINOP7 célkitűzéseit, valamint a Bejárható Magyarország program célkitűzéseit egészíti ki. A lehatárolás fő szempontja, hogy az adható támogatás mértéke a LEADER forrásból jelentősen alacsonyabb. A közvetlen túrútvonalon tervezett fejlesztések nem támogathatóak. A VP 16.3, VP 6.2 és VP 6.4 alintézkedésektől való lehatárolás, hogy kizárólag települési önkormányzat, önkormányzati társulás, nonprofit szervezet, illetve ezek konzorciumai pályázhatnak. A Balaton –felvidéki Nemzeti Park által tervezett fejlesztés nem támogatható. Így a Szent György hegy tetején, Badacsony hegy tetején lévő túraútvonalak.
5.A jogosultak köre:	A HACS területén székhellyel telephellyel rendelkező települési önkormányzat, önkormányzati társulás, nonprofit szervezet, illetve ezek konzorciumai (min 3 taggal)
6.Kiválasztási kritériumok alapelvek:	- hozzájárul a térség meglévő turisztikai adottságainak bemutatathatóságához - szolgálja a térségi gazdaság fejlődését - előnyben részesül a konzorciumban megvalósuló beruházás
7.Tervezett forrás:	Intézkedésre allokált forrás:70.000.000.- Ft a.) <i>támogatás aránya:</i> - települési önkormányzat, önkormányzati társulás, nonprofit szervezet: 75% b.) <i>az elnyerhető támogatás összege:</i> 3.000.000.- Ft - 7.500.000.- Ft között c.) <i>a projektméret korlátai:</i> 4.000.000.- Ft – 10.000.000.- Ft d.) <i>a támogatás módja:</i> hagyományos költségelszámolás
8.A megvalósítás tervezett időtartama:	2016 II. félév – 2018. I. félév
9.Kimeneti indikátorok:	a.) <i>támogatott projektek száma:</i> 15 db b.) <i>támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva:</i> - települési önkormányzat, önkormányzati társulás 7 (db) - nonprofit szervezet 8 (db)

5. HAGYOMÁNYOS KÉZMŰVES SZAKMÁK OKTATÁSA ROMA SZEMÉLYEK KÖRÉBEN

1. Specifikus cél:	- Könnyebben elérhető humánszolgáltatások - Hátrányos helyzetű csoportok felzárkózása
2. Indoklás, alátámasztás:	Bár a HACS területén arányaiban kevesen élnek a roma kisebbség

	tagjai, de egy-egy település vonatkozásában jelenlétük felülreprezentált. Körükben fokozottan jelen vannak a megélhetési és gazdasági problémák, amelyre a HFS reagálni kíván. A hátrányos helyzetű csoportok integrációjának segítése kiegészítő gazdasági tevékenység támogatása, hagyományos mesterségek oktatásával, mely a megélhetési és gazdasági problémák mérséklését segíti elő és a HACS területén fellelhető erőforrásokra alapozva, hagyományos foglalkozások újbóli elterjesztését szolgálják. A hagyományos roma kézműves mesterségek (pl. vesszőkosárfonó, illetve vessző- és cirokseprűkötő) népszerűsítése, illetve azok megismertetése, átadása a célja, elméleti és gyakorlati oktatással.
3.A támogatható tevékenységterületek meghatározása:	- képzések, oktatások - képzéshez, oktatáshoz kapcsolódó anyag költségek - a projekt végrehajtását szolgáló egyéb költség
5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Hasonlóan kisléptékű támogatást más operatív programok kiírásai nem tartalmaznak.
6.A jogosultak köre:	A HACS területén székhellyel, telephellyel rendelkező ROMA nemzetiségi önkormányzat, kisebbségi érdekképviselői nonprofit szervezet
7.Kiválasztási kritériumok alapelvek:	- közvetlenül szolgálja, hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javulását - hozzájárul a kistelepülések élhetőségéhez - valós társadalmi problémára reagál (pl. munkanélküliség)
8.Tervezett forrás:	Az intézkedésre allokált forrás:4.000.000.- Ft a.) támogatás aránya: 75 % b.) az elnyerhető támogatás összege: 1.000.000.- Ft - 4.000.000.- Ft között c.) a projektméret korlátai: 1.335.000.- Ft-5. 335.000.- Ft d.) a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás
8.A megvalósítás tervezett időtartama:	2016 II. félév – 2018. I. félév
9.Kimeneti indikátorok:	a.) támogatott projektek száma: 2 db b.) támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva: - nemzetiségi önkormányzat 2 (db)

8.2 Együttműködések

Az együttműködés tervezett tématerületei: Az együttműködés tervezett területe a kistelepüléseken élők kulturált művelődéséhez való hozzájárulásának segítése, amelynek keretében a HACS folytatni kívánja az előző fejlesztési ciklusban megkezdett *Leader Zenei Udvar* megnevezésű együttműködéseit.

Specifikus cél: Az együttműködés révén megvalósuló programok által javul az aprófalvak és kistelepüléseken élők kultúrához való hozzájárítása, amely növeli a népességmegtartó erőt, szélesíti a kulturális kínálatot, valamint az esélyegyenlőséget is növeli.

Indoklás, alátámasztás: A helyzetfeltárás rámutatott, hogy a HACS egyik kiemelt problémája a kistelepülések népességmegtartó képességének gyengesége, valamint a funkciók hiánya, illetve a

gyenge turisztikai kínálat. Ennek nyomán került az átfogó és a specifikus célok közé is a kistelepülések helyzetének javítása. Az együttműködések által kívánjuk e célokat szolgálni, amelyek legfontosabb eleme a kistelepülések kulturális kínálatának szélesítése. A HACS 2012-ben indította el *Leader Zenei Udvar* elnevezésű programját a LEADER Térségek közötti együttműködések keretében több településsel és nonprofit szervezettel közösen, valamint a külső partnerségben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemmel és a Széchenyi István Egyetemmel. A projekt eredményeként több száz kistelepülésen élő személyhez jutott el ingyenesen a magas kultúra a számos program során, ezen felül olyan eszközök beszerzésére is sor került, amely a továbbiakban is szolgálta a kulturált kikapcsolódást, ezzel is biztosítva az eredmények fenntarthatóságát. A következő fejlesztési időszakban a HACS ezt a térségek közötti együttműködést kívánja folytatni.

Az együttműködés tervezett tématerületei: A Bejárható Magyarország Program turisztikai fejlesztéseinek kiegészítő kisléptékű, a helyi adottságokat és kínálatot feltáró HACS-ok közötti együttműködésben megvalósuló idegenforgalmi projektjei a VP célkitűzéseinek megfelelően.

Specifikus cél: A helyi turisztikai kínálat szélesítése olyan természet közeli projektek megvalósításával, amelyek egyaránt alkalmasak a helyi gazdaság fejlesztésére, valamint munkahelyeket biztosítva növelik a HACS megtartó-képességét.

Indoklás, alátámasztás: A kormányhatározatban megállapított Balaton Fejlesztési Program jelentős uniós forrásokat biztosít a Bejárható Magyarország Program Balaton Kiemelt Üdülőkörzeten belüli megvalósítására. Ezeknek a konkrét szakmai tartalma jelenleg nem ismert, de kiemelt cél a térség adottságainak megfelelően a vízi-turizmus, valamint a természetjárás lehetőségeinek fejlesztése. A Vulkánok Völgye HACS a szomszédos HACS-okkal együttműködésben a majdani konkrét fejlesztések függvényében olyan együttműködési projekteket kíván megvalósítani, amelyek alkalmasak a Bejárható Magyarország Program kiegészítésére. A vízi-turizmus és természetjárás fejlesztése jelentős cél a Balaton-felvidéki HACS-ok számára, hiszen egy jelentős potenciált rejlő turisztikai ágazat erősítése a helyi gazdaság fejlesztésének egyik fontos eszköze.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

Az akciócsoport területén a Vulkánok Völgye Egyesület működik. E szervezet átalakulása a tervezési folyamat során zajlott, a szomszédos megyében működő zalai tagok kiválása 2015. év végén kezdődött meg, amely nyomán megváltozott az elnökség, a tisztségviselők összetétele és új működési szabályok jönnek létre.

Az Egyesület a polgári törvénykönyv valamint az egyesületi jogról szóló szabályok szerint került bejegyzésre 2008-ban. Az Egyesület munkaszervezete nem rendelkezik önálló jogi entitással, hanem az egyesület egyik szerveként került meghatározásra. Az Egyesület fő céljainak és tevékenységeinek

köre az alábbiak: kulturális, oktatási, településfejlesztési, nemzetközi, valamint egyéb tevékenységek. Az egyéb célok körében kerültek megfogalmazásra a vonatkozó vidékfejlesztési valamint a LEADER helyi fejlesztési stratégia megvalósításához szükséges célkitűzések a 1303/2013/EU rendelet **alapján**. Az Egyesület legfőbb szerve a Közgyűlés, amelyet a tagok összessége alkot. (A jelenlegi tagság és tisztségviselők listáját lásd Mellékletben.) A legalább évente egyszer összehívott Közgyűlés hatáskörébe tartozik:

- a) az alapszabály elfogadása, módosítása;
- b) az Egyesület feloszlásának, megszűnésének, vagy más egyesülettel való egyesülésének kimondása;
- c) a tagdíj mértékének megállapítása;
- d) az éves költségvetés meghatározása és elfogadása;
- e) az Elnökség éves beszámolójának elfogadása;
- f) a tagsági jogviszony kérdésében hozott határozat elleni fellebbezés elbírálása;
- g) a Felügyelő Bizottság működési szabályzatának és ügyrendjének elfogadása;
- h) döntés minden olyan ügyben, amit a jogszabály, az alapszabály a Közgyűlés hatáskörébe utal, vagy amelyet – a jogszabály által delegált feladat ellátásához kapcsolódó ügyeket kivéve – az Elnökség a Közgyűlés elé terjeszt;
- i) az Elnök, és az Alelnök és az Elnökség valamint a Felügyelő Bizottság megválasztása
- j) az Egyesület által kidolgozott hosszú- és középtávú fejlesztési program és módosításainak elfogadása.

A Egyesületet az Elnök személyesen képviseli. Jogai és kötelességei közé tartozik:

- a) szervezi az Elnökség és a Közgyűlés munkáját;
- b) összehívja és vezeti az Elnökség üléseit, vezeti a Közgyűlést;
- c) intézkedik és dönt a Közgyűlés, az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
- d) felügyeli az Egyesület gazdasági ügyeinek alakulását,
- e) tevékenységéről beszámol az Elnökség soron következő ülésén;
- f) Az Elnök akadályoztatása esetén teljes hatáskörben az alelnök látja el az elnök feladatait.
- g) az Egyesület bankszámlája felett önállóan rendelkezik, akadályoztatása esetén az alelnök önálló aláírási joggal jogosult rendelkezni,
- h) felvilágosítást, tájékoztatást ad az Egyesület tevékenységéről,
- i) gondoskodik a közgyűlés és elnökség határozatainak végrehajtásáról¹⁰

Az alelnök az elnök általános körű helyettese. Jogai és kötelességei:

- a) intézkedik és dönt a közgyűlés az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
- b) az Egyesület bankszámlája felett az elnök önállóan rendelkezik, akadályoztatása esetén az alelnök önálló aláírási joggal jogosult rendelkezni.
- c) az Elnök akadályoztatása esetén teljes hatáskörben az alelnök látja el az elnök feladatait.

Az Elnökség az Egyesület tagjaiból választott döntéshozó szerv, amely 5 tagú és legalább félévente ülésezik. Az Elnök és az alelnök minden esetben tagjai az Elnökségnek. Feladati és jogkörei:

- a) Az Elnökség hatáskörébe tartozik a Közgyűlés által hatáskörébe utalt feladatok ellátása, valamint a Közgyűlés összehívását nem igénylő egyéb döntés jogkörök:
 - képviselőt delegálhat egyéb szervezetekbe;
 - Munkaszervezet vezetéséért felelős Munkaszervezet vezető kiválasztása;
 - dönt két közgyűlés közötti időszak között az Egyesület ügyeiben, kivéve azokat a tárgyköröket, amelyeket az alapszabály, vagy jogszabály a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe vagy más személy, egység hatáskörébe utal,
 - határoz tag felvétele és törlése ügyében;
 - elkészíti az éves beszámolót;
 - a költségvetés éven belüli módosítása a Közgyűlés által meghatározott költségvetési alapkereten belül.
 - dönt a tagfelvételtől
 - dönt a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia/terv végrehajtása során felmerülő módosítási igényekről és a delegált feladat ellátásával összefüggő, Munkaszervezet vezető által összeállított kérelem elfogadásáról, esetleges visszautalásáról;
 - - dönt az elnök által felterjesztett támogatási rangsor(ok) alapján a forrás(ok) allokációjáról
 - az SZMSZ elfogadása, módosítása

Az Egyesület működését és gazdálkodását a Közgyűlés által létrehozott Felügyelő Bizottság ellenőrzi. Három tagját a Közgyűlés titkos szavazással választja. Az összeférhetetlenség okán a bizottság tagjai nem lehetnek az Egyesület vezető tisztségviselői, illetve alkalmazottjai sem.

A Felügyelő Bizottság feladata:

- a) az egyesület pénz- és vagyonkezelésének vizsgálata;
- b) a társadalmi szervezetek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok és egyéb kötelező előírások betartásának ellenőrzése;
- c) tagdíjak befizetésének ellenőrzése;
- d) az éves mérleg felülvizsgálata;
- e) a gazdálkodás célszerűségének, szabályszerűségének, az előirányzott bevételek és kiadások teljesítésének évenkénti vizsgálata;
- f) a bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzése;
- g) az egyesületi vagyon megóvása érdekében szükséges intézkedések megtételének ellenőrzése;
- h) A működésével kapcsolatos részletes szabályokat a saját maga által elfogadott Működési Szabályzat és ügyrend tartalmazza.

A Munkaszervezet az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amelyet a Szervezeti és Működési Szabályzat határoz meg. A Munkaszervezet munkáját a

hivatal vezetőjeként a Munkaszervezet vezető irányítja. A Munkaszervezet vezető kiválasztásáról az Elnökség gondoskodik. A Munkaszervezet vezetői tisztséget az Egyesület tagja, illetve külső személy is elláthat. A Munkaszervezet vezető feladatai:

- a) gondoskodik a Munkaszervezet vezetéséről;
- b) gyakorolja a munkáltatói jogokat a Munkaszervezet dolgozói vonatkozásában;
- c) eljár és dönt a Közgyűlés és az Elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben;
- d) gondoskodik az Egyesület nyilvántartásainak vezetéséről;

Az egyesületi taggá válást több rendelkezés szabályozza. A tag személyére az Egyesület tagjai javaslatot tehetnek. A felvételi eljárás a HACS tagságából legalább két tag ajánlásával a tagjelölt belépési nyilatkozatának az Elnökséghez való eljuttatásával kezdődik.

Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat, legalább 2 tag ajánlásával rendelkezik Fellebbezés esetén a tagfelvételtől a Közgyűlés dönt.

A tagok felvétele 2 tag ajánlása és belépési nyilatkozat alapján történik. A tagokat a Munkaszervezet nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően őrzi.

A rendes tag jogai:

- a) Az Egyesület természetes személy tagja az Egyesület bármely tisztségére megválasztható, amennyiben nem esik a jogszabályban megfogalmazott korlátozások hatálya alatt. Kiskorú magánszemély csak életkorának megfelelő tisztségre választható.
- b) Személyesen részt vehet az Egyesület Közgyűlésének munkájában, rendezvényein. Felszólalhat, szavazati jogával élhet.
- c) Javaslatokat, indítványokat tehet, kezdeményezhet.
- d) Igénybe veheti az Egyesület szolgáltatásait, élhet a tagságot megillető kedvezményekkel.
 - Alanyi jogon látogathatja az Egyesület rendezvényeit
 - A közgyűlés döntése alapján az Egyesület céljait szolgáló továbbképzésen részt vehet.
- e) Jogosult betekinteni az Egyesület irataiba a következők betartásával:
 - az egyesület működésével kapcsolatos iratokba az Elnökkel történő egyeztetést követően betekinthez;
 - a betekintést kérő kötelezettséget vállal mások személyiségi jogainak tiszteletben tartására és a törvényes működés tekintetében az Egyesület ügyeiben a titoktartásra;
 - az iratok a munkaszervezet irodájában munkaidőben tekinthetők meg az Elnök jelenlétében;
 - a személyiségi jogokat és az egyesület gazdasági érdekeit nem sértő iratokról az Elnök engedélyével, saját költségére másolat készíthető.

A tag kötelezettségei:

- a) Az Egyesület céljainak megvalósításában való aktív közreműködés.

- b) Az Egyesület alapszabályának rendelkezéseinek betartása.
- c) A tagdíj rendszeres befizetése.
- d) Az Egyesületet erkölcsi támogatása, a kívülállók tájékoztatása annak feladatáról, jellegéről.
- e) A tag adataiban történő változás bejelentése.

Az Egyesület munkaszervezetét két szakmai munkatárs alkotja (önéletrajzukat lásd Melléklet):

Csiza Elemér munkaszervezet vezető: A 2007-2013-as uniós fejlesztési ciklusban a Zalai Dombháaktól a Vulkánok Völgyéig Egyesület megszervezésében az előzetes, majd végleges elismerés előkészítésében, a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia létrehozásában való aktív részvétel. A megalakulástól, mint munkaszervezet vezető a szervezeti egység felépítése, a jogszabályi keretek közti működtetése a feladata. Az UMVP III. és IV. tengelyek intézkedési területeihez kapcsolódó tájékoztatási, pályázatkezelési (delegált feladatok), döntés előkészítési feladatok megszervezése, a résztvevő munkatársak irányítása. HVS átalakítások koordinálása. HACS tagság (két megye, két régió) "összekovácsolása" közös rendezvényekkel, programokkal, projektekkel. LEADER Zenei Udvar hálózat létrehozása a komolyzene vidéki térségekben való népszerűsítése, elterjesztése érdekében először a HACS területén, majd a térségek közötti együttműködések projekt segítségével országosan is. Nagy Káli Könyv megjelentetése és a Főszezon turisztikai kiállítás népszerűsítő projektben való aktív részvétel. Az egyesület operatív szervezetének vezetése. A munkaszervezetben a munkáltatói jogkör gyakorlása, munkafeltételek biztosítása. A működési költség alapján a gazdálkodási tevékenység megszervezése. Vidékfejlesztési feladatok ellátása. A 2007-13 uniós tervezési időszakban a HVS tervezési, átdolgozási feladataiban való részvétel. A HACS területén a HVS megvalósításához, végrehajtásához kapcsolódó tájékoztatási és információs feladatok irányítása. Az UMVP III-as tengelyes nem horizontális és a IV. tengelyes, LEADER intézkedéseinek végrehajtása. Ezen belül pályázati tanácsadás, fórumok tartása a delegált feladatok keretében pályázat kezelési, helyszíni ellenőrzési munkák ellátása.

Kránitz Patrícia vidékfejlesztési menedzser: A Zalai Dombháaktól a Vulkánok Völgyéig Egyesület, mint HACS munkaszervezetének dolgozójaként a vidékfejlesztési munkában 2009-óta a HVS megvalósításához kapcsolódó feladatok ellátása. A Zalai Dombháaktól a Vulkánok Völgyéig Egyesület 2012-ben elindított a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában egy kezdeményezést, melyet LEADER Zenei Udvarnak nevezett el, s melynek elsődleges célkitűzése volt a térség kulturális felzárkóztatása, a helyi közönség megismertetése a minőségi komolyzenével. Ehhez a kezdeményezéshez a LEADER Térségek közötti együttműködés projekt keretében további partnerek csatlakoztak. Az együttműködésben a LEADER egyesület munkatársaként a pályázat megírásában, illetve a lebonyolításában vett részt. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiához és annak megvalósításához kötődő tájékoztatási és információs tevékenységek, a potenciális vidékfejlesztési szereplők, kedvezményezettek, érintett felek, szociális és gazdasági partnerek, különösen a hátrányos helyzetű

csoportok bevonására irányuló tájékoztatási tevékenységek lefolytatása. A támogatott intézkedésekhez kapcsolódó projektek előkészítése.

A támogatható intézkedések vonatkozásában benyújtandó támogatási kérelmek rögzítése, valamint ügyintézés az értékelési feladatok ellátása. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelyes nem horizontális intézkedéseinek (a mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása, a turisztikai tevékenységek ösztönzése, a falumegújítás és fejlesztés, a vidéki örökség megőrzése), valamint a IV. tengelyes LEADER intézkedéseinek végrehajtása. Az IH által közvetlenül a LEADER HACS számára az ÚMVP végrehajtása érdekében meghatározott egyéb feladatok elvégzése.

Az Egyesület 8300 Tapolca Nyárfa utca 3. szám alatt rendelkezik irodával, ahol a munkaszervezet is ellátja feladatát. A munkavégzést és ügyfélfogadást biztosító irodák mellett a telephelyen nagyméretű tárgyaló is található, ahol az Egyesület szervei tudják tartani tanácskozásait. Az irodának helyet adó épülethez parkoló is kapcsolódik, valamint a megközelíthetőséget a vasúti pályaudvar közelsége is lehetővé teszi. A működés fizikai feltételei teljes körűen biztosítottak, az iroda rendelkezik szélessávú internet-kapcsolattal, valamint vezetékes telefonnal. A telep felszereltségéhez több számítógép (asztali gépek és notebookok egyaránt), fénymásoló, bútorzat, irattárolási eszközök, stb. egyaránt tartoznak.

Az Egyesület Közgyűlési döntés alapján a támogatási kérelmekről hozott döntés megalapozása érdekében helyi bíráló bizottságot állít fel.

A tagok:

- Bedő Lajos Sándor(polgármester)
- Mészáros László János(polgármester)
- Tóth Péter (polgármester)
- Berkenyés István (vállalkozó)
- Németh Gyula (vállalkozó)
- Kozma –Bognár Szilveszter (vállalkozó)
- Tótiért Alapítvány (civil)

A helyi bíráló bizottság összehívását, működését, a HACS által kiadott ügyrend határozza meg.

Tanácskozási joggal tanácsadókat, szakértőket is igénybe vehet.

Feladata a munkaszervezet által felterjesztett projektek standard kiválasztási eljárásrend szerinti a felhívásban előírt tartalmi értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti sorrendiség alapján, minimum pontszám meghatározása, sorrendbe állítása.

Az összeférhetetlenség kizárását biztosító szabályok:

272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 39. § (1) bekezdése alapján a támogatásra vonatkozó döntés előkészítésében és meghozatalában nem vehet részt az a személy vagy szervezet, aki az adott

felhívásra támogatási kérelmet nyújtott be, a támogatási kérelem elkészítésében részt vett, a projekt megvalósítója, ha a támogatási kérelmről még nem született döntés, valamint az, aki

- a) a szervezettel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll;
- b) a szervezet vezető tisztségviselője, vagy felügyelő bizottságának tagja;
- c) a szervezet tagja, vagy aki abban közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik;
- d) az értékelésre, a minőség-ellenőrzésre vagy a bírálatra benyújtott dokumentumok előkészítésében vagy kidolgozásában bármilyen formában részt vett;
- e) az a)-d) pont szerinti személynek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:1. § 1. pontja szerinti közeli hozzátartozója;
- f) tekintetében az irányító hatósághoz érkezett bejelentés alapján vagy hivatalból az irányító hatóság megállapítja, hogy a pártatlan és objektív közreműködése nem biztosítható.

(1a)¹⁹⁰ A pénzügyi közvetítő kiválasztásában és pénzügyi eszközökből nyújtott támogatás megítélésében nem vehet részt az a személy, aki a pénzügyi eszközök végrehajtására ajánlatot tett, illetve aki a pénzügyi eszköz igénybevételére irányuló kérelmet nyújtott be, és az sem, aki az (1) bekezdés a)-f) pont valamelyike szerinti személynek minősül.

(1b)¹⁹¹

(2)¹⁹² A támogatásra, pénzügyi eszköz végrehajtására vonatkozó döntés előkészítésében és meghozatalában részt vevő személy vagy szervezet képviselőjére jogosult személy a döntés-előkészítési eljárás megkezdésekor az adott felhívásra vonatkozó teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkozatot tesz arról, hogy az (1) bekezdés szerinti összeférhetetlenség vele szemben nem áll fenn, a támogatásra, pénzügyi eszköz végrehajtására vonatkozó döntés előkészítése és meghozatala során tudomására jutott minősített adatot, üzleti vagy banktitkot, fizetési titkot, illetve egyéb magántitkot megőrzi.

A munkaszervezet csupán technikai segítséget adhat a projektek fejlesztése során.

A munkaszervezet 2 főállású, felsőfokú végzettségű, megfelelő szakmai felkészültségű, tapasztalatú munkatársból, illetve 1 fő főállású adminisztrátorból áll. A munkaszervezet munkatársai látják el és koordinálják a VP-ben definiált adminisztratív és szakmai HACS feladatokat. A költségvetés legjelentősebb tétele a bérek és járulékok finanszírozása, mely havi szinten 1.100 ezer Ft-ot jelent. A költségvetés többi részét az üzemeltetés költségei teszik ki (pl.: bérleti díj, utazási költségek, telefon költségek, internet, stb.) Az animációs tevékenységekhez tervezett forrásokban a pályázók segítése, a projektek generálása, életre hívása érdekében végzett tevékenységek szerepelnek.

Egyéb bevétel szintjén évi kb. 3 millió Ft-tal tervezünk. Ez a tagdíjakból, támogatásból és vállalkozási tevékenységből áll össze. Ha ez a terv nem valósul meg, akkor az adminisztrátori munkakör részbeni vagy teljes megszüntetésével élünk.

8.4 Kommunikációs terv

A HACS működésének és eredményeinek kommunikálása alapvetően két célcsoport felé indokolt. Egyrészt azok a potenciális pályázók vagy partnerek elérése szükséges, akik a konkrét fejlesztések megvalósításában érintettek lehetnek, így az **önkormányzatok, civil- és társadalmi szervezetek, vállalkozások, termelők**, stb. A célcsoport másik részét pedig a fejlesztések közvetett haszonélvezői, **a helyi lakosság, a HACS munkája iránt érdeklődő egyéb szakmai szervek** vagy szakemberek alkotják.

A célcsoportok elérése érdekében a HACS többfajta kommunikációs eszközt kíván alkalmazni, ugyanakkor fontos szempont a költséghatékonyság biztosítása. Az egyik legfontosabb kommunikációs eszköz a **HACS honlapja (jelenleg: www.zdvv.hu; továbbiakban: www.vulkanokvolgye.hu)**, ahol gyakorlatilag minden nyilvános információ megtalálható lesz az érdeklődők számára, beleértve a működési adatokat, pályázati felhívásokat, elért eredményeket, rendezvényeket, kapcsolódó híreket. A terveink szerint a jövőben a honlaphoz egy **hírlevél szolgáltatás** is fog kapcsolódni, amelyre feliratkozva bárki közvetlenül megkaphatja a HACS-al kapcsolatos legfontosabb információkat. Az előzményeket folytatva a továbbiakban is működtetni kívánunk a **tagság és a partnerek körében egy levelezőlistát**, amelyben rendszeresen tudjuk tájékoztatni az érintetteket a pályázati felhívásokról és eredményekről. A szélesebb közönség tájékoztatására a korszerűség jegyében az **internetes közösségi oldalakon** is megjelenést tervezünk, valamint a hasonló célt szolgálnak majd **sajtótájékoztatónk** is, ahová a helyi és térségi médiumok képviselőit hívjuk majd meg. A szakmai érdeklődők számára közvetlen kommunikációt azzal is kívánunk biztosítani, hogy saját standdal rendszeresen **megjelenünk országos és térségi, jelentősebb agrár és élelmiszeripari kiállításokon, rendezvényeken**. A célcsoportokkal való kommunikációt **kisebb marketing kiadványokkal** is segíteni kívánjuk.

A HACS-ról szóló **nyilvános dokumentumok** (alapszabály, HFS, SZMSZ, stb.) a **honlapon elérhetőek lesznek** bárki számára, valamint itt bármilyen közérdekű adat az érdeklődők rendelkezésére fog állni. Az észrevételekről, javaslatokról a **viSSZacsatolás mindenki számára több csatornán is biztosított**. A munkaszervezet levélben, emailben, vagy telefonon történő megkeresése mellett előzetes egyeztetés után a **személyes konzultáció lehetősége semmilyen formában nem korlátozott**. Ezt a célt szolgálják a **rendszeresen meghirdetett kihelyezett fogadóórák** is, ahol a településeken élők közvetlenül fordulhatnak a munkaszervezet képviselőihez. A különböző fórumokon érkező érdemi javaslatokról, észrevételekről **minden esetben feljegyzés fog készülni**, amelyet a HACS munkaszervezete megőriz, szükség esetén figyelembe vesz a tevékenysége során, vagy a téma fontosságától függően az HACS elnöksége elé tárja és igyekszik megoldást találni.

A **kommunikációs feladatok** és minden kapcsolódó tevékenység elvégzése a **munkaszervezet vezető kötelezettségei** közé tartozik. A honlap üzemeltetésének feladatköre szerződés alapján dolgozó megbízott alvállalkozó révén valósul meg.

A kommunikációs feladatok ütemezése éves szinten az alábbiak szerint határozható meg 2016-2020 közötti időszakban:

- Honlap üzemeltetése és frissítése: folyamatos.
- Hírlevelek kiküldése a feliratkozott érdeklődők számára: minimum kéthavonta, évente hat alkalommal. 2020-ig összesen minimum 24 alkalommal.
- Internetes közösségi oldal frissítése folyamatosan, illetve szükség szerint.
- Belső levelező listán információk kiküldése: folyamatos, illetve szükség szerint.
- Sajtótájékoztatók tartása a helyi és térségi médiumok számára
- Részvétel szakmai kiállításokon, nagyrendezvényeken: évente minimum 2 alkalommal (OMÉK, Bakony Expo, Pápai Agrárexpo), illetve lehetőség szerint. 2020-ig minimum összesen 8 alkalommal.

A kommunikációs tevékenységre éves bontásban az alábbi forrásokat tervezzük biztosítani (ezer Ft):

	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen:
Honlap fenntartása és üzemeltetése	70	70	70	70	70	350
Kiadványok, marketing anyagok	50	50	50	50	50	250
Egyéb kiadások (részvétel rendezvényeken, roll-up, stb.)	50	50	50	50	50	250
	170	170	170	170	170	850 000 Ft

8.5 Monitoring és értékelési terv

EREDMÉNY MUTATÓ	DEFINÍCIÓ	ADATFORRÁS	GYAKORISÁ G
Új turisztikai vonzerők létrejötte	A Hacs településeinek adott táji és természeti adottságaihoz kapcsolódó bemutatóhelyeinek kialakítása, a turisztikai útvonalak kijelöléséhez és használatához kapcsolatos infrastruktúra, a bejárhatóságot segítő korszerű digitális tartalom fejlesztése.	Megvalósult pályázatok, az ügyfél nyilatkozata alapján a munkaszervezet adatgyűjtése	évente

FTE	A támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma (FTE) FTE (Full Time Equivalent, Teljes munkaidő egyenértékes): Azon foglalkoztatottak számát, akik kevesebb ideig dolgoznak, mint egy teljes éven át teljes munkaidőben foglalkoztatott, teljes munkaidő egyenértékesre kell átszámítani, a teljes munkaidőben foglalkoztatott éves munkaóráinak számát alapul véve. A foglalkoztatottak FTE-ben mért száma így tartalmazza azokat is, akik egy nap nem teljes munkaidőben, egy héten/hónapban a teljes munkaidőnél kevesebb napban dolgoznak. A viszonyítás alapjaként kizárólag a munkanapokat kell figyelembe venni (tehát a hétvégéket, szabadságokat, ünnepnapokat stb. kivéve). FTE (teljes munkaidő egyenértékes) = $\frac{220 \text{ munkanap}}{\text{év}} \cdot \frac{5 \text{ munkanap}}{\text{hét}} \cdot \frac{8 \text{ munkaóra}}{\text{nap}}$	NAV-tól a statisztikai átlaglétszám lekérésével, a munkaszervezet feldolgozásával.	évente
Új technológiát bevezető vállalkozások száma	A Leader pályázati forrásból új technológiát használó vállalkozások.	Megvalósult pályázatok, az ügyfél nyilatkozata alapján a munkaszervezet adatgyűjtése	évente
Az új szolgáltatás igénybevevők száma	A Leader pályázati forrásból megvalósított szolgáltatás igénybevevőinek száma.	Megvalósult pályázatok, az ügyfél nyilatkozata alapján	évente
Megújuló energetikai rendszert használó vállalkozások	Leader pályázati forrásból napenergiát felhasználó, megújuló energetikai technológiát bevezető vállalkozások.	Megvalósult pályázatok, az ügyfél nyilatkozata alapján	évente

k száma			
Képzésben részesült kedvezményezett száma	A támogatás révén megvalósult képzésen részt vevő, azt sikeresen elvégző emberek száma.	Megvalósult pályázatok, az ügyfél nyilatkozata, jelenléti ív alapján	évente

A monitoring adatok gyűjtését, feldolgozását és a jelentések elkészítését a munkaszervezet végzi évi rendszerességgel. A monitoring adatok, a megvalósult eredmények a HFS felülvizsgálatnál figyelembe lesznek véve és a HBB ez alapján dönt az esetleges forrásátcsoportosításról.

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1.	Működő mikrovállalkozások energetikai támogatása	60	30	0	0	0	90	27
2.	Komplex termelési – feldolgozási – megújuló energetikai program	90	30	0	0	0	120	35
3.	Kulturális eszközbeszerzés támogatása	40	20	0	0	0	60	17
4.	Kisléptékű turisztikai fejlesztések	40	30	0	0	0	70	20
5.	Hagyományos megélhetési stratégiák újraindítása hátrányos helyzetű csoportok körében	4	0	0	0	0	4	1
	Összesen:	234	110	0	0	0	344	100

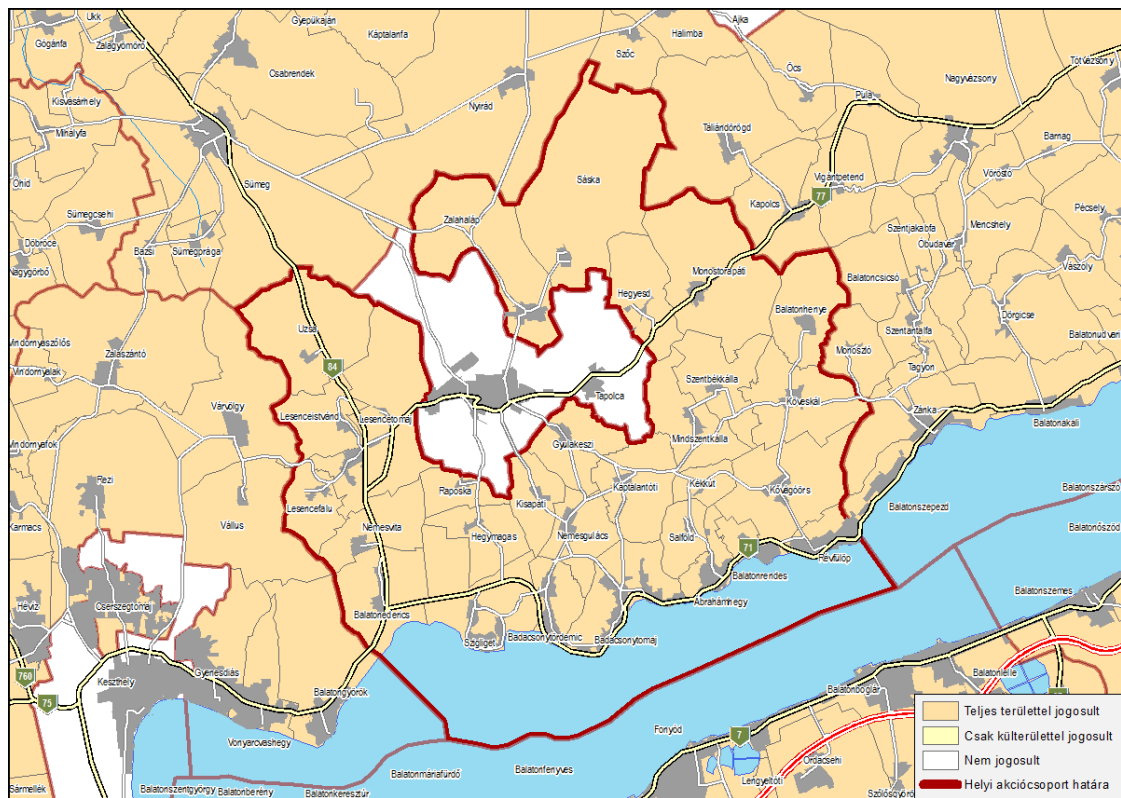
A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Összesen
Működési költségek	6,8	12,75	12,75	12,75	7,86	7,86	6,85	-	67,62
Animációs költségek	1,2	2,25	2,25	2,25	1,39	1,39	1,2	-	11,93

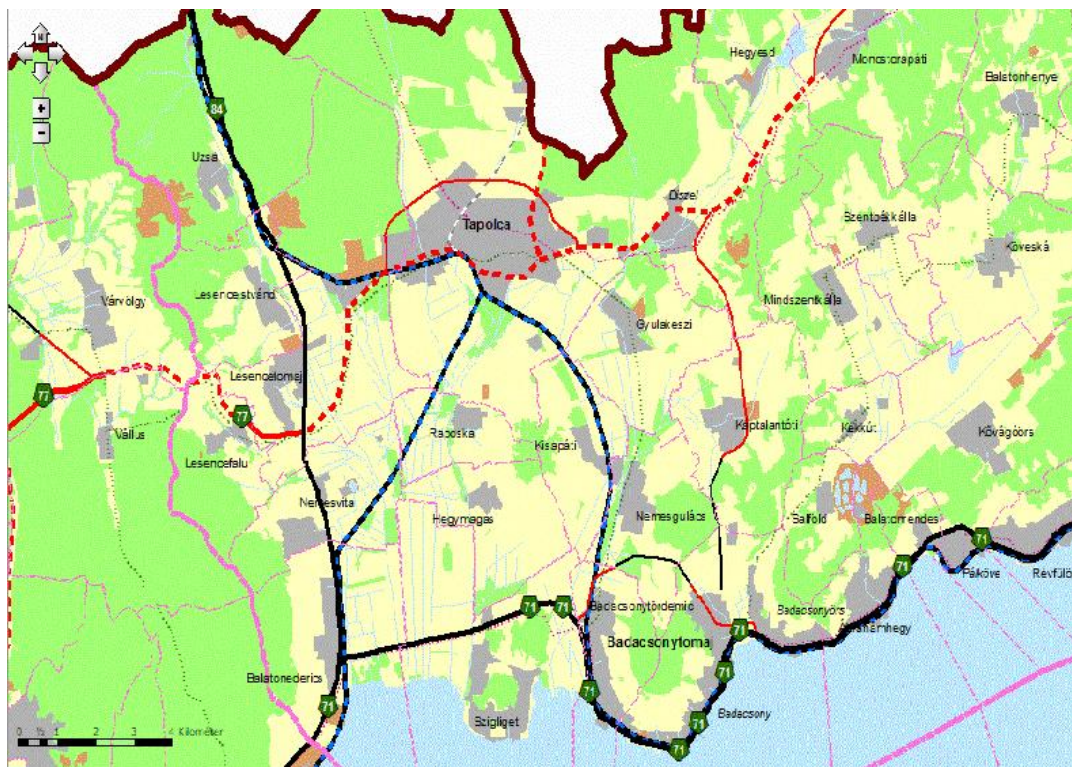
Egyéb tervezett bevételek	0,8	3	3	3	3	3	3	-	18,8
Összesen	7,2	12	12	12	6,25	6,25	5,05	-	60,750

Mellékletek

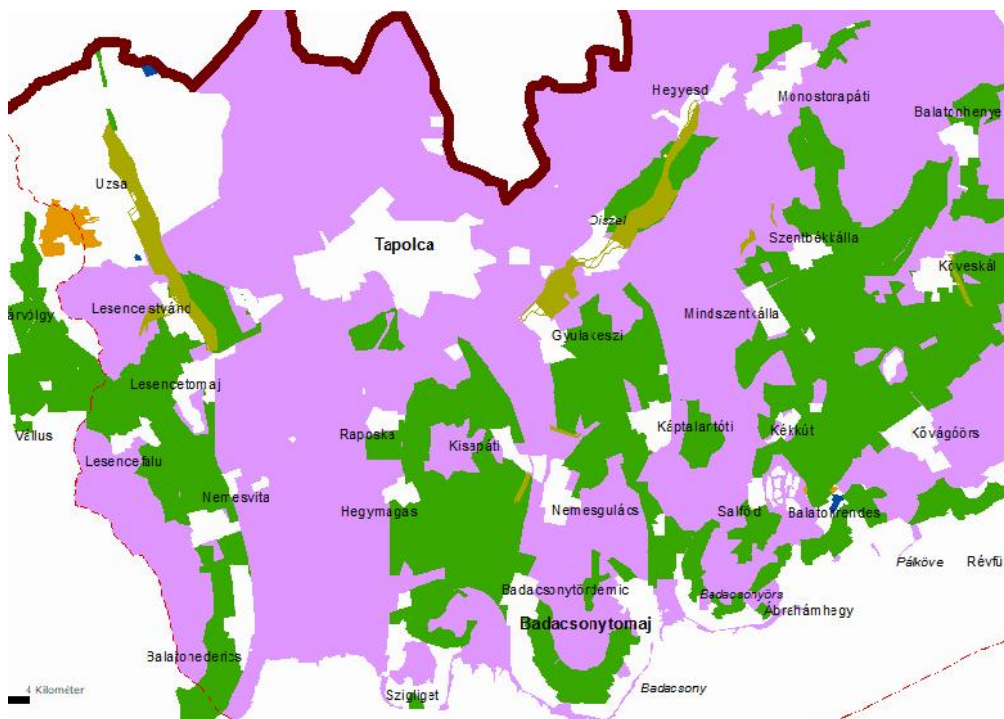
1.melléklet: A Vulkánok Völgye HACS települései és elhelyezkedése (TEIR)

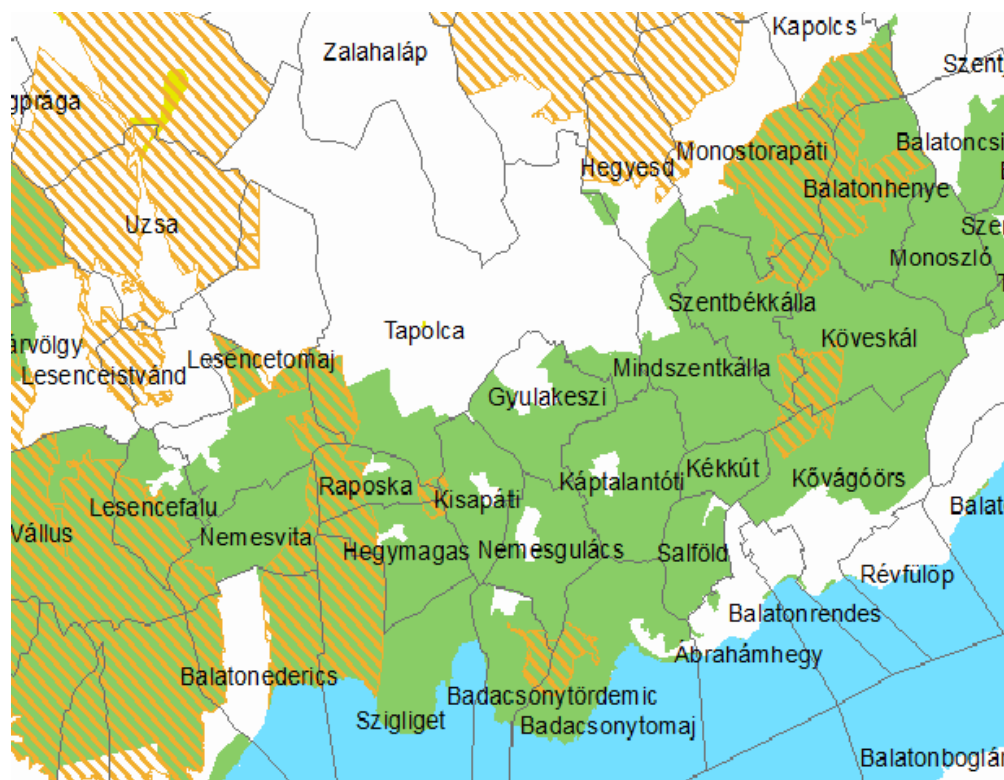
2. melléklet: A HACS területének térségi szerkezeti terve (http://gis.teir.hu/rendezes_bkuk_trt/)

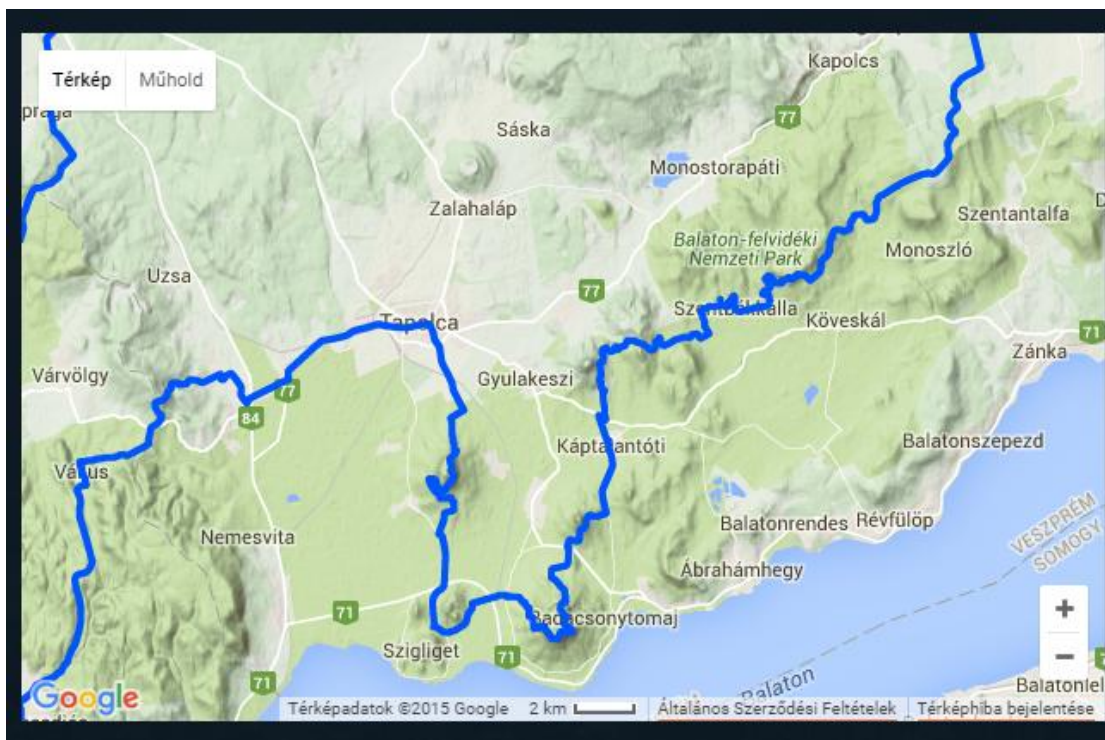
3. melléklet: A HACS területének táji értékei (barna: ökológia folyosó, zöld: kiemelt tájképvédelmi terület, a fentiekkel együtt a lila: világörökségi várományosi terület) (TEIR)

4. melléklet: A HACS természetvédelmi (zöld) valamint NATURA2000 védettségű területei (barna vonalas).(<http://gis.teir.hu/teirgis/termeszetvedelem/>)

5. melléklet: Az Országos Kéktúra Útvonala a HACS területén (<http://www.kektura.hu/utvonala>)

6.melléklet: Kijelölt zárandókútvonalak a HACS területén

(http://mariaut.hu/tart/bigmap?&BuffEt=false#content_map)

Önéletrajz

1. Személyi adatok

Vezetéknév/Utónév: **Csiza Elemér**
Születési név:
Anyja neve: **Csizmadia Ilona**
Neme: **férfi**
Születési hely, idő: **Tapolca, 1962.01. 28.**
Családi állapot: **nős**
Állampolgárság: **magyar**
Állandó lakcím: **8315 Gyenesdiás, Csillag köz 3.**
Ideiglenes lakcím (tartózkodási hely):
Telefonszám(ok): **30/7197188**
Fax:
E-mail: csizae@gmail.com
Honlap:

2. Betöltött/betölteni kívánt beosztás, munkakör, foglalkozási terület

Milyen munkakörben, illetve foglalkozási területen dolgozik/kíván dolgozni: **munkaszervezet vezető**

3. Szakmai tapasztalat

(minden betöltött állás feltüntetése a legutóbbtól kezdve, és visszafelé haladva, a jelenleg betöltött állást is beleértve)

Időtartam: **2008. október 1.-**

Foglalkozás/beosztás: **munkaszervezet vezető**

Főbb tevékenységek és feladatkörök:

Az egyesület operatív szervezetének vezetése. A munkaszervezetben a munkáltatói jogkör gyakorlása, munkafeltételek biztosítása. A működési költség alapján a gazdálkodási tevékenység megszervezése. Vidékfejlesztési feladatok. A 2007-13 uniós tervezési időszakban a HVS tervezési, átdolgozási feladataiban való részvétel. A HACS területén a HVS megvalósításához, végrehajtásához kapcsolódó tájékoztatási és információs feladatok irányítása. Az UMVP III-as tengelyes nem horizontális és a IV. tengelyes, LEADER intézkedéseinek végrehajtása. Ezen belül pályázati tanácsadás, fórumok tartása a delegált feladatok keretében pályázat kezelése, helyszíni ellenőrzési munkák ellátása.

A munkáltató neve és címe:	Zalai Dombháaktól a Vulkánok völgyéig Egyesület
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	
Időtartam:	2008.04.01.-2008.09.30.
Foglalkozás/beosztás:	területfejlesztési ügyintéző
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	Gazdasági és területfejlesztési feladatok, Leader előkészítés
A munkáltató neve és címe:	Tapolca és Környéke kistérség Többcélú Társulása
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	közös megegyezés
Időtartam:	1993-2007
Foglalkozás/beosztás:	mérnökségvezető, centrumvezető
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	Szervezet irányítás, távközlési szolgáltatás nyújtása, beruházások megvalósítása, ügyfélszolgálat működtetése, szolgáltatókkal, beruházókkal koordináció, pályázatok kidolgozása.
A munkáltató neve és címe:	Magyar Telekom Nyrt.
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	közös megegyezés
Időtartam:	1991-1993
Foglalkozás/beosztás:	beruházásvezető
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	Külső kivitelezési beruházások szakmai irányítása.
A munkáltató neve és címe:	Plantel Kft.
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	közös megegyezés
Időtartam:	1986-1988
Foglalkozás/beosztás:	minőségellenőr, csoportvezető
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	Távközlési berendezések üzemeltetése.
A munkáltató neve és címe:	Magyar Posta Helyközi Igazgatósága
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	közös megegyezés

4. Tanulmányok

(minden végzettség és képesítés, a legutóbbtól kezdve, és visszafelé haladva)

Iskolarendszerű képzés esetén

Időtartam: **1983-1986**
 Végzettség: **Vezetékes távközlés technikai üzemmérnök**
 Oktatási intézmény neve: **Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola**
 Kar megnevezése (egyetem vagy főiskola esetén): **Távközlési és Automatizálási Intézet - Vezetékes távközléstechnika**
 Tagozat megjelölése (nappali, esti, levelező): **nappali**
 Diploma minősítése (egyetem vagy főiskola esetén): **közepes**
 A diplomamunka tárgya, a szakdolgozat címe, minősítése (egyetem vagy főiskola esetén): **Sümeg - Tapolca viszonylatban átviteli út biztosítása a távlati igények kielégítésére (jeles)**
 Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása): **Matematika, villamosságtan, átvitel technika, távbeszélő technika**

Időtartam: **1976-1980**
 Végzettség: **Kapcsolástechnikai műszerész**
 Oktatási intézmény neve: **Puskás Tivadar Híradástechnikai Szakközépiskola**
 Kar megnevezése (egyetem vagy főiskola esetén): **nappali**
 Tagozat megjelölése (nappali, esti, levelező): **nappali**
 Diploma minősítése (egyetem vagy főiskola esetén): **nappali**
 A diplomamunka tárgya, a szakdolgozat címe, minősítése (egyetem vagy főiskola esetén): **nappali**
 Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása): **nappali**

Iskolarendszeren kívüli képzés esetén

Időtartam: **1995-2007**
 Képesítés megnevezése: **1. Menedzserképző Központ Budapest**
 Az oktatást/képzést nyújtó intézmény neve: **2. Budapesti Műszaki Egyetem Mérnök Továbbképző Intézet**

Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása): **Menedzserképző központi moduljai: marketing, ügyfélszolgálati szakképzés, vezetői tréning, pénzügyi ismeretek, vállalkozói stratégia, teljesítményértékelés. BME digitális technikák.**

Közigazgatási vizsgák

Vizsga megnevezése:
 Vizsga időpontja:

5. Készségek és kompetenciák

Nyelvismeret (önértékelés)		Szövegértés		Beszéd	
(Kérjük, az Europass önértékelési rendszere szerint adja meg a nyelvismeret szintjét.)	Nyelv	Hallás utáni értés	Olvasás	Társalgás	Folyamatos beszéd
	német	B1	B2	B1	B1
	angol	A2	A1	A1	A1
Szervezési készségek és kompetenciák					
(pl. munkatársak, projektek koordinációja, adminisztrációja - kérjük jelölje X-szel)		vezető	koordinátor	tag	adminisztrátor
	projekt	x	x	x	
	egyéb	x	x	x	

Részletes leírás:

Vidékfejlesztési terület: 2007-14 a Zalai Dombháttaktól a Vulkánok Völgyéig Egyesület megszervezésében az előzetes, majd végleges elismerés előkészítésében a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia létrehozásában való aktív részvétel. A megalakulástól, mint munkaszervezet vezető a szervezeti egység felépítése, a jogszabályi keretek közti működtetése a feladatom. Az UMVP III. és IV. tengelyek intézkedési területeihez kapcsolódó tájékoztatási, pályázatkezelési (delegált feladatok), döntés előkészítési feladatok megszervezése, a résztvevő munkatársak irányítása. HVS átalakítások koordinálása. Hacs tagság (két megye, két régió) "összekovácsolása" közös rendezvényekkel, programokkal, projektekkel. Leader Zenei Udvar hálózat létrehozása a komolyzene vidéki térségekben való népszerűsítése, elterjesztése érdekében először a Hacs területén, majd a térségek közötti együttműködések projekt segítségével országosan is. Nagy Káli Könyv megjelentetése és a Főszezon turisztikai kiállítás, térséget népszerűsítő projektben való aktív részvétel.

Távközlési szolgáltatásterület: 1995-2007 között a MATÁV Rt. (Magyar Telekom) több szervezet létrehozási, szervezet átalakítási, üzemeltetési projektjében való részvétel vezetőként, koordinátorként vagy tagként. Tapolca Távközlési Centrum projekt. 1995-ben Tapolca TC, mint teljesen új szolgáltatási és műszaki tevékenységet végző közel 100 fős szervezet vezetőjeként a szervezeti egység felépítése és működtetése volt a feladatom. Szolgáltatási területen ügyfélszolgálati irodák létrehozása, szolgáltatási háttértevékenység, reklamációk, panaszok kezelésének megszervezése. Műszaki, karbantartási, üzemviteli terület új struktúrájának a felépítése. 1996-2000 Tapolca, Balatonfüred, Sümeg járás településein komplex rendszertechnikai váltás tömeges telefon állomás bekapcsolási munkák levezénylése. 2000-2002 között Balaton TC projekt vezetője. A Balaton körüli négy önálló szolgáltató egység egy szervezetté alakítása. 2002- 2007 között több kisebb főleg műszaki területet érintő szervezet átalakítási, beruházási, minőségirányítási (ISO9001) és környezetvédelmi (ISO14000) projektben való részvétel.

Számítógép-felhasználói
készségek és kompetenciák

Felhasználói szintű ismeretek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, adatbázis-kezelés, internet) vagy magasabb szintű készségek (pl. programozás):

Egyéb készségek és
kompetenciák

(amelyek a korábbi címszavaknál nem szerepelnek, pl. hobbi, sport, stb.):

Járművezetői engedély

Jogosítvány, járműkategória:

Katonai szolgálatra vonatkozó
adatok

Szolgálatteljesítés helye:

Szolgálat kezdete:

Szolgálat vége:

Az ott szerzett szakképesítés
megjelölése:

Saját háztartásában nevelt vagy
gondozott gyermekei száma:

Felhasználói szintű ismeretek

házkörüli munkák, természetjárás,asztalitenisz, sí, vitorlázás

B kategória

Szolnok, Szentkirályszabadja

1986 augusztus

1988 február

Repülőgép EMO üzemeltető, törzsszáslós

2

Önéletrajz

1. Személyi adatok

Vezetéknév/Utónév:

Születési név:

Anyja neve:

Neme:

Születési hely, idő:

Családi állapot:

Állampolgárság:

Állandó lakcím:

Ideiglenes lakcím (tartózkodási hely):

Kránitz Patrícia

Kránitz Patrícia

Németh Margit

nő

Keszthely, 1976. május 24.

elvált

magyar

8360 Keszthely, Móra Ferenc utca 4.

Telefonszám(ok): 30/7197205

Fax:

E-mail:

Honlap:

2. Betöltött/betölteni kívánt beosztás, munkakör, foglalkozási terület

Milyen munkakörben, illetve foglalkozási területen dolgozik/kíván dolgozni: Leader menedzser

3. Szakmai tapasztalat

(minden betöltött állás feltüntetése a legutóbbtól kezdve, és visszafelé haladva, a jelenleg betöltött állást is beleértve)

Időtartam: 2009 február-
Foglalkozás/beosztás: leader koordinátor
Főbb tevékenységek és feladatkörök:

A HVS-hez és annak megvalósításához kötődő tájékoztatási és információs tevékenységek, a potenciális vidékfejlesztési szereplők, kedvezményezettek, érintett felek, szociális és gazdasági partnerek, különösen a hátrányos helyzetű csoportok bevonására irányuló tájékoztatási tevékenységek lefolytatása. A Támogatott intézkedésekhez kapcsolódó projektek előkészítése. A támogatható intézkedések vonatkozásában benyújtandó támogatási kérelmek rögzítése a kitöltést segítő elektronikus portálon való feldolgozásának elősegítése érdekében, valamint a ügyintézés az értékelési feladatok ellátása érdekében. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program III. tengelyes nem horizontális intézkedéseinek (a mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása, a turisztikai tevékenységek ösztönzése, a falumegújítás és fejlesztés, a vidéki örökség megőrzése és fenntartható fejlődése), valamint a IV. tengelyes LEADER intézkedéseinek végrehajtása. Az IH által közvetlenül a LEADER HACS számára az ÚMVP végrehajtása érdekében meghatározott egyéb feladatok elvégzése.

A munkáltató neve és címe: Zalai Dombháztól a Vulkánok völgyéig Egyesület 8300 Tapolca, Nyárfa u. 3.

Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:

Időtartam: 2009-2014

Foglalkozás/beosztás: hivatásos gondnok

Főbb tevékenységek és feladatkörök: Azoknak a személyeknél, ahol a cselekvőképtelenség teljes korlátozása, vagy azon ügycsoportok tekintetében, amelyekben a bíróság cselekvőképtelenséget részlegesen korlátozta törvényes képviselőt ellátása, illetve vagyonának kezelése.

A munkáltató neve és címe: Keszthely Város Gyámhivatala 8360 Keszthely, Kossuth L. u. 42.
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme: Felmondás

Időtartam: 2008-2009

Foglalkozás/beosztás:	ügyviteli referens
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	Ügyviteli munkakörbe tartozó feladatok ellátása
A munkáltató neve és címe:	Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás 8360 Keszthely, Kossuth L. u. 42.
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	A munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetése
Időtartam:	2005-2007
Foglalkozás/beosztás:	koordinátor
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	Vendégek irányítása, egészségügyi ellátás
A munkáltató neve és címe:	Szent András Kórház 8380 Hévíz Dr. Schulhof Vilmos sétány 1.
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	Felmondás
Időtartam:	2009-2004
Foglalkozás/beosztás:	Gyes
Főbb tevékenységek és feladatkörök:	
A munkáltató neve és címe:	
Munkaviszony/egyéb foglalkoztatási jogviszony megszűnésének/megszüntetésének jogcíme:	
4. Tanulmányok	
(minden végzettség és képesítés, a legutóbbtól kezdve, és visszafelé haladva)	
Iskolarendszerű képzés esetén	
Időtartam:	1995-1998
Végzettség:	óvodapedagógus
Oktatási intézmény neve:	Benedek Elek Pedagógiai Főiskola
Kar megnevezése (egyetem vagy főiskola esetén):	óvodapedagógus
Tagozat megjelölése (nappali, esti, levelező):	levelező
Diploma minősítése (egyetem vagy főiskola esetén):	közepes
A diplomamunka tárgya, a szakdolgozat címe, minősítése (egyetem vagy főiskola esetén):	Pannonhalma a vészkorszakban (jeles)
Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása):	Főbb tantárgyak: pszichológia, anyanyelvi, irodalmi, matematikai, környezeti, ének-zenei nevelés és módszertana, mérési, értékelési, minőségfejlesztési elvek. A gyerekek fejlődésének pszichológiai jellemzői, a személyiségfejlődési sajátosságok, valamint a differenciált személyiségformálással, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyerekek nevelésével kapcsolatos nevelési specifikációk.

Iskolarendszeren kívüli képzés esetén

Időtartam:

Képesítés megnevezése:

Az oktatást/képzést nyújtó intézmény neve:

Főbb tárgyak/gyakorlati képzés (az adott képzés során tanult fontosabb tantárgyak vagy az elsajátított szakmai tudás összefoglalása):

Közigazgatási vizsgák

Vizsga megnevezése:

Vizsga időpontja:

5. Készségek és kompetenciák

Nyelvismeret (önértékelés)

(Kérjük, az Europass önértékelési rendszere szerint adja meg a nyelvismeret szintjét.)

Nyelv	Szövegértés		Beszéd		Írás
	Hallás utáni értés	Olvasás	Társalgás	Folyamatos beszéd	
német	B1	B2	B1	A2	B1
angol	A2	A1	A1	A1	A1
olasz	A2	A1	A1	A1	A1

Nyelvismeret (okmánnyal igazolt)

Nyelv	Nyelvvizsga típusa	Nyelvvizsga foka

Szervezési készségek és kompetenciák

(pl. munkatársak, projektek koordinációja, adminisztrációja - kérjük jelölje X-szel)

	vezető	koordinátor	tag	adminisztrátor	pénzügyi referens
projekt		x		x	
egyéb		x		x	

Részletes leírás:

Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás a Községi közlekedési infrastrukturális fejlesztések címmel 89 992 080 Ft támogatást nyert 2009-ben. Keszthelyi kistérség tizenhat településéből kilencen, összesen 41 helyszínen 11 buszmegálló jelentős átépítését és 40 új váróépület megépítését foglalta magában a projekt. A projektben, mint adminisztratív munkatárs vettem részt.

Keszthely és Környéke Kistérségi Többcélú Társulás 2008. december 4-től indította el a téli közmunkaprogramját, amelyben 10 települési önkormányzat vett részt. 37 fő két hónapos foglalkoztatását biztosította a program 8.4 millió vissza nem térítendő támogatással, valamint 10 % önrész hozzáadásával. A programban elsősorban a kistérség hátrányosabb helyzetű, régebben munkanélküli lakosai kaptak munkalehetőséget, hogy a téli hónapokban ellássák a településeken a köztisztasági feladatokat, a belterületi utak és csatornák tisztítását – havazás esetén hóeltakarítást –, valamint a temetők és kegyeleti helyek rendbetételét. A programban, mint koordinátor vettem részt.

A Zalai Dombháttól a Vulkánok Völgyéig Egyesület, mint Hacs munkaszervezetének dolgozójaként a vidékfejlesztési munkában 2009-óta a HVS megvalósításához kapcsolódó feladatok ellátása. A Zalai Dombháttól a Vulkánok Völgyéig Egyesület 2012-ben elindított a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában egy kezdeményezést, melyet LEADER Zenei Udvarnak nevezett el, s melynek elsődleges célkitűzése volt a térség kulturális felzárkóztatása, a helyi közönség megismertetése a minőségi komolyzenével. Ehhez a kezdeményezéshez a LEADER Térségek közötti együttműködés projekt keretében további partnerek csatlakoztak. Az együttműködésben a LEADER egyesület munkatársaként a pályázat megírásában, illetve a lebonyolításában is részt vettem.

Számítógép-felhasználói készségek és kompetenciák

Felhasználói szintű ismeretek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, adatbázis-kezelés, internet) vagy magasabb szintű készségek (pl. programozás):

A Microsoft Office eszközök (Word, Excel és PowerPoint) megfelelő ismerete; Internethasználat.

Egyéb készségek és kompetenciák

(amelyek a korábbi címszavaknál nem szerepelnek, pl. hobbi, sport, stb.):

Járművezetői engedély

Jogosítvány, járműkategória:

B kategória

Jelenlegi tanulmányok

Jelenlegi tanulmányok megnevezése:

Intézmény megnevezése:

Kar megnevezése:

Szak megnevezése:

Képzési idő (intézmény által ajánlott):

Aktuális évfolyam:

Szociális igazgatás

Nemzeti Közzszolgálati Egyetem

Vezető és Továbbképzési Intézet

Szociális szakigazgatás szervező

2 év

II

Saját háztartásában nevelt vagy gondozott gyermekei száma:

2

8.melléklet Taglista

CIVIL SZERVEZETEK

sorsz.	szervezet	cím
1.	Balatonederics Horgász Egyesület	8312 Balatonederics, Ady u. 11.
2.	Balatonederics Sport	8312 Balatonederics, Kossuth u. 84.
3.	Lesencefalu Hegyközség	8318 Lesencefalu, Kossuth L.u.46.
4.	Nemesvita Vagyonvédelmi Egyesület	8311 Nemesvita, Jókai u.1.
5.	RAJ Alapítvány	8256 Salföld, Rákóczi u.3.
6.	Révfülöpi Honismereti Egyesület	8253 Révfülöp, Halász utca 6.
7.	Római Kat.Pléb. Lesencetomaj	8318 Ltomaj, Kossuth L u. 93.
8.	Salföld Élő Akar Közhasznú Alapítvány	8256 Salföld, Rákóczi u.3.
9.	Szigligeti Turisztikai Egyesület	8264 Szigliget, Kossuth u.54.
10.	Zalahaláp Ifjúsági Sport	8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.
11.	Zalahaláp Önkéntes Tűzoltó	8308 Zalahaláp, Vadvirág u.9.
12.	Zalahaláp Polgárőr Egyesület	8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.
13.	Lesencéktől a Balatonig Kistérségi Fejlesztési Társulás	8312 Balatonederics, Kossuth u. 84.
14.	Káli Medence Környezetvédelmi Társaság	8256 Salföld, Kossuth u. 14.
15.	Hegyesdért Közalapítvány	8296 Hegyesd, Zrínyi u. 1.

Vállalkozás

sorsz.	szervezet	cím
1.	Badacsonyi Pálinkaház Kft.	8257 Badacsonyörs, Füredi u. 3.
2.	Badacsony Vitorlás Kft.	8300 Tapolca, Bartók B.u.12.
3.	Borbély Családi Pincészet	8258 Btomaj, Káptalantóti u. 0121/117
4.	Csali János	8311 Nemesvita, Kossuth u. 55.
5.	Falusi Vendégház Kft.	1131 Budapest Dolmány u. 16.
6.	Gyulavezér Lovasbirodalma	8286 Gyulakeszi, Csobánchegy 050/4.

7.	Istvándi Kft	8283 Káptalantóti-Rózsadomb 0121/3.
8.	Jager András	8253 Badacsonytördemic, Debreczeni.u.4.
9.	KÁLI-SZER Bt.	8256 Ábrahámhegy, Pál u. 7.
10.	Krisztin N. László	8261 Badacsonytomaj, Füge köz 5.
11.	Kozma-Bognár Szilveszter	8319 Lesenceistvánd, Kossuth u. 2.
12.	Kúria Bt	8281 Szentbékáll, Zrínyi u. 41.
13.	Kvarc Ásvány	8256 Ábrahámhegy-Kisörs,
14.	Nagy Károly	8319 Lesenceistvánd, József A. u. 46.
15.	Mészáros Éva Ágnes	8300 Tapolca, Rózsa F. köz 2.
16.	Oszter Zoltán	
17.	Papp és Társai Term. És Szolg. Kft.	8284 Nemesgulács, Vadtelep Hrsz:038/25.
18.	Raposa Csaba	8284 Nemesgulács, József A. u. 30.
19.	Tücsöknyerítő Nonprofit Kft.	8296 Hegyesd, Alsómajor u. 1.

Önkormányzat

sorsz.	szervezet	cím
1.	Ábrahámhegy Önkormányzat	8256 Ábrahámhegy, Badacsonyi u.13
2.	Badacsonytomaj Önkormányzat	8258 Badacsonytomaj, Fő u. 2.
3.	Badacsonytördemic Önkormányzat	8263 Badacsonytördemic, Hősök útja 12.
4.	Balatonederics Önkormányzat	8312 Balatonederics, Kossuth u. 84.
5.	Gyulakeszi Önkormányzat	8286 Gyulakeszi, Kossuth u.55.
6.	Hegyesd Önkormányzat	8296 Hegyesd, Zrínyi u. 1.
7.	Hegymagas Önkormányzat	8265 Hegymagas, Szigligeti u.13.
8.	Káptalantóti Önkormányzat	8283 Káptalantóti, Badacsonyi u. 7.
9.	Kékkút Önkormányzat	8254 Kékkút, Fő u. 5.
10.	Kisapáti Önkormányzat	8285 Kisapáti, Kossuth u. 77/1.
11.	Kővágóórs Önkormányzat	8254 Kővágóórs, Kossuth u. 1.
12.	Lesencefalú Önkormányzat	8318 Lesencefalú Kossuth u. 46.
13.	Lesenceistvánd Önkormányzat	8319 Lesenceistvánd, Kossuth u. 149.
14.	Lesencetomaj Önkormányzat	8318 Lesencetomaj, Kossuth u. 51.
15.	Monostorapáti Önkormányzat	8296 Monostorapáti, Petőfi u. 123.
16.	Nemesgulács Önkormányzat	8284 Nemesgulács, József A. u.59.

17.	Nemesvita Önkormányzat	8311 Nemesvita, Dózsa u. 8.
18.	Raposka Önkormányzat	8300 Raposka, Fő utca 51.
19.	Révfülöp Önkormányzat	8253 Révfülöp, Villa Filip tér 8.
20.	Sáska Önkormányzat	8308 Sáska, Rákóczi u. 4.
21.	Szigliget Önkormányzat	8264 Szigliget, Kossuth u. 54.
22.	Uzsa Önkormányzat	8321 Uzsa, Lázhegy u. 21.
23.	Zalahaláp Önkormányzat	8308 Zalahaláp, Petőfi tér 4.